

REVISTA BIBLIOTECILOR*
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA
BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR*

REVISTA BIBLIOTECILOR

ANUL XXIV • AUGUST 1971

Publicatie a Comitetului de Stat pentru Cultura și Artă
REVISTA

BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă

ANUL XXIV

Nr. 8

AUGUST 1971

SUMAR

Ștefan GRUIA : Participăm cu dăruire și pasiune la realizarea programului de educare comunistă a poporului	449	Interviul nostru	
Constantin NEGULESCU : Programul elaborat de partid — chemarea la participare activă, la acțiune militantă	452	Ioana TAUTU : Cu Nicolae Oancea despre profesia de bibliotecar.	476
Gheorghe MAXIN : Să redăm bibliotecii atributul ei fundamental — instituție de educare comunistă	453	Victoria CURCĂNEANU : Stabilirea vedetelor de nume de autori-persoane fizice (III)	479
Aurel LUPĂȘTEANU : Cartea și biblioteca de campanie la trupele române de pe frontul antihitlerist	454	★	
Vasile TĂRĂBOI : Principiile proiectării sistemelor naționale de informare documentară științifică, tehnică și economică (II)	458	Dragoș Vilceanu : Partid al celor vrednici, cinștiți, fără de număr (Bibliografie selectivă)	483
George VLĂDESCU : Preliminarii la stabilirea normelor pentru serviciile de biblioteci publice. Biblioteci municipale și orașenești (IV)	462	Aniversări	
A. LAUTERMAN, S. ȘTEFĂNESCU-PRODANOVICI și M. GHEORGHE : Contribuții la o problemă controversată: dotarea bibliotecilor școlare	468	Radu STAN : George Enescu. 90 de ani de la naștere	486
V. POPEANGĂ : Rolul liderului în difuzarea cărții în microgrupul de elevi	472	Cronică	488
Otilia GAVRIȘ : Din activitatea filialelor Bibliotecii comunale Gilgău pe Someș	475	Istoria cărții și a bibliotecilor	
		Livia BACĂRU : Legături de cărți brincovenesti	490
		Biblioteci de peste hotare	
		Ion CARABA MITROFAN : Biblioteci universitare — biblioteci naționale	495
		De peste hotare	497
		Lucrări de specialitate	498
		Fișier	502
		Consultații	
		Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN : Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (V)	507

PARTICIPĂM CU DĂRUIRE ȘI PASIUNE LA REALIZAREA PROGRAMULUI DE EDUCARE COMUNISTĂ A POPORULUI

Ștefan GRUIA

Amplul program de educare comunistă a poporului elaborat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost primit cu profundă și entuziastă satisfacție de toți cei ce muncesc, de întregul popor.

Ideile novatoare ale programului pătrunse de înalta principialitate comunistă au stârnit un puternic ecou și în inimile lucrătorilor cu cartea. Alături de toți cei care militează pe tărîmul activității ideologice și cultural-educative, bibliotecarii se consideră, desigur, destinatari direcți ai acestui program de o excepțională complexitate în care sînt sintetizate cu o limpezime de cristal toate obiectivele spre care trebuie să se îndrepte eforturile pentru perfecționarea muncii politico-ideologice și cultural-educative.

Fiecare punct al Propunerii de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, tezele magistrale expuse la Consfățuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative reprezintă un program însuflețitor pentru biblioteci, un prilej de adîncă meditație autocritică și critică.

Nu există nici un domeniu al activității sociale care să nu facă apel la documentația, informația cuprinsă în colecțiile bibliotecilor: în realizările economiei, științei, culturii românești, o parte este reprezentată și de această informație materializată. Bibliotecile, mai ales cele pu-

blice și de învățămînt, sînt însă în primul rînd instituții ideologice, imense arsenale ale ideilor concretizate în publicații. Bibliotecarilor le-a incredințat societatea noastră socialistă păstrarea lor și misiunea de răspundere de a dezvălui și propaga în interesul transformării socialiste a vieții, a gîndirii și făuririi eticii comuniste, lucrările care corespund ideologiei și concepției revoluționare a clasei muncitoare.

Instituția culturală cea mai tradițională și totodată cea mai contemporană, păstrătoare a monumentelor de cultură ale trecutului, dar reînnoită continuu cu realizările spirituale ale prezentului, biblioteca trebuie să fie ancorată în contemporaneitate și să valorifice din bogăția colecțiilor sale ceea ce este peren, ceea ce servește cauzei educației comuniste. Există primejdia ca acei care au în păstrare „memoria colectivă a omenirii”, care primesc o parte însemnată a producției editoriale din diferite timpuri, să fie tentați de a nu face distincție clară între funcția de „arhivare”, de păstrare, a bibliotecii și funcția ei de propagandă. Dacă majoritatea bibliotecilor desfășoară, pe tot cuprinsul țării, o muncă însuflețită pentru larga propagare a cuvîntului partidului — manifestările numeroase, dedicate semi-centenarului partidului reprezintă numai un exemplu —, am asistat în unele biblioteci, în ultimii ani, la înfiriparea unui „snobism bibliologic” manifestat printr-un interes excesiv pentru tot ceea ce nu este contemporan, printr-o lipsă de discernă-

mînt între vetustul și tradiționalul culturii scrise, printr-o proliferare a indicilor bibliografici ai diferitelor publicații minore, fără valoare științifică sau estetică, printr-o rîvnă cu totul disproporționată pentru elaborarea a tot felul de bibliografii locale retrospective. În unele localități, unde pulsează ritmul viu al muncii și creației socialiste, bibliotecă părea să fie destinată mai ales curiozității istoricilor locali, și nu maselor largi ale cititorilor. Or, funcția bibliotecilor noastre ca „instituții de stat pentru educarea comunistă” a fost clar definită în legislația care a pus temelia dezvoltării sistemului socialist de bibliotecă și reafirmată în toate documentele de partid referitoare la munca cultural-educativă.

Secretarul general al partidului îi cheamă pe creatorii la făurirea unei literaturi militante, pusă în slujba poporului, pătrunsă de ideologia și concepția revoluționară a clasei muncitoare, cheamă la o exigență comunistă în traducerea și editarea literaturii universale pentru ca cititorii să cunoască „tot ceea ce este valoros în literatura universală”, nu maculatura, acea literatură care otrăvește sufletul. Și ne întrebăm dacă lucrări subliterate, cu un mesaj străin cerințelor educației comuniste, ca și texte agramate, onirice și-au găsit hîrtia și tipografia, este cazul, oare, ca ele să ocupe loc în rafturile bibliotecilor publice? Este, oare, datoria acestor biblioteci să fie depozitare ale rebuturilor literare și să le pună la îndemîna cititorilor?

Chemarea secretarului general al partidului adresată scriitorilor și editorilor reprezintă un program de muncă cu semnificații deosebite pentru orientarea întregii activități de propagandă a bibliotecii și a politicii de completare a fondurilor bibliotecilor publice.

Trebuie să aplicăm cu fermitate militantă discernămintul, nu numai față de anumite lucrări din trecut, purtătoare ale unor concepții și idei retrograde, dar și față de producțiile mai recente, ca nu cumva locul „romanelor de cincisprezece lei”, al „Dox-urilor” și al colecției „Femeilor celebre” (pe care nici un bibliotecar ce-și respectă numele și profesia sa nu le primea în colecțiile sale nici în trecut) să nu fie ocupat de alte produse de același gen. Să nu pierdem din vedere că literatura beletristică nu este numai un mijloc de desfătare ci și o formă de cunoaștere a realității, în primul rînd a relațiilor umane. Ea reprezintă un mijloc puternic de influențare ideologică și morală cînd ideile sînt exprimate estetic. Nu trebuie să ne conformăm prostului gust și nici gustului estetic nedezvoltat. „Simțul estetic al maselor, scrie Marx, nu este

numai condiția ci și rezultatul dezvoltării artei”. Opera de artă adevărată, cu un înalt mesaj creează publicul capabil s-o înțeleagă.

Este adevărat că în sistemul actual al relațiilor editor-bibliotecă, bibliotecarii iau cunoștință de conținutul majorității lucrărilor numai după intrarea acestora în colecțiile lor, deoarece comenzile se efectuează pe baza unor descrieri în cataloagele de precomandă, stereotipe și „generoase”. Nu absolutizăm și nu avem intenția să negăm meritele criticii noastre, dar în condițiile cînd o parte a criticii se adresa nobililor literari, o parte practica filantropia colegială și o bună parte din producția literară nici nu era semnalată de presă, nu e de mirare că unii bibliotecari nu erau mai orientați decît publicul cititor pe care trebuia să-l călăuzească în lumea cărții. Este un fapt meritoriu că lucrări ale scriitorilor talentați — chiar și debutanți, și nu puțini la număr —, care transmit un mesaj umanist înaintat, nu au fost ignorate de publicul bibliotecii, dar multe opere de valoare nu s-au bucurat de circulația pe care o meritau. Aceste motivări nu sînt și scuze. Trebuia elaborat un sistem rapid și eficient de informare pentru bibliotecari — și în viitorul apropiat se impune cu necesitate crearea unui asemenea sistem — pentru ca cei care minuesc cărțile — arma cu bătaia cea mai lungă a spiritului uman — să fie informați despre valoarea conținutului, accesibilitatea acestora, să știe să le selecteze și să le propage în cunoștință de cauză. Nu este admisibil ca gustul neformat sau deformat al unei părți a publicului să facă presiuni asupra politicii de completare și orientării bibliotecii. Practic, printr-o largă colaborare între bibliotecă și pe baza unui plan de perspectivă, prin contribuția eficientă a Bibliotecii Centrale de Stat va trebui să constituim un sistem al bibliografiilor de recomandare care să dezvăluie, după criteriile ideologice și estetice înaintate, cele mai valoroase cărți apărute în toate domeniile. Ele trebuie să fie astfel întocmite încît să orienteze lectura cititorilor de diferite categorii, să corespundă intereselor latente de lectură și să trezească noi interese în direcția formării multilaterale a personalității lor, edificării conștiinței lor socialiste.

Cu fermitate și exigență comunistă trebuie să punem capăt tendințelor de „dezideologizare”, de obiectivism apolitic, care a început să se manifeste în activitatea bibliografică și, pe alocuri, în orientarea lecturii și propagandei cărții. Trebuie să repunem în drepturi principiul de bază al bibliografiei militante, comuniste, enunțat de Lenin: „istoria ideilor [cuprinsă în cărți] este istoria succe-

siunii ideilor și prin urmare a luptei dintre ele". Principiul de selectivitate după criteriile partinice trebuie să devină un principiu de bază în bibliografia de recomandare, în propaganda cărții, în orientarea lecturii.

La cea de-a 27-a aniversare a Eliberării, bibliotecile pot măsura cu satisfacție drumul parcurs. În anul 1970, fondurile lor au ajuns la peste 115 milioane de volume, cu 67 la sută mai mult față de cifra înregistrată în urmă cu 10 ani. Peste 4,5 milioane de cititori și 43 de milioane de cărți citite numai în bibliotecile publice le atestă pe acestea, după școli, ca sistemul cel mai larg al instituțiilor de educare. Indicele lor de activitate, raportat la cel al bibliotecilor din anii regimului burghezo-moșieresc, marchează o creștere de câteva zeci de ori. Statistica atestă însă o stagnare în ultimii ani și chiar o scădere a activității în câteva județe și în ciuda repetatelor semnalări, comitetele pentru cultură nu s-au alarmat peste măsură. Un spirit molcom de mulțumire și-a făcut loc în unele biblioteci, care compară realizările obținute în atragerea cititorilor și în numărul cărților citite cu situația de acum zece sau chiar cincisprezece ani și așteaptă ca restul să se rezolve spontan, sub influența ridicării gradului de școlarizare a populației și a altor mijloace de culturalizare.

Va trebui să pornim cu spirit de răspundere la desfășurarea unei largi și eficiente propagande a bibliotecii și a cărții pentru atragerea la lectură a păturilor din ce în ce mai largi ale populației și mai ales va trebui să ne preocupăm ca muncitorii, tărani, tinerii, adolescenții să fie reprezentați în publicul cititor, corespunzător ponderii lor în structura societății.

Este greu de stabilit influența exercitată de lectură în raport cu atîția factori de educare și de informare prin care societatea noastră socialistă contribuie la formarea și perfecționarea oamenilor. Criteriul eficacității este același pentru fiecare: măsura în care s-a contribuit la desăvîrșirea personalității, la transformarea conștiinței oamenilor manifestate într-o comportare corespunzătoare eticii comuniste.

Pentru ca biblioteca să fie conștientă de efectele activității sale, trebuie să se integreze puternic în viața colectivității și să-și desfășoare activitatea într-o strînsă colaborare cu diferite organizații obștești, cu școala, cu sindicatul, cu U.T.C.-ul, sub conducerea organelor de partid.

Programul de activitate al bibliotecii publice trebuie să fie elaborat de comun acord cu aceste organizații și instituții,

în deplină concordanță cu munca politico-educativă desfășurată de organele locale de partid, un program care să sprijine realizarea planului de perspectivă elaborat de partid pentru perfecționarea politică și profesională a lucrătorilor din toate domeniile, pentru educarea comunistă a tineretului. O atitudine militantă în propaganda cărții, în educarea cititorilor, nu se realizează prin „campanii” sau manifestări cu titluri stereotipe, ci printr-o muncă sistematică de încadrare în preocupările colectivității pe care o deservește biblioteca, pentru a ajuta cu literatura adecvată desăvîrșirea profesională, culturală, ideologică a membrilor ei.

Studierea și dezvăluirea tradițiilor înaintate din trecutul cărții și bibliotecii românești va ocupa și în viitor locul cuvenit în cercetările bibliologice. Realizările de seamă ale trecutului sînt și în acest domeniu pildă și îndemn pentru generația actuală și punerea lor în valoare este un act de educație patriotică. Ele nu trebuie însă nicidecum să ducă la neglijarea cercetărilor care privesc problematica contemporană a biblioteconomiei noastre. Se cuvine și în acest domeniu, ca și în alte domenii ale științelor sociale, să fie întărit spiritul partinic. Cărțile și bibliotecile au fost și sînt purtătoare de idei și de convingeri. Este firesc să se facă o netă distincție între funcția de păstrare muzeală și funcția educativă a bibliotecii. Nimeni nu se gîndește să folosească drept mijloc de circulație prima locomotivă păstrată cu venerație în muzeul tehnicii, nici să caute soluții pentru problematica contemporană în publicații din secolul al XVI-lea.

Pentru realizarea programului măreț elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, o condiție fundamentală este ca bibliotecarii înșiși să posede o pregătire ideologică corespunzătoare, manifestată în convingerile lor personale, în comportarea lor în muncă, printr-o pasiune majoră de a pune cunoștințele lor în slujba ideilor luminoase ale partidului, a educării comuniste a oamenilor. Sprijinirea bibliotecarilor în această direcție, ca și în direcția formării unei culturi profesionale, promovarea și generalizarea experienței înaintate este sarcina care stă în centrul atenției atît a organelor de îndrumare metodică a bibliotecilor cît și a colectivului redacției noastre care, la rîndul lui, se angajează să acționeze cu toată energia, pasiunea și fermitatea ideologică pentru îmbogățirea activității bibliotecilor, în spiritul ideilor generoase cuprinse în programul de educare comunistă a poporului.

Programul elaborat de partid — chemare la participare activă, la acțiune militantă

Constantin NEGULESCU

director

Biblioteca centrală universitară din Cluj

v

Întreg conținutul de idei al recentelor documente prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidului și țării întregi, impresionează profund, cheamă la reflecție, mobilizând energiile creatoare la promovarea spiritului revoluționar marxist-leninist în toate manifestările și domeniile de activitate. Valoarea și actualitatea deosebită a mesajului pe care-l transmit aceste documente rezidă în reafirmarea, pe baza unei analize profund realiste a etapei istorice actuale, a rolului conștiinței militante socialiste în dezvoltarea multilaterală a societății noastre și a necesității aplicării în acest scop a unui vast program de acțiune pentru educația comunistă.

Apartin unei generații care a participat de la început la profunde transformări revoluționare realizate în țara noastră sub conducerea partidului și vreau să-mi exprim convingerea că măsurile formulate de secretarul general al partidului nostru vor determina schimbări de mare importanță pentru destinul țării noastre.

Îmi exprim, de asemenea, adevărată față de măsurile adoptate de conducerea partidului, față de înalta principalitate comunistă a programului de acțiune elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Ca director al Bibliotecii Universității din Cluj aș dori să exprim atât în numele meu, cât și al întregului colectiv de muncă de la această instituție, hotărârea fermă de a contribui la realizarea obiectivelor preconizate, menite să întărească frontul ideologic al instituțiilor de educație, învățământ și cultură și să ridice pe o treaptă superioară nivelul întregii activități educative. Consider că importanta rețea a bibliotecilor de învățământ superior din țara noastră, inseparabil legate, prin atribuțiile și funcțiile pe care le îndeplinesc, de instituțiile de învățământ de care țin,

au obținut și pînă acum rezultate însemnate pe linia promovării valorilor progresiste ale culturii și științei, a transmiterii rezultatelor celor mai recente cuceriri științifice în toate domeniile, avînd partea lor de contribuție la realizările de pînă acum în domeniul educației politice marxist-leniniste. Dar cred că față de amploarea pe care o capătă — în cadrul vastului program de educație condus de partid — procesul de activizare a tuturor mijloacelor de informare politică și a factorilor de instruire și educare din învățământ și cultură, aportul bibliotecilor poate și trebuie să devină mult mai substanțial.

Cum contribuie bibliotecile la asigurarea condițiilor și mijloacelor de informare necesare programului de educație comunistă a tineretului studentesc, programului de predare a științelor sociale în învățământul universitar?

Cum contribuie ele la sprijinirea pe linie documentară a cercetărilor efectuate sau în curs de efectuare în domeniul filozofiei marxiste?

În ce măsură și-au adus aportul la realizarea sarcinilor trasate de organele și organizațiile de partid pentru învățământul ideologic?

Ce au făcut pentru coordonarea activității lor cu programul de informare și documentare al Academiei de Științe Social-Politice?

Acestea sînt doar cîteva din multiplele probleme pe care le ridică recentele documente de partid, probleme față de care se cere să procedăm la o reexaminare critică. Dar, înainte de toate, programul elaborat de partid este chemare la participare activă, la acțiune militantă și acesta este mesajul însuflețitor ce ne angajează în tot ceea ce vom înfăptui de aici înainte.

Să redăm bibliotecii atributul ei fundamental —

INSTITUȚIE DE EDUCARE COMUNISTĂ

Gheorghe MAXIN

director
Biblioteca municipală
„N. Iorga”
din Ploiești

Programul de importanță excepțională elaborat de secretarul general al Partidului Comunist Român constituie și pentru colectivul bibliotecii noastre un prilej de analiză partinică a întregii noastre activități. Biblioteca municipală „N. Iorga” din Ploiești a ajuns să numere în colecțiile sale circa 170 000 de volume. Ea îndeplinește un rol de seamă în formarea spirituală, perfecționarea profesională, educarea politică a oamenilor de diferite profesii și vârste.

Realizarea obiectivelor educative ale bibliotecii se evidențiază în ameliorarea continuă a compoziției sociale a cititorilor ca și în tematica volumelor citite. Prezentarea și popularizarea literaturii marxist-leniniste, a documentelor partidului nostru, îndeosebi a lucrărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, au constituit pentru colectivul bibliotecii noastre o preocupare însuflețitoare și constantă.

Vrem însă să insistăm asupra imperfecțiunilor din conținutul activității noastre pe care nu ne sfiiim a le semnala, pentru a găsi căile cele mai potrivite în vederea îmbunătățirii muncii.

Într-un oraș cu un puternic specific industrial, numărul muncitorilor din rândul cititorilor noștri nu depășește 2500. Sistemul filialelor bibliotecii în cartierele locuite îndeosebi de muncitori e încă imperfect dezvoltat. În cartierul Ploiești Nord, populat de 35 000 de muncitori, n-avem încă filiale. La alte unități din diferite cartiere n-am reușit să asigurăm concursul organizațiilor obștești din cartiere pentru lărgirea sferei de activitate a bibliotecii. Legăturile noastre cu organizațiile U. T. C., strinse și fructuoase în trecut pe linia organizării concursului „Tubiți cartea”, au slăbit treptat, rezumându-se deseori la o simplă informare reciprocă asupra lecturii tinerilor. Ne-am lăsat ademeniți de mirajul creșterii circulației cărții fără să analizăm conținutul și efectele ei. Hotărâți să lichidăm lipsurile, ne propunem să dăm viață apelului lansat de conducătorul partidului și statului nostru. Vom reda bibliotecii atri-

butul ei fundamental — Instituție de educare comunistă, revoluționară a cititorilor, centrul bibliografic și metodic al bibliotecilor din județ, cu menirea de a le sprijini să se integreze eficient în munca politic-ideologică desfășurată sub conducerea organelor de partid.

Expunem succint din măsurile propuse cele care ni se par mai semnificative:

1) Vom veghea în continuare cu spirit de răspundere sporită asupra purității ideologice a fondurilor puse la dispoziția publicului;

2) Vom desfășura o muncă sistematică pentru creșterea numărului cititorilor, în mod deosebit din rândul muncitorilor și al tinerilor;

3) Vom edita, în serii succesive, într-o formă grafică atractivă, catalogul selectiv al colecțiilor bibliotecii cuprinzând cele mai valoroase lucrări din diferite domenii, utile formării profesionale, educării etice, creșterii conștiinței politico-ideologice a maselor. Ne vom strădui ca aceste cataloage să ajungă într-un tiraj corespunzător la cei cărora le sînt destinate;

4) Vom elabora și o serie de bibliografii de recomandare cuprinzînd literatura cea mai valoroasă și totodată atractivă pentru tineret;

5) Vom organiza, în colaborare cu consiliul sindical local și organizațiile U. T. C., întâlniri cu viitorii noștri cititori în cadrul unor manifestări realizate în cluburile din uzine, șantiere etc.;

6) Vom încheia cu bibliotecile sindicatelor și cu cele tehnice din întreprinderile importante convenții de colaborare pentru a satisface printr-o cooperare activă cerințele de informare și de lectură ale oamenilor muncii;

7) Vom organiza un ciclu de expoziții în incinta bibliotecii, dar în măsura posibilităților și în cadrul cluburilor, unde vom populariza tot ce este mai reprezentativ în proza și lirica militantă românească și universală;

Cartea și biblioteca de campanie la trupele române de pe frontul antihitlerist

col. Aurel LUPĂȘTEANU

Actul istoric de la 23 August, intrarea României în lupta împotriva Germaniei naziste, alături de U.R.S.S., a marcat începutul unor schimbări substanțiale în conținutul activității editoriale, în lucrul cu cartea în armata română. Acestea erau ecoul adâncilor transformări care aveau loc în toate domeniile vieții materiale și spirituale a țării, ca urmare a luptei revoluționare a maselor populare, în fruntea cărora se afla Partidul Comunist Român. Răspunzând unor cerințe obiective ale vremii, Ministerul de Război a editat pentru nevoile frontului în jur de zece broșuri, pe teme diferite. Subiectele lor, inspirate nemijlocit din desfășurările politice și militare curente, au exercitat, în cele mai multe cazuri, o neîndoieală

influență educativă și propagandistică asupra luptătorilor.

În primele luni ale războiului cea mai largă circulație au avut-o broșurile de documentare și orientare cu privire la Transilvania. Una dintre acestea, intitulată *Ardealul, pământ românesc*, a fost tipărită în cite 20 000 de exemplare, în limbile română și rusă. Lucrarea trata succint, în patru capitole însumând douăzeci de pagini, unele date cu privire la geografia, istoria, economia și populația ținutului românesc de peste Carpați.

Pe la începutul lunii februarie 1945, ca urmare a unor măsuri inițiate de Serviciul cultural al Marelui Stat Major în scopul neutralizării propagandei fasciste și al ridicării spiritului combativ al lup-

8) Vom crea în cadrul accesului liber la raft noi compartimente tematice în care să grupăm documentele de partid, cele mai actuale lucrări social-politice după o problematică care să ofere cititorilor o imagine cuprinzătoare asupra politicii Partidului Comunist Român în diferite domenii de activitate. Ne gândim în primul rând la următoarele subiecte: *Partidul, inima fierbinte a poporului* (P. C. R. — forța politică conducătoare a societății noastre); *Pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate*; *Etica comunistă — oameni și fapte*; *Tradiții glorioase de luptă revoluționară*; *Mișcarea comunistă și muncitorească internațională*; *Politica marxist-leninistă a P. C. R.*

Vom crea subdiviziuni corespunzătoare și în așezarea literaturii beletristice ca și în cataloagele tematice pentru a scoate în evidență lucrările cu un pronunțat mesaj social. Vom lărgi sistemul instrumentelor de informare completându-l cu noi fișiere tematice și bibliografii alcătuite în spiritul recentelor documente de partid.

9) Față de rezultatele nesatisfăcătoare înregistrate în ultimii ani de bibliotecile publice din județul Prahova, biblioteca „N. Iorga” se simte datoare să exercite din nou rolul ei de centru metodic. O grijă deosebită va trebui să manifestăm pentru antrenarea și stimularea morală a cadrelor didactice care conduc bibliotecile filiale de la sate. Credem că organizarea unei întreceri între bibliotecile de acest tip, cu obiective fixate pe probleme de conținut și deci fără indicatori care să stimuleze formalismul în muncă, va fi un mijloc de a scoate din lincezeală bibliotecile din satele aparținătoare comunelor;

10) Vom acorda un ajutor mai substanțial și bibliotecilor sindicatelor pe linia asistenței de specialitate.

Pregătirea noastră fiind o condiție de bază pentru justa orientare a muncii cu cititorii ne propunem să participăm cu toții la o formă de învățământ politic menită să îmbogățească cunoștințele ideologice, politice, estetice ale activului bibliotecii.

tătorilor, a fost difuzată la unitățile de pe front tipăritura *Pierderile inamicului*, unei divizii operative revenindu-i câte 1700 de exemplare, suficiente ca lucrarea să ajungă până în primele linii, la fiecare grupă.

De foarte multă popularitate s-a bucurat în rândurile ostașilor de pe front, ale celor din interior, ca și în ale populației, colecția de broșuri intitulată *Figuri de eroi*, imprimată sub îngrijirea redacției periodicului militar *Gazeta luptătorilor*. Primele două numere ale acestui ciclu au avut un tiraj total de 40000 de exemplare, din care jumătate a ajuns la luptători în cursul lunii aprilie 1945. În a doua parte a lunii mai 1945, în timp ce trupele se mai aflau încă pe teritoriul Cehoslovaciei, a intrat sub tipar numărul trei al aceleiași broșuri.

Menirea colecției *Figuri de eroi* era de a preamări faptele de arme ale luptătorilor de pe frontul antihitlerist, spre a fi pildă și îndemn pentru toți ceilalți.

O lucrare de mai mare amploare, închinată eroismului, era și cea intitulată *Armata 1 română în campania de vest*. Așa cum se afirma în prefață, ea își propunea să prezinte „o înfățișare a operațiunilor militare, în cifre și date concrete și, în fine, în fapte de arme, toate acestea, produse ale unor foarte proaspete amintiri ale luptătorilor, încă plini de praful cîmpului de bătălie”. Într-adevăr, nu se stînsese încă bine ecoul ultimelor lovituri de tun, cînd, din inițiativa Serviciului cultural al acestei armate, s-a început strîngerea datelor documentare și apoi redactarea manuscrisului pentru tipar. La realizarea acestei cărți au fost atrași ofițeri din comandamentul armatei, de la corpuri, divizii și unități, subofițeri ori chiar soldați. Coperta și planșele în culori au fost imprimate într-o tipografie din Bratislava, iar textul, orînduit în trei părți principale, a văzut lumina tiparului la Arad, îndată după sosirea în patrie a trupelor Armatei 1. Se poate afirma, fără a greși, că lucrarea *Armata 1 română în campania de vest* a fost editată „în marș”.

O fructuoasă muncă editorială s-a desfășurat și la Divizia 1 infanterie „Tudor Vladimirescu”. Dispunînd de o tipografie proprie, Secția de educație și cultură a acestei mari unități a imprimat cîteva broșuri, în a căror tematică ponderea principală o aveau creațiile literare ale unor talente provenite din rândurile trupe și ale ofițerilor. Printre altele, se remarcă culegerea de versuri intitulată *Hai la atac*.

În cursul lunii mai 1945, o dată cu intrarea trupelor operative în tabere, din țară a sosit broșura *Democratizarea armatei*. Ea conținea un grupaj de zece prelegeri pe teme social-politice, prezentate de membri ai guvernului democratic,

ai conducerii Partidului Comunist Român și ai armatei la Cursul de pregătire a ajutoarelor de comandanți pentru cultură și educație. Autorii lor înfățișau cititorului militar, concis și pe înțelesul tuturor, perspectivele luminoase ce se deschideau în fața patriei, a armatei, sub soarele democrației și al progresului.

Lucrările de propagandă editate de armată s-au bucurat de multă căutare și în interiorul țării, fiind răspîndite, în afară de unitățile militare, la școli, la diverse instituții și întreprinderi, la sate, și în genere, în rândurile tineretului.

O largă circulație printre militarii din țară și de pe front au avut și unele tipărituri provenite de la organizațiile democratice. Astfel, în februarie 1945 se semnală la unitățile din interior broșura *Armata poporului*, editată de „Uniunea Patrioților”. Lucrarea sublinia rolul educației politice în mărirea efortului de război și la grăbirea victoriei asupra hitleriștilor. „Armata, prin conducătorii ei, se spunea în conținutul acesteia, să se îngrijească și de pregătirea minții și sufletului ostașului. Literatura, cinematograful, teatrul și muzica, vizitarea expozițiilor etc. să intre în programul fiecărei unități. Iar programul cultural și artistic să fie întocmit (...) pe linia intereselor și năzuințelor sociale”.

Un mare număr de tipărituri, cu conținut democratic, militant, a ajuns la luptători prin intermediul organizației „Apărarea Patriotică”. Cu primul tren caravană, care a însoțit pe front delegația guvernamentală în aprilie 1945, cît și cu

Militari români citind cărți și broșuri într-o tabără din Cehoslovacia în primăvara anului 1945.

cel de-al doilea, trimis în Cehoslovacia la 9 mai, această organizație a expedit 54 000 de broșuri. Titlurile unora dintre ele erau grăitoare în ce privește definirea orientării lor tematice: *Introducerea la broșura „1 Mai“*, de V. I. Lenin, apărută în Editura Partidului Comunist Român, *Trăiască 1 Mai și altele*. Așa cum rezultă dintr-un ordin al Armatei 4, acestea au fost înmăinate individual soldaților, subofițerilor și ofițerilor.

Broșurile amintite, cartea în general, au avut un rol educativ chiar în primele luni de război antihitleric când încă n-au fost constituite colecții, iar biblioteca era necunoscută la marile unități operative ca instituție de cultură și propagandă.

În cadrul măsurilor luate de guvernul democratic sub semnul chemării Partidului Comunist Român „Totul pentru front, totul pentru victorie“, Serviciul cultural a inițiat, îndată după 6 martie 1945, o campanie activă pentru colectarea de cărți în vederea înființării unor biblioteci care să fie trimise în zona operativă. Multe dintre volume au fost cumpărate de la diverse case de editură din Capitală, dar și mai numeroase au fost acelea donate de organizațiile democratice și persoanele particulare. *Gazeta luptătorilor* a publicat în câteva numere la rînd o notă prin care populația era îndemnată să doneze cărți pentru ostașii de pe front, precum și pentru răniții din interior. Apeluri similare au fost făcute membrilor lor de către Confederația Generală a Muncii și de către organizația „Frontul Plugarilor“. În același spirit, la 23 martie 1945, Serviciul cultural se adresa Consiliului central A.R.L.U.S. cu rugămintea ca acesta să intervină „pe lângă forurile competente pentru a obține, în mod gratuit, cărți și broșuri“, necesare frontului și interiorului.

Pe la sfîrșitul lunii martie 1945, fondul de cărți destinate unităților operative era, în linii generale, închegat. Cu ajutorul lui s-au putut constitui optsprezece biblioteci de campanie numărînd fiecare pînă la 300 de volume. Într-un ordin trimis celor două armate, la data de 30 ale aceleiași luni, Serviciul cultural al Marelui Stat Major le înștiința că „problema bibliotecilor de campanie s-a rezolvat în sensul înființării de biblioteci pentru fiecare mare unitate, spitale de campanie și ambulante“. În continuare, se preciza că aceste biblioteci aveau să sosească în zona de operații după 1 aprilie 1945. Într-adevăr, bibliotecile au ajuns pe front curînd, o dată cu delegația guvernamentală. Evenimentul a fost adus fără întîrziere la cunoștința văitorilor cititori, la rubrica „poșta redacției“ din *Gazeta luptătorilor*. „Comunicăm luptătorilor de pe front, se spunea în știrea amintită, că s-au trimis cu caravana care însoțește pe dl. general

Vasilu Rășcanu, ministrul de război, numeroase cărți de literatură (...) Vom continua să le trimitem prin unități, pe măsură ce le colectăm de la binevoitorii din interior, al căror număr sporește“. În legătură cu această din urmă afirmație, se lua în considerare faptul că „Apărarea Patriotică“, care trimisese și ea deja pe front, cu delegația guvernamentală, optsprezece biblioteci „ambulante“, pentru spitalele de campanie și ambulantele marilor unități, avea să mai expedieze, cu cea de-a doua caravană, la 9 mai 1945, încă cincisprezece biblioteci cuprinzînd fiecare 168 de volume.

Potrivit indicațiilor de principiu ale Serviciului cultural al Marelui Stat Major, armatele operative și Corpul 1 aerian au procedat, de la caz la caz, în raport cu condițiile concrete, pentru a asigura circulația cărților în rîndurile luptătorilor. Astfel, Armata 4 a recomandat marilor unități să schimbe între ele bibliotecile, la cerere, după fiecare treizeci de zile, avînd în vedere că alcătuirea fondurilor de cărți diferea de la o bibliotecă la alta. La rîndul lor diviziile au fragmentat bibliotecile pe regimente, repartizînd fiecare dintre ele cîte un anumit număr de cărți, în raport cu efectivele lui. Astfel, din cele 119 volume care figurau în biblioteca de campanie a Diviziei 11 infanterie, unei unități i-au revenit circa douăzeci de titluri. La Corpul 1 aerian, din cărțile primite de la Serviciul cultural al Marelui Stat Major, cît și din cele aduse de „Apărarea Patriotică“ s-au organizat zece biblioteci cu cîte 100 de cărți care, fiind depuse în lăzi speciale, circulau de la o unitate de aviație la alta.

La Divizia 1 infanterie „Tudor Vladimirescu“ s-a putut merge și mai departe cu difuzarea cărții, adică pînă la subunități astfel că, fiecare companie ori baterie dispunea de cîte o mică bibliotecă de campanie. Dintr-o știre oferită de gazeta *Înainte* rezultă că unei subunități numărînd șazeci și doi de luptători îi revenea un număr de patruzeci și două de volume. În capul listei figurau cărțile cu conținut antifascist, de felul celor intitulate *Hitler, dușmanul României* și altele.

Sosirea bibliotecilor la trupele operative a constituit un mare eveniment în viața spirituală a militarilor. „Aceste biblioteci de campanie, se spunea în raportul de activitate pe luna aprilie 1945 al Serviciului cultural al Armatei 4, prin conținutul lor variat și interesant suplînesc în prezent lipsa de lectură pe front, atît de resimțită în trecut, pentru ofițeri cît mai ales pentru trupă“.

În inventarul bibliotecilor figurau cărți de istorie, literatură beletristică, proză și poezie, de artă și știință. Din continu-

tul lor se desprindea dubla sarcină care a revenit bibliotecilor de campanie: pe de o parte, aceea de a-l face pe cititor să găsească în lectură clipe de destindere, iar pe de alta, de a-i dezvolta responsabilitatea socială, care, pentru luptător, însemna îndeplinirea cu credință a datoriei sale ostășești, mergând până la sacrificiul vieții. Și, se poate spune, că bibliotecile au avut o contribuție bine definită în formarea unei stări de spirit tot mai combative, mai favorabile forțelor democratice. Însăși prezența fizică a cărții în preajma câmpului de luptă, sub bătaia tunului și a mitralierei, ca parte, chiar și infimă, a culturii materiale a patriei, era de natură să determine deplasări spre bine, pînă și în inimile cele mai asprite de pîrolul războiului. Căci, ce putea fi mai tonifiant pentru oricare, decît o reîntîlnire, în clipe de cumpănă, cu eroii povestirilor lui Ion Creangă, ai lui Mihail Sadoveanu și Ion Luca Caragiale. În biblioteca de campanie a Diviziei 9 infanterie, de pildă, era prezent pînă și Daniel Defoe, cu opera sa *Robinson Crusoe*, prietenul din copilărie al multor soldați, sobofițeri și ofițeri...

Pe măsura creșterii influenței Partidului Comunist Român în unitățile operative — și acest proces ireversibil se dezvolta spectaculos de la o zi la alta — aveau loc transformări și în conținutul bibliotecilor de campanie, ele îmbogățindu-se cu numeroase cărți social-politice, care căștigau tot mai mulți cititori.

Pînă la introducerea aparatului de cultură și educație, lectura individuală a fost caracteristică tuturor marilor unități operative. Evidența împrumuturilor era asigurată scriptic de un gradat, numit ad-hoc în calitate de custode al bibliotecii.

În cele mai grele clipe, și mai ales atunci, cartea s-a dovedit un prieten și un bun sfătuitor al luptătorului. Un document de la Divizia 11 infanterie consemna că în luptele de la sfîrșitul lunii aprilie 1945, purtate de către ostașii Regimentului 2 dorobanți în apropierea localităților cehoslovace Vel. Kalačîn și Mal. Kalačîn, cît și în cele de la Dubnice, s-au pierdut șapte cărți din biblioteca de campanie aflate la diverși cititori care au fost uciși sau răniți. Printre ele figurau *Opere complete* de Ion Creangă, *Din durerile lumii* de Alexandru Vlahuță și altele.

Lectura colectivă s-a dovedit a fi posibilă doar atunci cînd subunitățile puteau fi întrunite, iar aceste situații nu se iveau decît areorei, în pauzele mai mari dintre lupte. O dată cu introducerea aparatului de cultură și educație la unitățile operative, citirea cărților și a broșurilor în fața unui grup de ascultători a devenit un procedeu diurn de educație și propagandă. Astfel, potrivit „programului analitic” elaborat la sfîrșitul lunii mai 1945 de Ser-

viciu de cultură și educație al Armatei 4, era rezervată săptămînal cîte o oră pentru lecturi colective. La Armata 1, de la 21 mai 1945, data prezentării personalului aparatului de cultură și educație, și pînă la sosirea trupelor în țară, a fost rezervat anume pentru lectură un număr de opt ore. În afară de aceasta, ajutoarele comandanților pentru cultură și educație de la ambele armate obișnuiau de multe ori să apeleze la lectura unei cărți și în timpul „orei zilnice a ostașului”, sau cu alte prilejuri.

În raport cu tematica dinainte stabilită, lectura avea loc sub supravegherea ajutoarelor pentru cultură și educație de la subunități, citindu-se, de la caz la caz, cărți de literatură beletristică sau de tematică social-politică. Astfel, un raport al Serviciului de cultură și educație de la Divizia 10 infanterie consemna faptul că între 21 și 27 mai 1945 în unitățile subordonate acestei mari unități s-au făcut lecturi din broșura *Figuri de eroi*. Pe de altă parte, la Batalionul 9 vînători de munte, în perioada cuprinsă între 23 mai și 13 iunie 1945, au avut loc două ședințe de lectură, cu care prilej au fost prezentate ostașilor fragmente din broșurile *Țăranul și pămîntul* și *Democratizarea armatei*.

Lectura colectivă se desfășura paralel cu cea individuală. În condițiile însă cînd fondul de cărți al bibliotecilor de campanie era relativ restrîns și exista încă în unități un anumit număr de neștiutori de carte, lectura colectivă era indicată să aibă prioritate. Dar, indiferent ce forme îmbrăca lectura, rămîne evident că ea a fost un factor de progres pe linia formării unui luptător desăvîrșit, a unui cetățean al vremurilor noi.

În pofida tuturor opreliștilor războiului pe frontul antihitlerist, cartea s-a bucurat din partea ostașului român de respectul și protecția cuvenită marilor cuceriri spirituale ale umanității. În acest context, era cît se poate de semnificativă o scrisoare pe care, la 23 ianuarie 1945, o unitate militară românească a primit-o de la autoritățile din localitatea ungară Szécseny. „Consiliul comunal al comunei Szécseny, se spunea în scrisoarea amintită, prin aceasta aduce vii mulțumiri comandantului armatei române din localitate pentru buna și inimoasa inițiativă, predind absolut fără nici o dificultate și cu deplină înțelegere cărțile compuse din 124 volume pentru biblioteca școlii locale”.

Acordînd întreaga cinstire cărții și cititorului în uniformă, se cuvine să fie exprimată adîncă recunoștință tuturor factorilor de progres ai țării care, în frunte cu comuniștii, au purtat cu pasiune făclia slovei scrise pe frontul antihitlerist.

PRINCIPIILE PROIECTĂRII SISTEMELOR NAȚIONALE DE INFORMARE DOCUMENTARĂ ȘTIINȚIFICĂ, TEHNICĂ ȘI ECONOMICĂ (II)

conf. ing. Vasile TARABOI
directorul Institutului
central de documentare
tehnică

1.2. Caracterizarea generală a activității de informare documentară

În fiecare țară dezvoltată și în multe țări în curs de dezvoltare, există în prezent unități de informare documentară sau rețele formate din aceste unități, unele încadrate (în mai mare măsură în țările socialiste) într-un sistem național de informare științifică, tehnică și economică. Fiecare din rețelele menționate sau unitățile componente ale sistemelor naționale existente sau în curs de realizare au anumite particularități caracteristice, care trebuie analizate cu atenție și luate în considerare la elaborarea unui sistem național.

Caracteristicile sistemelor naționale pot fi sintetizate în următoarele:

1. Tendința existentă în realizarea sistemelor naționale este conturarea unor structuri organizatorice ierarhizate, formate din rețele ce cuprind centre și servicii de informare documentară, specializate pe activități, domenii, ramuri, discipline sau probleme, care deservesc organele centrale, instituțiile și întreprinderile sau beneficiarii individuali; în majoritatea țărilor există câte o instituție de specialitate cu rol coordonator la nivel național sau este în curs de a se înființa o astfel de instituție. Deosebirea principală între sistemele sau rețelele de informare documentară existente în diferite țări constă în modul de repartizare a sarcinilor și în gradul de integrare a unităților de informare documentară componente, precum și în subordonarea administrativă sau metodică a acestor unități.

2. Formele și metodele de lucru ale diferitelor rețele sau unități de informare documentară, precum și mijloacele tehnice pe care le utilizează, tind să devină asemănătoare, în condițiile specializării acestor unități pe diferite probleme. Din acest motiv, specializarea unităților de informare documentară, în cadrul rețelor, metodele de lucru și baza tehnică sînt în permanentă modificare, dezvoltare și perfecționare.

3. Colaborarea inițială și coordonarea ulterioară a activităților desfășurate de aceste rețele și unități reprezintă de asemenea o caracteristică generală, iar tendința principală este automatizarea (în primele etape — mecanizarea) proceselor de informare, conduse și controlate în ansamblu la nivel de stat.

4. Activitatea unităților de informare documentară evoluează spre forme mai complexe, superioare. Astfel, în cazul unităților de informare documentară cu activitate complexă, se efectuează informarea exhaustivă pe grupe de beneficiari, informarea selectivă a beneficiarilor individuali, colectarea, prelucrarea și regăsirea datelor și a informațiilor faptice necesare satisfacerii unor cereri concrete, elaborarea unor sinteze și a unor studii de dezvoltare, previzionale sau prospective; de asemenea, unitățile de informare documentară, cu activitate complexă, pe lângă faptul că încep să folosească intens mijloace de informare audio-vizuale realizează și diferite evidențe de mare importanță și, pe baza acestora, studii și lucrări necesare conducerii pentru fundamentarea deciziilor.

5. Unitățile de informare documentară își completează fondurile, în cea mai mare măsură, din resursele de date și de informații ale altor țări, obținute ca urmare a achiziționării contra cost, sau prin schimb, a diferitelor materiale documentare. Modul în care se desfășoară această activitate trebuie să fie analizat atent atunci cînd se organizează un sistem național, în scopul de a se putea stabili atît premisele pentru reducerea eforturilor materiale de procurare, printr-o judicioasă repartizare a achizițiilor între rețele și unitățile sistemului, cît și premisele pentru o colaborare internațională multilaterală.

6. Numeroase unități de informare documentară au legături internaționale multiple. Dintre acestea fac parte în special instituturile centrale de informare documentară, precum și centrele de informare specializate. Schimbul internațional

de date, informații și documente se face pe cale nemijlocită, bilateral, mai ales între aceste unități. Schimbul internațional, deși în continuă dezvoltare, mai poate fi caracterizat și prin: intensitate de multe ori insuficientă, diversitate redusă a formelor, de materiale documentare schimbate, pondere nesatisfăcătoare a unor anumite categorii de materiale documentare și mai ales schimb insuficient de date și informații sub formă direct prelucrată. Modul de organizare a schimbului de date și informații științifice, tehnice și economice, înlesnirile precum și îngrădirile acestuia sînt strîns legate de sistemul politic și social-economic al țărilor în care se desfășoară activitatea unităților respective. Această observație este de mare importanță, deoarece fundamentează unele premise inițiale pentru organizarea schimbului între anumite sisteme naționale de informare documentară.

1.3. Principalele tendințe avansate în dezvoltarea activității de informare documentară

Din analiza situației actuale a activității de informare documentară științifică, tehnică și economică rezultă dinamismul pronunțat al dezvoltării acestei activități. Se dezvoltă într-un ritm rapid formele de deservire cu informații, metodele și utilajele folosite. Cresc continuu, calitativ și cantitativ, cerințele de informare ale beneficiarilor. În ritm accelerat cresc capacitățile canalelor prin care sînt dirijate fluxurile și volumele masive de date și informații.

Din cele arătate rezultă că este de mare importanță să se stabilească tendințele avansate, deoarece pe baza acestora se pot lua hotărîri corespunzătoare cu privire la repartizarea resurselor alocate în scopul realizării și dezvoltării unui sistem național de informare documentară. Experiența practicii mondiale acumulate în ultimii 20-25 ani, datele cu privire la tendințele de dezvoltare a mijloacelor tehnice utilizate în activitatea de informare documentară și consecințele progresului științei și tehnicii servesc ca bază pentru stabilirea următoarelor tendințe principale:

— *Integrarea unităților într-un sistem național și conturarea unor sisteme internaționale.* Această tendință se manifestă clar prin cooperarea tot mai pronunțată a diferitelor centre și servicii de informare documentară și prin formarea nedi-rigată a unor rețele de unități de informare documentară strîns legate între ele. Se extinde sfera unităților de informare documentară care folosesc, pe baza unei prelucrări specifice necesităților lor, informațiile prelucrate într-o altă formă de alte unități. Pe baza principiilor diviziunii muncii și avantajului reciproc, se înfiin-

țiază centre internaționale de informare documentară specializate pe probleme sau pe anumite activități specifice informării, care dispun de fonduri centralizate de informații realizate pe baza unor „intrări” furnizate de unitățile naționale participante, care, la rîndul lor, folosesc „ieșirile” (obținute de la fondul central. Între unitățile unui sistem, legăturile se stabilesc atît „pe verticală”, adică pe liniile care corespond sensului circuitului de transmitere a informațiilor, cît și „pe orizontală”, adică între unitățile de informare documentară, de la același nivel funcțional-ierarhic. Pentru a fi realizate cu ușurință, legăturile „pe orizontală” implică existența unor evidențe centralizate la nivel național, necesare realizării unor comutări rapide între fondurile de date și informații, descentralizate la unitățile sistemului.

— *Automatizarea proceselor de informare.* Această tendință rezultată din ritmul susținut în care se extinde folosirea utilajelor moderne, implică schimbări fundamentale în activitatea de informare documentară. Aceste schimbări se manifestă prin noile forme de colectare, prelucrare și difuzare a informațiilor, impuse de caracteristicile funcționale ale utilajelor folosite, prin îmbunătățirea difuzării selective a informațiilor la beneficiarul individual, prin metodele de cercetare mai aprofundată a memoriilor de date și informații, prin creșterea operativității informării, a preciziei și a calității informațiilor difuzate. Automatizarea proceselor de informare are o mare influență și asupra realizării unui sistem național de informare documentară, deoarece implică integrarea unităților de informare documentară, care în aceste condiții trebuie să aplice acele metode de prelucrare, înmagazinare și regăsire a datelor și informațiilor pe care le impun calculatorul electronic și celelalte utilaje pentru prelucrarea și difuzarea informațiilor.

În prezent, automatizarea proceselor de informare este accelerată nu numai de dorința îmbunătățirii calitative a activității de informare pe plan național, ci și de necesitatea economică a colaborării internaționale a sistemelor naționale în cadrul UNISIST, condiționată în foarte mare măsură de gradul de automatizare a proceselor de informare comutabile, ca atare, la rețeaua internațională de informare documentară preconizată.

— *Creșterea influenței grupelor de beneficiari asupra activității unităților de*

* Termenul „intrare” (engl.: in-put), folosit curent în terminologia informaticii, are drept corespondent în limba română înmagazinarea informațiilor.

** Corespondentul românesc al termenului „ieșire” (engl.: out-put) este regăsirea informațiilor.

informare documentară. Această tendință conduce la restructurarea, la apariția și la dezvoltarea unor unități specializate pe probleme științifice, tehnice și economice. Importanța grupelor de beneficiari formate din specialiști cu necesități de informare asemănătoare, care își desfășoară activitatea în scopul rezolvării unor probleme științifice, tehnice sau economice, a fost apreciată pentru prima dată în țările socialiste și a dus în majoritatea țărilor la crearea și dezvoltarea unor unități de informare documentară specializate mai ales pe probleme sau pe activități înguste, specifice informării documentare.

Recunoașterea rolului determinant al grupelor de beneficiari cu necesități specifice de informații, a căror obținere să le permită rezolvarea sarcinilor pe care le îndeplinesc în economia națională, permite formularea unor cerințe importante pentru structura funcțională și organizatorică a unităților de informare documentară care urmează să fie cuprinse într-un sistem național.

— *Creșterea rolului metodelor exacte folosite pentru proiectarea și conducerea sistemelor.* Aceasta este o tendință actuală cu influențe importante asupra activității de informare documentară. Pe baza teoriei informaticii și a sistemelor mari, pot fi făcute aprecieri comparative obiective asupra variantelor posibile de aplicat la organizarea unui sistem național. Totodată, aplicarea metodelor exacte permite reducerea considerabilă a gradului de incertitudine la luarea deciziilor importante, referitoare la repartizarea fondurilor materiale și la organizarea unor sisteme naționale.

Se menționează că factorii care influențează dinamica dezvoltării activității de informare documentară nu sînt complet epuizați prin tendințele arătate mai sus. Este necesar să se ia în considerare și alte tendințe, cum sînt, de exemplu, mărirea gradului de prelucrare semantică a documentelor în scopul obținerii unui volum mai mare de date și informații necesare, dezvoltarea posibilităților de export pe piețele internaționale a produselor activității de informare, creșterea ponderii surselor de informare confidențiale sau cu difuzare limitată, modificările structurale ale documentelor primare, îmbunătățirea posibilităților de furnizare rapidă la distanță a informațiilor etc. Analizele complete ale tuturor factorilor care influențează dinamica dezvoltării activității de informare documentară reprezintă însă teme de cercetare științifică de a căror rezolvare depinde și realizarea în etape, în mod corespunzător, a unui sistem național de informare documentară.

1.4. Principalele bariere în transmiterea informațiilor și în realizarea sistemelor

naționale de informare documentară

În fluxul transmiterii informațiilor documentare de la surse la beneficiar, apar o serie de greutăți care împiedică satisfacerea optimă a necesităților de informare sau care măresc costul informațiilor furnizate și care sînt denumite generic „bariere informaționale”. Aceste bariere, care au un caracter sistematic sau aleatoriu, pot fi clasificate în următoarele trei grupe principale: bariere ale „transferului”, bariere ale „sursei” și bariere ale „beneficiarului”.

— *Barierile transferului* se referă, de exemplu, la cele geografice, profesionale, lingvistice etc. O barieră informațională geografică însemnată este impusă specialiștilor din acele țări care, din diferite motive, au acces numai la o parte relativ mică din fluxul mondial de informații. Este evident că bariera lingvistică creează dificultăți atunci cînd beneficiarul primește informații într-o limbă pe care nu o cunoaște. Barierele profesionale sînt provocate de specializarea excesivă; aceasta face ca diferiți beneficiari cu aceeași pregătire de bază, dar specializați ulterior pe anumite părți înguste ale unor domenii corespunzătoare pregătirii lor inițiale, să nu mai poată asimila cu ușurință informațiile generate de colegii lor cu aceeași pregătire de bază, dar specializați tot altfel de îngust pe alte părți ale aceluiași domeniu.

— *Barierile sursei* sînt create de lipsa de coordonare, de deficiențele instrucțiunilor normative și ale standardelor referitoare la forma de prelucrare, înmagazinare și prezentare a informațiilor, la purtătorii de informații, la metodele de colectare, la cele de difuzare etc.

— *Barierile beneficiarului* sînt generate de situația acestuia în mediul socio-economic. De exemplu, resursele economice insuficiente ale beneficiarului limitează folosirea unor forme de informare mai adecvate, dar mai costisitoare.

Realizarea sistemelor naționale de informare documentară permite înlăturarea sau cel puțin reducerea însemnată a influenței multora dintre barierele parțial enumerate mai sus, prin adoptarea unei anumite structuri organizatorice, prin cooperarea funcțională și prin formarea unor anumite stocuri minime de informații. O premisă de mare importanță, care ușurează realizarea unui sistem național, este asemănarea existentă între formele organizatorice structurale și funcționale ale unităților de informare documentară, precum și faptul că acestea colectează, prelucrează, înmagazinează și difuzează aceeași resursă: informația.

Cu toate acestea, în calea realizării structurii funcționale a unui sistem național de informare documentară apar, date-

rită existenței diferitelor bariere, o seamă de probleme dificil de rezolvat.

Dintre acestea, problema compatibilității tehnice (limbaje, metode, utilaje, purtători de informații etc.) a unităților de informare documentară este cea mai importantă și prezintă unele aspecte principale.

Din punct de vedere al realizării sistemului, problema compatibilității are un acut caracter economic, deoarece pentru reducerea maximă a costurilor informațiilor este necesar ca „ieșirea” unui subsistem să corespundă cu „intrarea” altui subsistem, în scopul realizării cooperării unităților de informare documentară, ceea ce implică, din același motiv economic, o singură prelucrare inițială a informațiilor (sistem integrat) și difuzarea lor ulterioară sub forma unor materiale documentare cât mai variate de către și la toate unitățile sistemului, în mod corespunzător necesităților beneficiarilor pe care-i deservesc nemijlocit.

Din punct de vedere al diversității limbilor naturale, incompatibilitatea documentelor din care se extrag datele și informațiile necesare creează cele mai mari dificultăți. Creșterea continuă a numărului de limbi în care sînt scrise documentele științifice, tehnice și economice de specialitate complică problema obținerii informațiilor, cel puțin sub următoarele două aspecte: necesitatea ca unitățile de informare să dispună de informațienți cunoscători ai limbilor străine; îngreuierea accesului direct al beneficiarilor la conținutul documentelor primare (sub forma originală) în limbi străine.

Din punct de vedere al realizării legăturilor funcționale necesare între unitățile sistemului, în scopul asigurării circulației informațiilor prelucrate, incompatibilitatea creează bariere multiple. Diversitatea metodelor și formelor folosite pentru extragerea informațiilor, codificare, înmagazinare etc. nu a fost redusă încă în măsura necesară prin recomandările și standardele existente. Multe greutăți apar la introducerea în sistem a informațiilor prelucrate, datorită incompatibilității limbajelor documentare (limbaje artificiale) folosite de diferite unități de informare. Unul dintre mijloacele actuale folosite de bibliotecă pentru introducerea compatibilă a informațiilor în sistem — limbajul CZU — este nesatisfăcător pentru majoritatea unităților de informare documentară specializate, care efectuează o prelucrare semantică aprofundată a documentelor în scopul obținerii informațiilor documentare și factice. În plus, limbajul CZU este prea puțin corespunzător chiar pentru introducerea informațiilor bibliografice în memoria calculatorului electronic, cu toate numeroasele încercări și îmbunătă-

țări efectuate pentru a-l putea folosi în acest scop.

Dezvoltarea și folosirea a numeroase limbaje documentare, specializate pe domenii sau pe probleme, agravează și mai mult situația creată, împiedicînd interconectarea memoriilor realizate pe baza limbajelor diferite. La nivel național lipsa unei metode compatibile de caracterizare a informațiilor, bazată pe folosirea unui limbaj documentar unic, duce la funcționarea incompatibilă a mecanismului de comutare a fluxurilor de informații colectate, prelucrate și înmagazinate în diferite unități ale viitorului sistem. Această problemă este și mai gravă la nivel internațional, fiind o barieră în calea schimbului direct — atât de economic — de informații prelucrate și fixate pe medii direct utilizabile de către calculatorul electronic.

Problemele de compatibilitate tehnică a unităților de informare documentară au fost complicate în și mai mare măsură ca urmare a introducerii automatizării proceselor de informare. Diversitatea utilajelor, a canalelor de telecomunicații și a purtătorilor de informații (fișe perforate, benzi perforate, benzi magnetice etc.) îngreuiază în prezent schimbul de informații între aceste unități. Greutățile care apar în acest caz sînt datorate faptului că nu se aplică norme unitare referitoare la purtătorii de informații, la formele de prelucrare a informațiilor, la coduri și înregistrări și că nici nu se folosesc dispozitive periferice adecvate.

Diferite pierici rezultă de asemenea și în urma folosirii unor mijloace și forme de microcopiere incompatibile.

Analiza influenței tuturor acestor bariere asupra compatibilității reprezintă doar un prim pas pe calea rezolvării diferitelor probleme care se pun la realizarea unui sistem național. Un al doilea pas este aplicarea mijlocului realist de rezolvare a problemelor de compatibilitate care și-a demonstrat eficacitatea în practica mondială, și anume, standardizarea și elaborarea unor instrucțiuni metodologice cu caracter de aplicabilitate obligatorie pentru toate unitățile de informare documentară ale viitorului sistem.

Din motivele arătate, crearea unui sistem național de informare documentară nu poate fi realizată decît în etape și necesită deci, printre altele, atît elaborarea cît și introducerea treptată a unor standarde și instrucțiuni, astfel încît trecerea de la o situație existentă la alta viitoare să se facă fără perturbații și discontinuități posibile în activitatea unităților de informare documentară integrate în sistem.

(Continuăm în numărul viitor)

Preliminarii la stabilirea normelor pentru serviciile de biblioteci publice

Biblioteci municipale și orășenești (IV)

George VLĂDESCU

1.1 Fondul de publicații (continuare)

1.17 În părțile precedente ale studiului de față¹⁾, analiza înfățișată cititorilor a pus în lumină criteriile ce ar trebui să fie urmate la stabilirea mărării fondului total de publicații ale bibliotecilor noastre municipale și orășenești, în vederea fixării unor norme minime de dotare și înzestrare cu colecții de publicații ale bibliotecilor publice. Urmărind în continuare acest scop, punem acum în discuție modalitatea de stabilire a normelor privind mărirea diferitelor părți componente ale fondului de publicații în bibliotecile publice urbane de la noi.

Facem distincție din capul locului între părțile componente după conținut sau pe grupe de materii ale fondului și părți componente formate în urma repartizării fondului între diferitele secții ale bibliotecii publice (împrumut pentru adulți, sală de lectură, depozite, secție pentru copii, filiale, secție de colecții speciale).

1.171 Pentru prima categorie structurală a fondului, normativul F.I.A.B. consacrat bibliotecilor publice²⁾ recomandă a se ține seamă de 4 mari grupe de materii: literatură nebeletristică, beletristică, literatură pentru copii și lucrări de referință. Recomandarea însumează, în formă rezumată, domeniile cuprinse în registrul de mișcare a fondului folosit la noi cu excepția lucrărilor de referință. E vorba deci de o manieră de evidență mai concisă decât cea de la noi, cu toate că și pentru bibliotecile noastre au existat câteva propuneri de simplificare, de restrângere a evidenței fondului³⁾. De asemenea, chiar în condițiile în care evidența este mai detaliată, potrivit grupelor de materii din

registrul de mișcare a fondului, cu prilejul analizelor globale ale activității bibliotecilor publice se insistă asupra raportului celor trei mari grupe de materii în cadrul fondului total de publicații. Astfel, în referatul **Probleme actuale ale activității bibliotecilor municipale și orășenești**, prezentat la Consfătuirea pe țară a directorilor bibliotecilor municipale și orășenești (București, 18—19 decembrie 1970), a fost sesizat decalajul mare care există, în cadrul fondului de publicații din aceste biblioteci, între literatura beletristică și literatura nebeletristică⁴⁾.

În aceste condiții, putem urma doar indicația ca normele să asigure colecțiilor un echilibru tematic, o proporție justă și o reprezentare armonioasă a grupelor de materii în cadrul fondului, potrivit cerințelor de lectură și de informare ale publicului, adică atât pentru lectură distractivă, de recreație și divertisment, cât și pentru educație, studiu și informare. Cele 3 mari compartimente tematice care se disting — literatura beletristică, literatura pentru copii și literatura nebeletristică — au o trăsătură comună în bibliotecile noastre, definită prin înseși obiectivele activității acestei instituții. Ele servesc educației comuniste, formării multilaterale a personalității cititorilor. Un loc deosebit în cadrul literaturii informativ-educative îl ocupă lucrările de ideologie, de politică și în cadrul lor documentele de partid și de stat, care constituie baza orientării ideologice în toate domeniile de cunoștințe, deci, în mod firesc, trebuie să fie prezente în toate compartimentele tematice ale colecțiilor bibliotecii. În privința lucrărilor de referință, această categorie de publicații — mai mult sau mai puțin reprezentativă în bibliotecile noastre — nu este constituită ca o colecție unitară, cu evidență distinctă în cadrul fondului total, găsindu-se dis-

1) Vezi părțile I, II și III din *Preliminarii la stabilirea unor norme pentru bibliotecile publice*, publicate în *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 5, mai 1971, p. 279—283, nr. 6, iun 1971, p. 325—329 și nr. 7, iul 1971, p. 402—406.

2) Normele la care ne referim — cuprinse în documentul F.I.A.B. intitulat *Standard of Public Library Service* [Norme ale serviciului de bibliotecă publică] și publicat în *Libri*, vol. 8 (1958), p. 189—199 — au fost prezentate de noi în partea a III-a a articolului *În centrul preocupărilor actuale ale biblioteconomiei mondiale: Planificarea și normarea activității bibliotecilor*, apărută în *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 2, feb 1971, p. 96—102.

3) Vezi: Dima-Drăgan, C. și Mătușolu, C. *Simplificări și precizări în tehnica de bibliotecă*. În: *Călduza bibliotecarului*, 16, nr. 11, nov 1963, p. 461—463 și Grui, Ștefan. *Norme minime dar obligatorii*. În: *Călduza bibliotecarului*, 16, nr. 11, nov 1963, p. 464—465.

4) Vezi: *Consfătuirea pe țară a directorilor bibliotecilor municipale și orășenești* (București, 18—19 decembrie 1970). În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 3, mar 1971, p. 14.

persată atât în diferitele secții ale bibliotecilor, cât și în diferitele grupe tematice ale fondului sau în cadrul „fondului sălii de lectură”. În condițiile evidenței actuale (fișele-chestionar aflate la Direcția așezămintelor culturale cuprind date sistematizate după registrul de mișcare a fondului), noi nu putem să evaluăm acum mărimea totală a fondului de referință din bibliotecă. Și aceasta, în ciuda faptului că noțiunea de bibliotecă uzuală (cunoscută și sub denumirile: fond de referință, „fondul sălii de lectură”, bibliotecă de referință, fond de informare) a fost bine definită în consultația **Sistematizarea și așezarea colecțiilor**, semnată de Atanase Lupu⁵⁾. În foarte multe locuri, la noi, „fondul sălii de lectură” nu este bibliotecă uzuală în sensul precizat aici, ci o dublare a fondului de împrumut. În consecință, este recomandabil ca, așa cum vom vedea la tratarea problemei **creșterii anuale a fondului de publicații**, în noile achiziții lucrărilor de referință să li se acorde o atenție sporită și o pondere justă.

Cum poate fi stabilită proporția părților componente după conținut în cadrul fondului total de publicații? Apelăm, pentru răspuns, la analiza indicatorilor înregistrați în anul 1969 în câteva din bibliotecile noastre municipale și orașenești, pe care li prezentăm în tabelul nr. 5.

5) Lupu, Atanase. *Sistematizarea și așezarea colecțiilor*. În: *Consultații de biblioteconomie*. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 238.

Acest tabel cuprinde, în număr de volume, mărimea fiecăreia din cele 3 părți tematice componente ale fondului și ponderea lor, în procente, față de fondul total. În ultimele două rubrici ale tabelului am adăugat valorile indicilor de circulație a fondului și de intensitate a lecturii populației, cu intenția ca valorile ridicate ale acestor indici să ne orienteze, în cazul unor bibliotecă, spre cea mai potrivită proporție a părților componente ale fondului în bibliotecile respective. Lucrul însă nu este posibil, deoarece singura indicație, în cazul bibliotecilor cu indice de intensitate a lecturii populației ridicat (Ploiești — 3,1; Suceava — 3,4; Deva — 5,1), este aceea că publicul de aici citește mai mult, dar nu știm spre ce grupă de materii s-au îndreptat preferințele lecturii lui, care este ponderea literaturii nebeletristice în lectura lui (ca de altfel în lectura cititorilor din toate celelalte bibliotecă). O concluzie în acest sens găsim în referatul Direcției așezămintelor culturale, prezentat la Consfătuirea pe țară a directorilor bibliotecilor municipale și orașenești din 1970, de care am mai amintit și în care sînt date asemenea cifre: ponderea literaturii beletristice (inclusiv a celei pentru copii) în lectura cititorilor acestor bibliotecă se ridică pînă la 70—80 la sută din totalul cărților difuzate într-un an. Pe această bază, se impune constatarea unui fapt: bibliotecă publică încă este considerată, de o mare parte a publicului, în primul rînd și, deseori, exclusiv sursă pentru lectura de destindere, distractivă și în mai mică (sau foarte

Tabelul nr. 5

Biblioteca municipală (orașenească)	Fond total de publicații în 1969 (nr. vol.)	din care :						Circulația fondului	Indicele de intensitate a lecturii populației
		literatură nebeletristică (nr. vol.)	în % față de fondul total	literatură beletristică (nr. vol.)	în % față de fondul total	literatură pentru copii (nr. vol.)	în % față de fondul total		
Timișoara	369 705	179 771	48,6	153 086	41,5	36 848	9,9	1,2	2,5
Brașov	238 293	109 793	46,2	107 631	45,1	20 869	8,7	1,1	1,5
Galați	299 069	157 347	52,7	111 515	37,2	30 207	10,1	0,9	1,7
Ploiești	151 756	57 727	38,2	77 322	50,8	16 707	11	3,3	3,1
Satu-Mare	41 172	14 878	36,3	23 332	56,6	2 962	7,1	3,5	1,8
Mediaș	33 540	9 617	28,6	20 906	62,5	3 017	8,9	0,8	0,5
Suceava	130 836	57 463	44	55 676	42,5	17 697	13,5	1,1	3,4
Giurgiu	40 259	12 099	30	19 375	48,2	8 785	21,8	1,7	1,6
Deva	127 051	50 944	40	61 465	48,5	14 642	11,5	1,4	5,1
Tecuci	38 577	15 133	39,2	19 131	49,7	4 313	11,1	2,3	2,9
Dej	32 945	11 437	34,7	18 207	55,3	3 301	10	2,1	2,3
Cimpulung-Muscel	65 338	22 917	35	33 572	51,6	8 809	13,4	0,8	2,2
Slatina	28 974	10 325	35,6	16 879	58,3	1 770	6,1	0,7	0,9
Fetești	44 587	15 040	33,7	21 397	48,1	8 150	18,2	0,6	1,2
Oltenița	50 000	22 450	44,9	22 800	45,6	4 750	9,5	0,4	1,1
Media :			39,3		49,4		11,3		

mică) măsură, instituție pentru formare, informare și studiu. Faptul că o parte din literatura beletristică este împrumutată (de elevi și studenți) pentru studiu nu modifică situația. Schimbarea sau îmbunătățirea structurii tematice a fondului total de publicații în favoarea literaturii nebeletristice este în acest sens și problema schimbării viziunii publicului asupra bibliotecii. Iar această schimbare va trebui să pornească de la bibliotecă (de la bibliotecari), prin accentuarea rolului ei informativ-formativ, prin accentuarea rolului ei militant pe tărîmul activității educative, potrivit ideilor cuprinse în programul de acțiune politico-educative, elaborat de secretarul general al partidului nostru.

Sînt cazuri, așa cum se vede în același tabel, în care în biblioteci cu indici foarte slabi de activitate (de pildă, cele din Fetești și Oltenița) există o proporție a părților tematice componente apropiate mult de media pe care o putem considera, în linii mari, justă. Aici nu va trebui să apreciem că aceste proporții sînt necorespunzătoare, privind lucrurile prin prisma activității slabe a bibliotecilor respective. Aici multe alte cauze determină nivelul scăzut al activității, așa cum am văzut atunci cînd am analizat activitatea bibliotecilor cu ajutorul metodei grafice⁶⁾.

În privința proporției literaturii pentru copii în ansamblul fondurilor, situația este de-a dreptul alarmantă. Este știut din statisticile bibliotecilor că copiii reprezintă 30—45 la sută din totalul cititorilor, în schimb ei au cărți în proporție de numai 6—18 la sută față de fondul total de publicații. Motivarea acestui procentaj scăzut este cunoscută: pe de o parte, faptul că anual sînt publicate puține titluri, iar uzura acestor cărți este foarte mare; pe de altă parte, raportul literaturii pentru copii față de cea destinată adulților este deformat de prezența fondului tradițional (destinat exclusiv maturilor) în fondul total raportat statistic. Problema fondului de publicații pentru copii în biblioteci este însă aproape neglijată — în privința acestor aspecte — în foarte multe biblioteci, unde sumele destinate achizițiilor de cărți pentru copii nu depășesc 15 la sută din alocațiile destinate publicațiilor pentru adulți.

Dacă pentru prezent am putea considera, în linii mari, drept satisfăcătoare procentajele în jurul mediilor de 39,3 49,4 și 11,3 la sută pentru literatura nebeletristică, beletristică și, respectiv, literatură pentru copii, din tabelul nr. 5, în viitor aceste proporții vor trebui modificate, în toate bibliotecile, spre mărirea

pînă la 45 la sută a literaturii nebeletristice și pînă la 15—20 la sută a literaturii pentru copii, concomitent cu menținerea în jurul a 40—35 la sută a literaturii beletristice. Spre acestea conduc, pe de o parte, tendința creșterii și îmbunătățirii fondului de referință (cuprins aici în grupa literaturii nebeletristice), iar pe de altă parte, necesitatea consolidării colecțiilor destinate copiilor, printr-o selecție atentă, din fondul pentru adulți, a unui număr suficient de mare de cărți accesibile micilor cititori.

1.172 În privința repartizării fondului total de publicații cu valoare de circulație între diferitele secții ale unei biblioteci publice urbane, în practica internațională s-au conturat în ultima vreme cîteva tendințe. Anume: majoritatea literaturii valoroase din care este alcătuit „fondul viu“ al bibliotecii să fie expusă la raftul cu acces liber în toate secțiile bibliotecii; să existe posibilitatea înlocuirii lesnicioase a lucrărilor din depozit (organizat pentru a servi exclusiv acestui scop); literatura puțin solicitată, în cazul bibliotecilor ce posedă un mare număr de lucrări de acest fel, să treacă în fondul unei instituții special destinate depozitării și păstrării acestei literaturi din bibliotecile publice (cunoscută în alte țări sub denumirea de *depository library* — „bibliotecă depozit“); în sălile de lectură, la dispoziția publicului să fie puse lucrările de referință și nu să fie depozitate unicatele, care dublează fondul de împrumut și care ajung să fie depășite înainte de a circula suficient; secția pentru copii trebuie să ofere cititorilor ei toate serviciile identice celor oferite de secțiile de maturi cititorilor lor.

Analiza situației din 1969 din bibliotecile noastre municipale și orașenești ne conduce spre concluzia că organizarea internă, pe secții sau sectoare, a acestor biblioteci și înzestrarea cu fond de publicații propriu a compartimentelor nu au urmat vreun criteriu unitar și, în consecință, cam cîte biblioteci — tot atîtea modalități de rezolvare a problemei. De pildă, în 15 din 50 de biblioteci municipale și orașenești care formează obiectul analizei din studiul nostru, secțiile de împrumut pentru adulți nu au acces liber la raft, iar în 5 din aceste biblioteci nu există secții pentru copii. În unele din aceste biblioteci, secțiile împrumut pentru adulți și sală de lectură au depozite de rezerve separate, în altele, un singur depozit pentru amîndouă secțiile. Unele biblioteci au sală de lectură cu fond propriu (fond de referință), altele au fie sală de lectură cu fond propriu format din toate titlurile din bibliotecă, fie sală de lectură doar... cu mese și scaune. În unele biblioteci condițiile de spațiu fac practic imposibilă existența unei săli de lectură.

6) Vezi partea a III-a din *Preliminarii la stabilirea unor norme pentru bibliotecile publice*. In: Revista bibliotecilor, 24, nr. 7, iul 1971, p. 397—403.

De asemenea, 14 din cele 50 de biblioteci municipale și orașenești nu au filiale pe teritoriul municipiului sau al orașului respectiv, iar în cazul celor care au, pentru numărul, mărimea, amplasarea și deservirea filialelor soluțiile și formulele organizatorice au un profund caracter local, de improvizație și chiar de provizorat. În sfârșit, pentru noțiunea de colecții speciale în bibliotecile publice nu există o accepțiune uniformă, dovadă înregistrarea în fișele trimise la Direcția așezămintelor culturale a unor cifre foarte variate și chiar omiterea raportării mărimii acestor colecții în unele biblioteci, poate tocmai din neșiguranța bibliotecarilor în aprecierea noțiunii respective. Noțiunea de colecții speciale a fost preluată în bibliotecile publice din terminologia bibliotecilor științifice, explicându-se astfel confuzia care dănuiește: unii interogă prin ele în primul rând „*rara et curiosa*”, alții — tot ce nu este carte. De fapt, în bibliotecile publice colecțiile speciale ar trebui să cuprindă iconografie și lucrări din bibliografia locală, materiale audio-vizuale (discuri, benzi de magnetofon, microfilme, microcopii, diafilme, diapozitive), apoi, acolo unde acestea există, rarități bibliofile (cărți vechi), manuscrise etc.

În această situație, se impune adoptarea unor norme privind organizarea internă a bibliotecilor publice urbane.

În primul rând, în orice bibliotecă publică din localitățile urbane este recomandabil ca fondul de publicații să fie repartizat următoarelor secții: **împrumut pentru adulți, sală (săli) de lectură, depozit de rezerve** (ale acestor două secții), **secția pentru copii, colecții speciale și filiale**. Referirea este făcută, desigur, doar la acele secții (sau sectoare) pe care le avem în vedere la înzestrarea cu publicații (cărți) din fondul total al bibliotecii. Astfel, aici nu este cuprins — și aceasta nu înseamnă că lipsește, ca și alte secții neamintite, din organizarea bibliotecii — serviciul de informare și bibliografie, înzestrat cu un fond permanent de lucrări de referință, deoarece acest fond este inclus, la calcule, în fondul general de informare al bibliotecii (fondul sălii de lectură).

În al doilea rând, normativul trebuie să indice obligativitatea accesului liber la raft în cadrul secției de împrumut pentru adulți, al celei pentru copii și al filialelor bibliotecii.

O a treia recomandare generală este și necesitatea indubitabilă a organizării de filiale în orașele cu peste 20 000 de locuitori, numărul filialelor și dimensiunile lor trebuind să crească o dată cu mărimea localității și în funcție de condițiile geografice și de densitate a populației din diferitele așezări urbane.

În sfârșit, o recomandare cu mai puține posibilități de adaptare la noi, datorită unor condiții specifice (de gestiune, de spațiu etc.), este necesitatea unui **singur depozit** în care să fie păstrate rezerve de cărți din secția de împrumut pentru adulți și din sala de lectură. Și aceasta, datorită tendinței puternic conturate în practica modernă de a deschide cât mai mult spre cititor biblioteca, respectiv fondul ei de publicații.

O atare largă dezvăluire a colecțiilor nu înseamnă o renunțare de la exigența ideologică, o lipsă de discernământ politic. „Accesul liber” implică la noi o continuă muncă de disociere între cărțile purtătoare de idei înaintate și cele care conțin idei depășite, retrograde.

Ținând seamă de toate aceste recomandări și de condițiile concrete — prezente, dar mai ales de perspectivă — din bibliotecile municipale și orașenești de la noi, înzestrarea cu fond de publicații a secțiilor ar putea să fie orientată astfel:

— **în secția de împrumut pentru adulți**, fondul de publicații trebuie să reprezinte o colecție modernă în cadrul căreia se expune întreaga literatură ce prezintă valoare informativă, științifică, artistică, literatură cu o valoare educativă certă, înlocuindu-se mereu lucrările ce aduc o informație mai veche cu lucrări purtătoare de informație nouă. De aceea, numărul cărților expuse la raftul cu acces liber poate să ajungă pînă la 45 000—50 000 de volume⁷⁾ în bibliotecile mari (ceea ce înseamnă circa 25 la sută din fondul total al unei biblioteci de 200 000 de volume, „fond viu”, deservind o populație de pînă la 200 000 de locuitori, revenind o dotare de 1 vol./cap de locuitor). Proporția fondului destinat accesului liber la raft va putea să crească, pînă la aproximativ 45 la sută din fondul total, în bibliotecile municipale și orașenești mici și mijlocii (deservind o populație de pînă la 50 000 de locuitori). De pildă, o bibliotecă de 52 000 de volume, unde este asigurată o dotare de 1,3 cărți/cap de locuitor la o populație de 40 000 de locuitori, ar trebui să expună la raftul liber un număr de cel puțin 23 500 de volume;

— **fondul sălii (sărilor) de lectură** poate atinge valori între 15 la sută din fondul total de publicații, în bibliotecile mici și mijlocii, și 20 la sută, în bibliotecile mari. În bibliotecile mici și mijlocii ar trebui

7) Această dimensiune maximă a fondului expus la raftul cu acces liber este depășită astăzi, ea fiind indicată în normativul F.I.A.B. din 1957. În vederea revizuirii acestui normativ, Sesiunea de la Moscova, din 1970, a Consiliului General al F.I.A.B. a recomandat mărirea tuturor dimensiunilor privind fondul de publicații, inclusiv necesitatea expunerii la raftul liber a unei părți din mai mari din fondul de circulație curentă al bibliotecii.

ca fondul de referință din sala de lectură să ajungă la ponderea de 15 la sută, asigurând astfel un fond uzual reprezentativ și nu o dublare a fondului de împrumut (de pildă la 52 000 de volume, în cazul bibliotecii dintr-o localitate cu 40 000 de locuitori, acest fond ar fi constituit din circa 8 000 de volume, ceea ce nu ar fi de loc mult dacă dăm fondului de referință accepțiunea complexă a noțiunii). Firesc, acest procentaj poate crește la 20 la sută în bibliotecile mari, unde studiul în sala de lectură este mai frecvent decât la bibliotecile mici și mijlocii;

— depozitul de rezerve (dublele și lucrări de circulație mai restrânsă), indicat a fi comun pentru cele două secții de mai sus, nu e recomandabil a avea dimensiuni mari. Cu excepția bibliotecilor publice mari care dispun de un „fond tradițional”, nu vedem utilitatea ca în acest tip de bibliotecă să se creeze „arhive” de lucrări nesolicitate, fără valoare științifică sau literară;

— secția pentru copii, organizată pe baza accesului liber la raft, e necesar să aibă dimensiuni suficiente de mari pentru a oferi cititorilor ei colecții bogate și variate. Pornind de la ponderea literaturii pentru copii în cadrul fondului total și adăugând un număr de cărți ce nu apar în editurile pentru copii dar sînt accesibile și necesare lor, proporția fondului acestei secții față de fondul total al bibliotecii ar trebui să varieze între 12 la sută, în bibliotecile mici și mijlocii, și, respectiv, 15 la sută în bibliotecile mari. De asemenea, în fondul filialelor e recomandabil ca lucrările destinate copiilor să ajungă chiar la 20 la sută față de fondul filialei;

— filialele bibliotecilor municipale și orașenești. În localitățile mici și mijlocii, cel puțin a cincea parte, iar în cele mari, un sfert din populație are acces mai greu (datorită distanței de la locuință) la sediul central al bibliotecii. De aceea, fondul destinat filialelor, asigurînd deservirea populației din cartierele marginase (adultii și copiii), va trebui să aibă mărimi variînd între 20 și 25 la sută față de fondul total al bibliotecii. E necesar să se fixeze cît mai judicios de filiale, amplasate cît mai corespunzător pe teritoriul localității, în așa fel încît fondul destinat filialelor să nu fie fărîmițat în numeroase colecții restrînse, nerepresentative și nevariate. De aceea, mărimea minimă a fondului unei filiale se recomandă a fi de cel puțin 8 000—10 000 de volume, iar populația minimă deservită de o filială — 5 000 de locuitori. Aceste recomandări privind fondul permanent nu trebuie să facă să se uite faptul că randamentul filialelor nu este determinat de numărul volumelor cu care au fost înzestrate, ci de calitatea și, mai ales, de actualitatea

colecțiilor lor. Astfel, norma privind gradul de reinnoire este mai importantă decât norma de stabilire a fondului fix al filialelor;

— în sfîrșit, colecțiile speciale, constituite în secție aparte a bibliotecii, în nici un caz nu trebuie să fie confundate cu „fondul tradițional”, și aceasta deoarece tot ce am supus pînă acum discuției se referă la „fondul viu” al bibliotecilor publice. (Desigur, unele biblioteci municipale mari care dețin importante colecții de publicații vechi reprezintă o excepție și nu fac obiectul acestor discuții, referitoare exclusiv la „fondul viu” din bibliotecile publice). Proporția colecțiilor speciale în fondul total se poate cifra la cel puțin 3—5 la sută în funcție de mărimea bibliotecii. Deoarece importanța mijloacelor audio-vizuale este în continuă creștere, va trebui ca în viitor ponderea acestor materiale din cadrul colecțiilor speciale să sporească. Această măsură este impusă astăzi la noi de o situație destul de nesatisfăcătoare a prezentei „audio-vizualelor” în colecțiile bibliotecilor publice. De pildă, din datele aflate la Direcția așezămintelor culturale în fișele chestionar pe anul 1969 a reieșit că numai 11 biblioteci municipale și orașenești posedă peste 500 de discuri, cînd numărul acestor materiale ar trebui să se ridice la cel puțin 2 000 într-o bibliotecă orașenească.

*) Tabelul nr. 6 sintetizează, în încheierea tratării mărimumi părților componente ale fondului de publicații, limitele de variație recomandabile pentru proporția colecțiilor diferitelor secții în cadrul fondului total.

Tabelul nr. 6

Secția	Procentajul fondului fiecărei secții față de fondul total al bibliotecii	
	în biblioteci mici și mijlocii	în biblioteci mari
împrumut pentru adulți	45 %	25 %
sală (săli) de lectură	15 %	20 %
depozit	5 %	10 %
pentru copii *	12 %	15 %
filiale	20 %	25 %
colecții speciale	3 %	5 %

*) O dată cu creșterea proporției producției editoriale pentru copii, acest procent ar trebui să ajungă la 15%—20%.

1.18 Creșterea anuală a fondului de publicații

Completarea colecțiilor, proces continuu, ritmic și organizat, este cerută de trei scopuri principale: menținerea fondului de bază în starea inițială de eficiență a lui; creșterea gradului de utilizare a cărților, a duratei lor de circulație; îmbunătățirea continuă a structurii pe materii și a calității fondului de publicații. În stabilirea ritmului, a volumului creșterii anuale a fondului trebuie să se țină seama de mai mulți factori, între care: pierderile datorate uzurii fizice și morale (în urma procesului treptat, dar continuu, de degradare a cărților), nivelul dezvoltării științifice și culturale, al producției editoriale, durata folosirii cărților, schimbarea și dezvoltarea preocupărilor de lectură și informare ale cititorilor etc. Cu toate că acești factori variază de la o țară la alta, în practica biblioteconomică internațională a fost stabilit că perioada de folosire optimă a fiecărei cărți este de: 7—8 ani pentru cărțile nebeletristice, 3—4 ani pentru beletristică și 2—3 ani pentru literatură pentru copii. Aceasta înseamnă că pentru menținerea fondului în starea inițială de eficiență este nevoie ca în fiecare an să se înlocuiască circa 1/7 din totalul cărților nebeletristice, 1/3 din numărul volumelor de literatură beletristică și 1/2 din cărțile pentru copii. Cît reprezintă totalul acestor înlocuiri (=creșteri necesare anual) față de fondul total al bibliotecii? Dacă admitem că fondul se compune din 45 la sută literatură nebeletristică, 40 la sută beletristică și 15 la sută literatură pentru copii, atunci creșterea de 1/7 a literaturii nebeletristice va reprezenta 6,4 la sută din fondul total, cea de 1/3 a beletristicii — 13,3 la

sută, iar cea de 1/2 a literaturii pentru copii — 7,5 la sută din fondul total al bibliotecii. Însumând valorile, obținem un procentaj-limită maximă (optimă) de 27,2 al creșterii anuale totale față de întregul fond de publicații al bibliotecii. Desigur, cu cât biblioteca este mai mare, acest procentaj poate fi diminuat, datorită condițiilor mai bune de conservare și de folosire a fondului.

Potrivit acestor calcule, impuse de factorii obiectivi amintiți mai sus, numărul optim al cărților nou achiziționate ar trebui să varieze între circa 6 000 de volume (pentru o bibliotecă mică, de 26 000 de volume, dintr-un oraș cu 20 000 de locuitori) și 25 000 de volume (pentru o bibliotecă mare, de 100 000 de volume, dintr-un oraș cu 100 000 de locuitori). Au fost atinse aceste valori, respectând proporțiile menționate, în achizițiile pe 1969 ale bibliotecilor noastre municipale și orașenești? Să urmărim acest lucru, în tabelul nr. 7, la 10 biblioteci de mărimi diferite.

După cum se observă din tabel, în 8 biblioteci municipale și orașenești proporția creșterii fondului în 1969 față de fondul total al bibliotecii a fost sub 13 la sută, numai în 2 din cele 10 biblioteci fiind depășită, cu puțin, această valoare. Dar, procentele de creștere, reieșite din calcul și prezentate în acest tabel, nu au o bază reală de comparație în condițiile de la noi, unde există nenumărate dublete și unde „fondul mort” nu este despărțit de „fondul viu”. Raportată la fondurile globale actuale, o creștere anuală de 27,2 la sută ar duce la niște mărimi ce ar însemna achiziționarea — până și în bibliotecile mici — a tuturor titlurilor din producția editorială pe un an în 2—3 exemplare (în situația în care

Tabelul nr. 7

Biblioteca municipală (orașenească)	Creșterea fondului în 1969		Fondul total de publicații la începutul anului 1969 (număr de volume)	Alocații bugetare pentru achiziții de cărți în 1969 (lei)
	număr de volume	în procente față de fondul total		
Timișoara	21 428	6,1%	348 277	286 244
Brașov	10 251	4,4%	228 042	98 676
Galați	22 809	8,2%	276 260	167 145
Ploiești	14 180	10,3%	137 576	140 000
Satu-Mare	4 964	13,7%	36 208	44 000
Mediaș	3 132	10,3%	30 408	33 437
Suceava	12 188	10,3%	118 648	72 886
Deva	12 560	10,9%	114 491	67 559
Slatina	3 427	13,4%	25 547	26 500
Oltenița	2 129	4,4%	47 871	28 000

Contribuții la o problemă controversată :

DOTAREA BIBLIOTECILOR ȘCOLARE

A. LAUTERMAN

director al Bibliotecii centrale pedagogice

S. ȘTEFĂNESCU-PRODANOVICI,

M. GHEORGHE

șefi de serviciu în Biblioteca centrală pedagogică

Conform *Îndrumărilor privind organizarea și activitatea bibliotecilor școlare nr. 113.194/11.X.1968*, unul din principalele obiective urmărite de aceste unități este să „contribuie la informarea și documentarea cadrelor didactice^{*)}”. Pentru îndeplinirea acestei sarcini, potrivit celorlalte instrucțiuni, completarea colecțiilor de publicații se face și în funcție de „cerințele de informare și documentare ale cadrelor didactice^{**)}”.

Bibliotecile școlare ar trebui deci să ofere personalului didactic posibilitatea consultării, în chiar incinta școlii, a celor mai valoroase noutăți din diferite domenii de specialitate, din pedagogie, educație și metodică.

Pornind de la aceste directive, am urmărit modul în care inspectoratele școlare din 18 județe au prevăzut dotarea bibliotecilor din școlile existente pe teritoriul lor cu unele lucrări incluse în planurile editoriale pe anul în curs, lucrări care prezintă o importanță deosebită pentru învățământ.

Am cercetat raporturile cantitative existente între numărul exemplarelor comandate și numărul total de instituții școlare din județele luate în considerare.

*) *Buletinul Ministerului Învățământului*, 13, nr. 5, Seria A, nov 1968, p. 3.

**) *Ibidem*, p. 4.

→
importul de carte se practică de bibliotecile publice în mai mică măsură). De pildă, potrivit procentajului reușit din calcule, o bibliotecă cu un fond total de 52 000 de volume, deservind o populație de 40 000 de locuitori, ar achiziționa anual peste 14 000 de volume, ceea ce ar însemna, la o producție editorială anuală de circa 3 000 de titluri, cumpărarea a cîte 5 exemplare din toate titlurile.

În consecință, normele de creștere anuală a fondurilor de publicații vor putea să fie elaborate pe baza analizei temeinice a componenței fondurilor, a ritmului de creștere a producției editoriale și, desigur, potrivit posibilităților financiare. Calculele și criteriile expuse în acest subcapitol au menirea să ofere doar premise în vederea acestor lucrări. Noi credem că, în condițiile actuale, normele de creștere ar putea să fie stabilite în jur de 15—20 la sută din „fondul viu” al bibliotecilor. Alocațiile bugetare recomandate de aceste norme ar putea fi mai realiste dacă între achizițiile de cărți care cuprind informație nouă și constituirea colecțiilor „reprezentative” de carte veche se va stabili o proporție mai justă, potrivit rolului și funcției principale a bibliotecile publice. Volumul achizițiilor

va fi în ultimă instanță determinat de oferta producției editoriale, de proporția lucrărilor utile și valoroase care merită să fie incluse în colecțiile sale.

Din alocația totală pentru achiziții este recomandabil ca circa 25 la sută să se acorde, în bibliotecile mari, achizițiilor de lucrări de referință — românești și străine —, în bibliotecile mici această proporție putînd fi diminuată pînă la 10 la sută.

De asemenea, la calculul alocației pentru achiziții, este absolut necesar să se prevadă în plus o sumă destinată reparării și legării cărților deteriorate. Suma poate fi aproximată la 25—30 la sută din totalul alocațiilor pentru achiziții, ceea ce ar asigura și legarea unor cărți de mare circulație înainte de a fi date în circuitul de lectură, și nu după ce au fost deja uzate. În stabilirea acestor norme, va trebui să se țină seamă și de volumul cărților legate de către Oficiul de aprovizionare și servicii pentru biblioteci.

În sfîrșit, separat de bugetul destinat achizițiilor de cărți, este necesar să fie prevăzute alocații pentru abonarea bibliotecii la publicații periodice larg solicitate, în vederea constituirii și dezvoltării

împărțite, conform filialelor Oficiului de aprovizionare și servicii pentru biblioteci, în nouă grupe: grupa I — Bacău și Neamț; grupa a II-a — Satu-Mare și Maramureș; grupa a III-a — Constanța și Tulcea; grupa a IV-a — Hunedoara și Alba; grupa a V-a — Vilcea, Olt și Argeș; grupa a VI-a — Buzău, Dimbovița și Prahova; grupa a VII-a — Suceava și Botoșani; grupa a VIII-a — Arad; grupa a IX-a — Sibiu.

Trebuie precizat că ne-am îndreptat atenția asupra învățământului de cultură generală, tehnic și profesional și că, pentru o mai mare valabilitate a concluziilor noastre, în alegerea titlurilor celor mai reprezentative (77 la număr) am apelat la concursul unor specialiști de la Institutul central de perfecționare a personalului didactic.

Unele lucrări selectate se referă la: istoria pedagogiei, pedagogie generală, didactică și metodică, probleme de educație, orientare școlară și profesională. Altele sînt tratate, manuale, dicționare, monografii, atlase, scrieri de referință biobibliografică, adică publicații care cu necesitate trebuie să poată fi consultate — atît de profesori, cît și de elevi — într-o bibliotecă școlară.

★

În domeniul istoriei pedagogiei există unele opere de interes deosebit, traduceți

tării unor colecții reprezentative, care să satisfacă cerințele de informare curentă a cititorilor. În normativele internaționale, se recomandă ca această sumă să reprezinte 7 la sută din valoarea alocațiilor pentru cărți. La noi însă, problema stă cu totul altfel și necesită un studiu atent. În urma căruia recomandările ar trebui să se refere nu atît la titluri de abonat și sume ale alocațiilor, cît la nivele și domenii absolut necesar să fie atinse de colecțiile de periodice — românești și străine — din bibliotecile noastre publice.

Am prezentat premisele posibile ale stabilirii unor norme orientative privind fondul de publicații din bibliotecile municipale și orașenești. Direcția așezămintelor culturale se preocupă de altfel intens de elaborarea, pe baze științifice, a acestor norme, iar recensămîntul efectuat la începutul anului 1969, din care am extras date pentru studiul de față, între altele a avut drept obiectiv principal planificarea și normarea activității bibliotecilor publice. Revista noastră va primi cu mult interes și va publica în paginile ei orice reflecții și păreri ale bibliotecarilor din întreaga țară în legătură cu problemele ce au fost dezbătute pînă acum.

din clasicii pedagogiei universale, care n-au mai fost editate de zeci de ani în țara noastră.

Este instructiv de urmărit cum s-a contractat, de exemplu, opera lui J. J. Rousseau, *Emil sau despre educație*, care nu a mai fost reeditată din anul 1937. Cîteva cifre sînt concludente: inspectoratele școlare din județele Satu-Mare și Maramureș au comandat Filialele interjudețene O.A.S.B. 11 exemplare pentru 420 de unități de învățămînt (2,6 la sută); județele Vilcea, Olt și Argeș împreună — 28 de exemplare pentru 710 unități de învățămînt (3,9 la sută); în schimb, în județele Suceava și Botoșani au fost comandate 415 exemplare pentru 536 de unități de învățămînt (77,4 la sută). În ansamblu, în toate cele nouă grupe de județe a fost realizată proporția medie de 22 la sută, procent cu totul insuficient în raport cu importanța lucrării.

Cercetînd cifrele de achiziție ale *Tratatului de pedagogie practică* (sub redacția conf. univ. dr. Traian Pop), a cărui apariție va umple un gol resimțit de mulți ani în literatura de specialitate din țara noastră, se impune aceeași concluzie. Inspectoratele școlare din județele Constanța și Tulcea comandă Filialele interjudețene O.A.S.B. 20 de exemplare pentru 378 de unități de învățămînt (5,3 la sută); în județele Suceava și Botoșani sînt propuse spre achiziționare 30 de exemplare pentru 536 de unități de învățămînt (5,6 la sută), cu toate că în județele din ambele grupe există și institute pedagogice; în județul Sibiu sînt contractate numai 23 de exemplare pentru 180 de unități de învățămînt (12,8 la sută). Totuși, în județele Satu-Mare și Maramureș sînt comandate 244 de exemplare pentru 420 de unități de învățămînt (58,1 la sută), iar în județele Vilcea, Olt și Argeș — 437 de exemplare pentru 712 unități de învățămînt (61,4 la sută) fapt care contribuie substanțial la ameliorarea — artificială — a mediei pe ansamblu pînă la 34,3 la sută (nesatisfăcătoare și așa).

Chiar și în cazul unor lucrări legate direct de procesul de învățămînt, se constată o anume inerție nemotivată.

Profesorul și psihologul de limbă străină de Wilga Rivers a fost solicitată în medie pe ansamblu de 10,5 la sută din unitățile școlare; în județele Satu-Mare și Maramureș — 1,9 la sută; în alte șase grupe de județe — între 2,5 la sută și 7,2 la sută; numai în două grupe — a III-a (județele Constanța și Tulcea) și a VIII-a (județul Arad) — a fost realizat un procent de 52,9 la sută și respectiv 72,2 la sută.

În alte cazuri, orientarea pare mai apropiată de cerințele reale. De exemplu, cartea lui A. Buda, *Culegere de jocuri di-*

dactice pentru clasa I, a fost comandată într-o proporție pe ansamblu de 103,8 la sută. Cum se explică totuși că inspectoratele școlare din județele Bacău și Neamț „au prevăzut”, în acest caz, achiziționarea doar a 11 exemplare pentru 606 unități de învățământ, „realizând” un procent record de 1,9 la sută?

Lucrări care, prin conținutul lor, promovează o problematică nouă, valoroasă, adecvată necesităților actuale de modernizare a școlii sînt — ne dăm seama din cifrele de contractare — uneori pur și simplu ignorate. Dintre multele exemple posibile, ne referim la *Instruirea programată la limba română* de St. Rădulescu, care a fost cerută de inspectoratele școlare din șase grupe de județe în proporții ce variază între 2,1 și 6,7 la sută, și la *Itinerar de matematică modernă* de Solomon Marcus, comandată într-o medie pe ansamblu de 13,6 la sută (inspectoratele școlare din șapte grupe de județe au contractat această lucrare în proporții cuprinse între 2,7 și 13,9 la sută).

Insuficient comandate au fost și noutățile editoriale care cuprind probleme de educație: cartea lui P. Bărbulescu, *Educația tineretului școlar*, a fost solicitată în procente care variază între 17,8 la sută (în județele Hunedoara și Alba) și 158,8 la sută (în județele Suceava și Botoșani). Se observă deci un contrast exagerat între solicitările inspectoratelor județene față de aceeași lucrare. Mai izbitor apare acest contrast la cifrele de contractare a cărții lui V. Peteanu, *Educația relațiilor dintre sere*, unde „extremele” sînt reprezentate de precomenzile școlilor din județele Buzău, Dimbovița și Prahova, cu 25 de exemplare pentru 744 de unități de învățământ (3,4 la sută), și de cele ale școlilor din aceeași grupă a VII-a (județele Suceava și Botoșani), cu 843 de exemplare pentru 536 de unități de învățământ (157,3 la sută).

Prin problematica de mare actualitate în îndrumarea tineretului, în vederea încadrării lui eficiente în economia și cultura națională, de o mare importanță este lucrarea lui D. Salade, *Studii de orientare școlară și profesională*. Realitatea statistică ne arată că doar un procent de 59 la sută din școlii vor procura această carte în 1971 și că inspectoratele din unele județe au solicitat din ea cantități derizorii; de exemplu, județele Vilcea, Olt și Argeș au comandat 44 de exemplare pentru 712 unități de învățământ, adică 6,2 la sută.

Anul acesta se editează — pentru perfecționarea personalului didactic — unele manuale, cursuri, tratate precum și alte materiale de referință.

Să considerăm trei cărți: Marcel Saraș, *Manualul profesorului de limba franceză pentru clasa a VIII-a*, Liubov Dudnicov, *Manualul profesorului de limba rusă pentru clasa a VII-a*, și M. Dragomirescu — M. Dumitrache, *Manualul profesorului de limba engleză pentru clasa a VII-a*.

Există însă și județe în care, dacă adunăm procentajele la aceste trei cărți, se obține un rezultat în jurul lui 100 la sută: în județele Satu-Mare și Maramureș — 51 + 50 + 0,2 la sută, sau în județele Constanța și Tulcea — 52,9 + 26,5 + 26,5 la sută.

La o lucrare de referință științifică de tipul *Dicționarului de idei literare*, vol. 1—2, de Adrian Marino — lucrare fundamentală pentru teoria literară — se înregistrează procentaje de contractare extrem de mici: în grupa a VI-a (județele Buzău, Dimbovița și Prahova) — 1,3 la sută; în grupa a IV-a (județele Hunedoara și Alba) — 1,6 la sută; în grupa a V-a (județele Vilcea, Olt și Argeș) — 1,7 la sută; în grupule I (județele Bacău și Neamț) și a VII-a (județele Suceava și Botoșani) — câte 4,1 la sută; în grupa a II-a (județele Satu-Mare și Maramureș) — 4,8 la sută, astfel încît, pe ansamblul județelor considerate, sînt contractate 250 de exemplare pentru 4100 de unități de învățământ, realizîndu-se un procent de numai 6,1 la sută.

Volumul 1 din lucrarea *Scritori români — fișe*, care cuprinde un material bibliografic deosebit de util nu numai pentru elevi, ci și pentru profesori, este solicitat după cum urmează: în grupa a V-a — 14 exemplare pentru 712 unități de învățământ (2 la sută); în grupa a IV-a — 10 exemplare pentru 366 de unități de învățământ (2,7 la sută); în grupa a VI-a — 20 de exemplare pentru 744 de unități de învățământ (2,7 la sută).

Lucrarea lui George Ivașcu, *Istoria literaturii române* — material de primă importanță pentru toți cei care se interesează de problemele evoluției literaturii române, constituind o importantă sursă de referință — este contractată astfel: în grupa a IV-a — 23 de volume pentru 366

de unități de învățămînt (6,3 la sută); în grupa a VIII-a — 14,6 la sută; în grupa a IX-a — 15,6 la sută, județele care realizează procentajul maxim (79,3 la sută) fiind Suceava și Botoșani.

Profesorii de limbi străine solicită cu insistență, ca material auxiliar în predare, culegeri de texte accesibile elevilor; în 1971 vor fi editate asemenea culegeri pentru limbile franceză, rusă și engleză. Totuși, din planurile de contractare ale inspectoratelor de învățămînt județene reiese că doar aproximativ 3 la sută din totalul școlilor vor fi asigurate cu lucrările respective.

Privitor la seriozitatea cu care s-au făcut comenzile în acest caz, cum putem explica, de exemplu, faptul că în județele Satu-Mare și Maramureș, pentru cele trei părți ale *Lecturilor ușoare în limba engleză* de Mariana Rațiu, se înregistrează procentaje descreșcînde (2,4 — 1,9 — 1,2 la sută)?

Există în planurile editoriale pe anul în curs lucrări de sinteză care nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă școlară.

Cu toate acestea, se constată că *Istoria României*, vol. 5 și 6, a fost contractată în medie pe ansamblu doar de 2,2 la sută și respectiv 2,7 la sută din unitățile școlare. Iar *Istoria P. C. R.* a fost cerută numai pentru 62,1 la sută din totalul unităților de învățămînt.

S-ar putea ca, în unele cazuri, slaba achiziție să se datoreze probabil bugetelor prea mici alocate în acest scop. Astfel, *Atlasul geografic general* de C. Pleahă (preț lei 120) a fost contractat pe ansamblu doar într-o proporție de 17,1 la sută din numărul total al unităților școlare. Vol. 1 din *Tratatul de anatomia animalelor domestice* al lui Vasile Gheție (preț lei 81) a fost cerut numai pentru 0,2 la sută din numărul școlilor, deși obiectul Agricultură este predat în toate școlile generale din mediul rural. În aceeași situație se găsește *Atlasul botanic* de L. Popovici și colaboratorii (preț lei 120), care a fost contractat într-o proporție nesatisfăcătoare pe ansamblu (14,9 la sută).

Ultimul exemplu pe care-l vom da — deși numărul acestora ar putea fi mult sporit — este *Dicționarul selectiv de literatură universală* de Romul Munteanu și colaboratorii, care a fost solicitat într-o proporție pe ansamblu de 4 la sută, ceea ce reprezintă 165 de exemplare pentru 4.100 de unități de învățămînt din cele 18 județe investigate de noi.

Din datele prezentate mai sus, rezultă următoarele concluzii:

1. Există după cum se vede, o preocupare insuficientă din partea inspectoratelor școlare județene de a dota unitățile de învățămînt cu lucrări fundamentale, lucrări care ar putea constitui instrumen-

te utile pentru modernizarea învățămîntului.

De asemenea, sînt achiziționate în cantități extrem de mici opere menite să contribuie la perfecționarea personalului didactic, bibliotecile școlare — contrar *Regulamentului pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare***)* care prevede, printre sarcinile bibliotecilor școlare, și pe acea de a asigura documentarea pedagogică și științifică a cadrelor didactice — fiind considerate de către cei care decid comenzile de cărți mai ales ca bibliotecii pentru elevi.

2. Variația foarte mare, existentă în solicitările aceluiași unități editoriale la diferite inspectorate școlare județene, evidențiază lipsa flagrantă de orientare a unora dintre acestea, ajungîndu-se de prea multe ori la cifre de contractare derizorii.

3. Numărul necesar de exemplare din fiecare lucrare nu este chibzuit cu destul discernămint, făcîndu-se comenzi exagerate pentru anumite lucrări (140 și 160 la sută), și comenzi modice pentru alte lucrări (pînă la 10 la sută), acestea din urmă la fel de utile ca și primele (caz întîlnit în județele Suceava și Botoșani).

4. O indiferență inexplicabilă a inspectoratelor școlare din majoritatea județelor anchetate, în ceea ce privește lucrările de specialitate extrem de importante, pentru prima oară traduse la noi sau ale căror ediții anterioare s-au epuizat.

5. Simpla înștiințare asupra noilor apariții planificate — prin notații succinte publicate în proiectele de planuri editoriale — nu poate asigura o informare de calitate asupra conținutului, valorii, utilității lucrărilor și deci nu poate fi luată ca punct de plecare pentru contractarea comenzilor de carte de specialitate.

Pentru a înlătura aceste aspecte negative din dotarea bibliotecilor școlare, este necesar ca Ministerul Învățămîntului să organizeze informarea sistematică a inspectoratelor, liceelor și școlilor generale asupra conținutului, valorii și nivelului publicațiilor care ar trebui să intre în fondul de bază al bibliotecilor din unitățile școlare. Se impune o legătură mai strînsă între Ministerul Învățămîntului și edituri, în scopul găsirii formelor celor mai potrivite de popularizare a noutăților editoriale care pot contribui la perfecționarea profesională a cadrelor didactice și modernizarea învățămîntului.

Este necesară, de asemenea, o reconsiderare a politicii financiare de dotare a bibliotecilor școlare. Fondurile pentru achizițiile de carte ar trebui suplimentate, astfel încît inspectoratele județene să aibă și posibilitatea contractării acelor lucrări de informare foarte utile (atlas, albume, tratate, dicționare, enciclopedii etc.) care sînt mai costisitoare.

***) *Buletinul Ministerului Învățămîntului*, 10. nr. 3, Seria A, 1965, p. 1

Rolul liderului în difuzarea cărții în microgrupul de elevi

prof. V. POPEANGĂ

Microgrupul constituie un factor puternic de socializare prin procesele care au loc în cadrul său: dezvoltarea unor motivații integrative, stabilizarea conduitei membrilor săi și comunicarea permanentă de informații. Informațiile izvorăsc din experiența proprie a membrilor microgrupului, din lectura lor sau din alte surse. Fenomenele de grup în domeniul lecturii nu pot fi reduse însă la actul comunicării de informații despre cărțile citite. Dintre fenomenele sociale care se produc în domeniul lecturii în cadrul microgrupelor le reținem pentru valoarea lor integrativă pe următoarele: stimularea reciprocă a actului lecturii, difuzarea în cadrul grupului a unor cărți care îi interesează pe membrii săi, organizarea împrumutului de cărți între membrii grupului, participarea la elaborarea deciziei privind alegerea unei cărți, participarea la dezbateri asupra cărții și la formularea unor judecăți de valoare asupra ei. Desfășurarea acestor procese determină interacțiuni și influențe variate între membrii microgrupului. Pe măsură ce grupul evoluează în preocupări și aspirații, iar structura sa dobândește stabilitate mai pronunțată, conduita membrilor grupului este mai constant influențată de personalitatea și atitudinile unui membru al grupului, care devine liderul său.

Liderul exercită în cadrul microgrupului o influență variată, care se manifestă pe planuri multiple: dezvoltarea gusturilor artistice și literare; orientarea preocupărilor și preferințelor sportive; inițierea unor acțiuni sportive; plimbări în aer liber; opțiunea pentru participarea la spectacole de teatru, vizionarea de filme sau programe t. v.; maturizarea aspirațiilor culturale și profesionale. Prin influența exercitată asupra

membrilor săi, grupul este formativ pe planuri multiple: social, moral, intelectual. În interiorul microgrupului, membrii care dispun de un orizont cultural mai larg, sînt mai receptivi la ideile noi, manifestă mai mult interes pentru afirmarea grupului și au obținut rezultate bune în activitatea lor intelectuală, artistică, sportivă etc., se impun prin autoritate și prestigiu, orientînd și modelînd aspirațiile membrilor grupului. Ei devin liderii microgrupului în care sînt integrați, exercitînd o influență persistentă sau temporară, definitivă sau difuză, organizată sau întîmplătoare, în funcție de structura microgrupului, de gradul lui de dezvoltare și de spiritul de sociabilitate existent în cadrul grupului. Din această cauză, analiza rolului liderului în desfășurarea fenomenelor care au loc în cadrul microgrupului trebuie să aibă un caracter situațional, să fie făcută în funcție de structura grupului, de atmosfera afectivă din microgrup și de contextul său cultural. În cadrul microgrupului, liderul exercită o influență variată, acționează în anumite situații concrete, într-un context de grup, participînd prin opțiunile și deciziile sale în dinamica vieții de grup. De aceea, este necesar ca analiza funcției de lider să fie făcută „în termenii unor relații dinamice care se petrec în grupurile sociale“²⁾. Această analiză vizează conturarea planurilor pe care se manifestă influența liderului în cadrul microgrupului și a consecințelor acestei influențe.

Lectura se întîlnește ca o preocupare constantă în microgrupurile stabilizate, persistente. Actul lecturii în grup se înscrie ca o modalitate de petrecere a timpului liber și de efectuare de comunicații între membrii săi. Analiza sociologică a actului lecturii în grup ridică unele întrebări asupra cărora dorim să stăruim: *Pentru ce un tînăr devine lider? Ce trăsături îl afirmă pe un tînăr ca lider în domeniul*

lecturii? Pe ce planuri se manifestă influența liderului în domeniul lecturii?

Microgrupurile prezintă o mare diversitate de preocupări, grade diferențiate de stabilizare și trepte deosebite de integrare a membrilor lor. Microgrupurile unilaterale sau unifuncționale au preocupări într-un singur domeniu: lectură, sport, artă, muzică etc. Microgrupurile plurifuncționale au preocupări variate, printre care lectura ocupă un loc important. În grupurile multifuncționale, lectura este diversificată în funcție de preocupările și interesele membrilor săi în domeniul artei, sportului etc. Dintr-o convorbire purtată cu membrii unui microgrup stabilizat, compus din 7 membri, am dedus că cei 7 elevi au stabilit relații interpersonale între ei de 6 ani și, pe măsură ce microgrupul se închea, activitatea desfășurată de membrii săi devenea mai diferențiată: muzică, lectură, sport, viziune de spectacole, plimbări și excursii etc. În funcție de această diversitate a microgrupurilor, de structura lor și de atmosfera culturală din ele, se poate analiza procesul genezei liderului și a rolului pe care el îl îndeplinește în microgrup.

Analiza procesului de *geneză a liderului* a evidențiat rolul trăsăturilor de personalitate, a popularității lui în cadrul grupului și a competenței manifestate în acțiune, în accentuarea influenței pe care un membru al grupului o exercită asupra ansamblului în care este încadrat. Liderul nu apare dintr-odată. În cazul grupului este necesară o anumită perioadă de activitate și de încercări, în care se afirmă trăsăturile de personalitate: inteligență, sociabilitate, spirit de solidaritate, capacitate de organizare, orizont cultural etc. Într-un grup de adolescenți cu mai multe obiective — lectură, teatru, muzică, sport etc. — comunicarea de informații despre cărți și valori culturale devine predominantă. Schimbul de valori culturale și de informații, ca activitate specifică, solicită de la lider anumite trăsături de personalitate cum sînt: receptivitate culturală, sensibilitate pentru frumos, capacitate de discernămint, capacitate de a întreține dialogul, spirit critic. Acestea sînt trăsături de personalitate solicitate de specificul activității în grup, fapt care impune concluzia formulată de sociologia grupului mic că „rolul liderului nu se poate defini înainte, el variază după grup”¹³.

Membrii grupului stabilizat în care lectura și comunicarea de idei constituie o activitate fundamentală apreciază trăsăturile de personalitate solicitate de această activitate. O anchetă efectuată printre elevii anilor III-V ai Liceului pedagogic din Arad a evidențiat în mod concludent

existența liderilor în grupurile respective. La întrebarea: *Recunoașteți și atribuiți unui membru al grupului din care faceți parte funcția de conducere?*, 72 la sută din lot afirmă că în grupul respectiv recunosc influența unui membru, care a devenit liderul grupului. Pentru a se constata factorii genezei liderului, elevii au fost solicitați să răspundă și la întrebările: *Enumerați câteva motive care să determine să recunoașteți sau să atribuiți unui membru al grupului funcția de conducere?*, *Arătați câteva activități desfășurate de grupul dv.!* *Arătați calitățile necesare conducerii în bune condiții a acestor activități!* Printre trăsăturile de personalitate solicitate de la lider, elevii enumeră atașamentul față de grup, spiritul de inițiativă, randamentul său școlar, capacitatea de conducere a activității grupului, conduită civilizată care să exercite o influență pozitivă asupra grupului, curajul răspunderii. Unii elevi includ între criteriile de apreciere a liderului și elemente de popularitate: prestigiul pe care-l are în cadrul grupului, aprecierea față de membrii grupului, cel mai înalt grad de popularitate.

Enumerarea activităților desfășurate în grup este corelată de elevi cu trăsăturile care asigură eficiența acestor activități. Referitor la actul lecturii, la schimbul de informații asupra cărților citite și la aprecierea lor și a autorilor cunoscuți, elevii din lotul investigat solicită, în primul rînd, orizont cultural, lectură bogată, capacitate de a înțelege a problemelor cărții, descifrarea semnificațiilor ei culturale, acceptarea opiniilor formulate în grup despre o carte sau un autor, priceperea de a organiza discuții și de a întreține dialogul. Un elev arată în răspunsul dat că în grupul său apreciază la un nivel dintre prietenii săi „*exemplul la învățătură, dragostea sa pentru carte, mulțimea de noutăți pe care ți le spune din reviste și ziare. De multe ori, cînd dorim să citim o carte, — notează elevul — ne adresăm lui și îl întrebăm cînd avem de făcut o lucrare. Cu el discutăm conținutul cărții și deznodămîntul acțiunii, apreciem personajele și acțiunile lor*”. Un alt elev, încadrat într-un grup multifuncțional, arată că grupul său și-a rezervat o zi pentru viziune de filme, una pentru discuții despre cărți, spectacole de teatru etc. În acest grup, notează elevul respectiv, „*se simte influența mai pronunțată a unui prieten, care are cunoștințe întinse din domeniul literaturii și al științei. Citește multe cărți și reviste. De multe ori împrumutăm de la el cărți pe care noi nu le avem*”.

Se observă din aceste răspunsuri, ca și din altele asemănătoare, aprecierea unor trăsături de personalitate dobîndite prin

muncă : informații culturale bogate, capacitate de întreținere a dialogului, sensibilitate culturală. Aceste trăsături sînt factori de competență, pentru conducerea unui grup. *Popularitatea* se dobîndește prin activitatea desfășurată în grup : difuzarea de cărți, justețea opiniilor formulate asupra cărților, semnarea noutăților editoriale. Popularitatea, așa după cum s-a remarcat, devine inseparabilă de activitatea desfășurată în cadrul grupului¹. Evaluarea pozitivă a activităților intelectuale desfășurate în cadrul grupului și a modului cum un individ se achită de sarcinile sale determină prestigiul său în cadrul grupului, popularitatea de care se bucură el printre membrii grupului.

Grupul satisface nevoia de comunicare a individului într-un cadru social. Actul lecturii amplifică și îmbogățește cu semnificații culturale procesul comunicării în grup. O carte citită de membrii grupului devine obiect de discuții și de schimb de opinii. Lotul investigat de noi a fost solicitat să precizeze câteva probleme discutate în cadrul grupului. O elevă notează în răspunsul său : „Cărțile pe care le citim nu fac parte din programă. Unele din ele aparțin unor autori studiați în clasă. Asupra cărților citite avem opiniile noastre, pe care ni le împărtășim. Ne gândim că cei care au apreciat critic cartea sînt și ei oameni și ar fi putut greși”. Schimbul de opinii se face asupra unor probleme filozofice, etice, literare etc., în funcție de problematica culturală a cărții citite. O elevă arată că în grupul său discuțiile s-au purtat în jurul întrebărilor : *Dacă se poate sustrage omul unui destin sau nu ?*, *Există o responsabilitate a omului față de devenirea sa ?*, *Ce este de preferat într-o activitate : inteligența sau tenacitatea ?* O altă elevă, care a citit *Mărturii* de A. Z. N. Pop, arată că a discutat cu prietenii din grupul ei despre exemplul marii prietenii oferit de Mihai Eminescu și Veronica Micle.

Influența liderului în procesul lecturii se manifestă și prin inițierea lecturii unor cărți, procurarea și difuzarea lor în grup. Discutînd cu elevii unor grupuri cunoscute despre lectura lor din timpul vacanței de primăvară și întrebîndu-i cine le-a recomandat cărțile pe care le-au citit, majoritatea au arătat că, pe lângă cărțile recomandate de școală, au citit cărți despre care au auzit vorbindu-se frumos în grup. Notăm câteva titluri de cărți citite sub influența unor lideri: Petru Popescu.

Dulce ca mierea e glonțul patriei, Fănuș Neagu. *Ingerul a strigat*, Lucian Blaga. *Hronicul și cîntecul vîrstelor*, Ionel Teodoreanu. *La Medeleni*, Alessandro Manzoni. *Logodnicii*, Ion Marin Sadoveanu. *Sfîrșit de veac în București* etc. În inițierea lecturii unei cărți se întîlnesc comportări variate ale liderilor : recomandarea cărții și motivarea actului, difuzarea cărții, prezentarea unor date orientative despre autor și carte.

Valorificarea lecturii prin comentarii critice și formulări de judecăți de valoare asupra personajelor și mesajului social și uman al cărții reține în mod deosebit atenția grupului. Influența liderului se manifestă din plin în acest moment, reliefind orizontul cultural și discernămintul său critic. Am observat în unele grupuri că persoana care inițiază actul lecturii nu exercită influența cea mai puternică asupra valorificării ei. Într-un grup de elevi navetiști, care ocupă zilnic același compartiment într-un vagon pe ruta Curtici-Arad, un elev, cu o bogată lectură, recomandă cărți colegilor săi, îi sfătuiește să le citească și uneori le procură cărțile recomandate. El este un *lider de acțiune* în domeniul lecturii. În valorificarea ei, influența sa este periferică. Judecățile sale de valoare asupra cărților citite și aprecierile sale asupra personajelor nu se impun cu puterea de argumentare și forța de convingere pe care o manifestă un coleg al său care prin puterea sa de discernămint influențează opiniile membrilor grupului despre cărțile citite. Acest tînar devine în grup un *lider de opinie*, ale cărui judecăți sînt asimilate de membrii grupului.

Discuțiile în grup, purtate între parteneri egali ca pregătire, experiență de viață și cu aspirații de viață apropiate, constituie una din satisfacțiile vieții în grup. Acestea solicită un efort intelectual de argumentare, de susținere sau combatere a unei teze, operații intelectuale care pregătesc autonomia individului în gîndire și în conduită. Divergența opiniilor, dialogul și întrebările dezvoltă creativitatea gîndirii. La întrebarea : *Ce impresii îți provoacă discuțiile despre cărți purtate în grupul dv. ?*, o elevă arată că în timpul discuțiilor „*mă lupt cu propriile-mi idei, păreri, eu mă contrazic, eu mă aprob, gîndindu-mă la ce spun ceilalți*”. Observăm că dialogul duce la o reevaluare a opiniilor proprii, iar sistemul de referință este constituit de judecățile formulate de ceilalți membri ai

grupului. Influența liderului se bazează pe puterea lui de argumentare, pe spiritul constructiv pe care-l manifestă.

În cadrul unui microgrup, liderul exercită o influență stimulatorie și orientativă asupra actului lecturii. Această influență devine mai bine definită și mai eficientă în momentul interpretării critice a conținutului cărților citite, al evaluării lor. În funcție de preocupările membrilor grupului, de atmosfera culturală din grup și de stilul activității liderului, comportarea sa în domeniul lecturii dobândește forme variate. În funcție de situațiile din grup și de dinamica relațiilor dintre membrii săi, poate fi analizat rolul liderului în desfășurarea procesului lecturii.

Investigațiile care vizează determinarea funcțiilor liderului în orientarea și valorificarea actului lecturii în cadrul microgrupului sînt utile pentru bibliotecari prin datele pe care le furnizează despre dezvoltarea gustului pentru lectură și evoluția sensibilității pentru carte. Liderul difuzează cărți în microgrupul său. Unele din aceste cărți sînt împrumutate de la bibliotecă. Cu ajutorul liderului, bibliotecarul poate iniția un dialog cu membrii microgrupului pentru a cunoaște preocupările lor culturale. Dialogul bibliotecar-lider este nu numai o modalitate de cunoaștere a intereselor pentru lectură ale elevilor, ci și de dezvoltare a receptivității lor față de carte, de modelare a gustului lor și de orientare a lecturii lor spre lucrări cu înalte virtuți artistice și valențe educative. Cu ajutorul liderului, biblioteca școlară satisface nevoile de lectură care izvorăsc din preocupările elevilor în timpul lor liber. Dezvoltarea gustului pentru o lectură independentă este unul din obiectivele formative ale dialogului bibliotecar-lider.

DIN ACTIVITATEA FILIALELOR BIBLIOTECII COMUNALE GILGĂU PE SOMEȘ

Otilia GAVRIȘ
bibliotecară

Biblioteca comunală Gilgău, județul Sălaj, a luat ființă la 1 septembrie 1968, prin unificarea bibliotecilor sătești din raza comunei.

Încă de la înființare s-a dus o muncă intensă pentru atragerea la lectură a unui număr cît mai mare de locuitori din întreaga comună, pentru a-i face cititori permanenți ai bibliotecii, preocuparea fiind la fel de vie și astăzi.

Biblioteca comunală își desfășoară activitatea dincolo de satul de centru prin intermediul bibliotecilor filiale, conduse de bibliotecari cu muncă obștească numiți prin decizii emise de consiliul popular.

Din punct de vedere al numărului de locuitori și al distanței satelor aparținătoare față de centru, situația în comuna Gilgău se prezintă după cum urmează:

Gilgău (971 locuitori); Glod (752 locuitori, 5 km); Birsău (402 locuitori, 3 km); Chizești (281 locuitori, 8 km); Fodora (840 locuitori, 3 km); Dobrocina (407 locuitori, 3 km); Cipilnea (591 locuitori, 3 km); Frințeni (74 locuitori, 10 km); Gura Vlădeșei (34 locuitori, 2 km).

Cu excepția satelor Frințeni și Gura Vlădeșei, cu un număr foarte mic de locuitori, unde funcționează doar puncte de împrumut, în celelalte sate populația beneficiază de serviciile oferite de filialele bibliotecii comunale (în total 6). Aceste filiale funcționează fie în localurile căminelor culturale, fie în cele ale școlilor. Bibliotecarii cu muncă obștească asigură deservirea populației cu cărți de două ori pe săptămînă — marți și vineri — cite două ore (12-14), ceea ce nu corespunde întru totul cerințelor de frecventare a bibliotecii de către populația activă, dar un program mai mare nu poate fi asigurat prin muncă obștească.

Fiecare filială posedă un fond fix de publicații, între 400 și 500 de volume cărți, iar trimestrial, pe măsură ce biblioteca comunală primește noutăți din producția editorială, li se distribuie cîte un lot proporțional de cărți noi, care circulă de la o unitate la alta. La cererea bibliotecarilor cu muncă obștească care cunosc ațit cerințele publicului, cît și fondurile bibliotecii comunale, filialelor li se transferă temporar și alte lucrări de care au nevoie.

Evidența circulației cărților la filiale se păstrează doar pe bază de borderouri de predare-primire a cărților. Cum această evidență rezolvă însă numai din punct de vedere gestionar problema, nu și din

1) Cousinet, R. *La vie sociale des enfants*. Paris, Editions du Scarabée, 1950, p. 89.

2) Achim, Mihu. *Sociologia americană a grupurilor mici*. Buc., Editura politică, 1970, p. 162.

3) *Comprendre les groupes d'adolescents*. Cahiers d'éducateurs. Editions Fleurus, 1967, p. 61.

4) Bourricaud, F. *Psychologie des groupes*. In : *Traité de sociologie*, publié sous la direction de G. Gurvitch [vol.] II. P.U.F., 1967, p. 360.

punct de vedere al judicioasei circulații a cărților în toate cele 8 sate aparținătoare, se studiază introducerea în viitor, cel puțin pentru cărțile noi, a unei evidențe speciale pe fișe.

De îndrumarea filialelor mă ocup personal, deplasându-mă pe baza unui grafic în fiecare vineri la câte două filiale.

Numărul de cititori în filiale, în ciuda strădanilor noastre organizatorice, este destul de mic, în raport cu cel al cititorilor realizați de biblioteca comunală. Situația se datorează faptului că biblioteca rii cu muncă obștească, care nu primesc nici un stimulent pentru această muncă și au în sarcină și alte activități culturale, nu se preocupă în mod special de această problemă.

Exemplificăm cu datele înregistrate pînă la 31 martie 1971, creșterile numerice realizate după această dată nemodificînd proporțiile :

Gîlgău (315 cititori, 2.253 cărți citite); Glod (112 cititori, 923 cărți citite); Bîrsău (49 cititori, 117 cărți citite); Chizeni (48 cititori, 250 cărți citite); Fodora (20 cititori, 35 cărți citite); Dobrocina (58 cititori, 130 cărți citite); Cipilnea (42 cititori, 195 cărți citite).

Pentru stimularea lecturii în satele aparținătoare, biblioteca comunală întreprinde o seamă de acțiuni. Astfel, trimestrial sînt trimise la filiale liste cu cărțile nou apărute și achiziționate, pentru a fi afișate la căminul cultural sau la școala unde funcționează biblioteca. Folosim aceste liste în scopul informării cititorilor și pentru a le canaliza solicitările, în funcție de preferințe, spre tot ce este mai nou în colecțiile bibliotecii comunale.

Alături de acțiuni permanente de propagandă a cărții, în cadrul filialelor organizăm și manifestări legate de evenimentele importante ce privesc întregul nostru popor, țara noastră. Astfel, în perioada premergătoare sărbătoririi semicentenarului P. C. R. a fost intensificată propaganda documentelor de partid. Documentele Plenarei C. C. al P. C. R. din noiembrie 1970, Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la încheierea Plenarei C. C. al P. C. R. din 16 decembrie 1970. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea cu cadrele din agricultură din județul Ialomița din 1 februarie 1971, Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu ocazia sesiunii jubiliare consacrate aniversării glorioșului semicentenar al Partidului au făcut, în toate filialele, subiectul unor largi dezbateri cu cititorii. Dintre acțiunile cu caracter festiv pe care le-am organizat în satele aparținătoare comunei Gîlgău amintim concursul literar pe tema trecutului glorios de luptă a poporului român pentru cucerirea independenței României și montajul de versuri *Imn Partidului, imn luminii*.

Cu NICOLAE OANCEA despre PROFESIA DE BIBLIOTECAR

Data nașterii : 30 noiembrie 1908

Studii : Licență în istorie, specialitatea — istorie universală (Buc., 1932), licența în filologie modernă — română și franceză (Iuc., 1937), licența în drept (Buc., 1948), absolventă — școala superioară de Arhivistică, secția bibliologie (Buc., 1940), absolventă — Seminarul Pedagogic Universitar (Buc., 1939).

Profesia de bază : ... Deși am trei specialități universitare, am considerat întotdeauna și consider și acum că profesia mea de bază este aceea de bibliotecar.

Vechime în profesia de bibliotecar : Peste patru decenii. M-am început cariera de bibliotecar la 15 decembrie 1923, pe cînd eram student în anul II.

Funcții și activitate bibliotecară : Bibliotecar la Facultatea de medicină din București (1928—1948), din 1944, bibliotecar șef și bibliotecar, prin cumul, la Institutul de Igienă al Ministerului Sănătății (1942—1944); bibliotecar șef, cu grad de director adjunct, la Biblioteca Facultății de drept din București (1948—1949); director adjunct la Biblioteca centrală universitară, responsabil al Facultății de drept (1949—1952); bibliotecar șef al Bibliotecii Facultății de drept (1952—1966);

RED. : *În îndelungata dv. carieră ați avut desigur ocazia să cunoașteți cîteva din figurile cele mai proeminente ale culturii și ale bibliologiei românești. Care dintre aceste întîlniri au fost mai importante pentru dv. și de ce ?*

N. O. : Am cunoscut într-adevăr mulți oameni de seamă, care, în mod direct sau indirect, m-au sprijinit și m-au influențat în activitatea profesională. M-aș opri însă, în primul rînd, la *Nicolae Iorga*, profesorul meu de istorie universală, în a cărui bibliotecă am avut, ca student, fericirea să lucrez. Cu gîndul mereu la uriașa lui forță intelectuală, la puterea lui deosebită de muncă, am căutat, la posibilitățile mele, să-l iau ca mentor, ca model. În ceea ce privește domeniul bibliologic, datorcsc totul profesorilor de la Școala Superioară de Arhivistică și în special lui *Nicolae Georgescu-Tistu*, care m-a făcut să înțeleg munca de bibliotecă, însușindu-mi pasiunea pentru acest domeniu de activitate.

cercetător științific, prin cumul, la Institutul medico-judiciar din București (1955—1957); director adjuncți al Bibliotecii centrale universitare (1966—1971). Aș mai aminti activitatea mea didactică susținută la diferite cursuri de biblioteconomie (de calificare și perfecționare profesională), organizate de Ministerul Învățământului (1951—1952, 1958—1960), Ministerul Sănătății (1953), Ministerul Forțelor Armate (1954), Biblioteca Centrală de Stat, Biblioteca centrală universitară din București.

Lucrări științifice (publicate sau nepublicate): Am elaborat multe studii, cercetări, bibliografii etc. (total 85 de titluri), în care am tratat probleme variate din domeniul bibliologiei — istoria cărții și a bibliotecilor, organizarea bibliotecilor, catalogare și clasificare, evidența publicațiilor, organizarea cataloagelor, igiena și patologia cărții, bibliografii generale și speciale, altele se găsesc încă în manuscris.

Distincții: Insigna „Evidențiat în munca medico-sanitară” (1957); Medalia muncii (1964), cu prilejul Centenarului Universității din București, Ordinul Muncii cl. III (1970), cu prilejul aniversării a 75 de ani de la înființarea Bibliotecii centrale universitare din București.

RED.: *Ați cunoscut îndeaproape, în decursul anilor de muncă în bibliotecă, diferitele sectoare de activitate, începînd cu domeniul tehnicii de bibliotecă și terminînd cu munca de organizare și de conducere. Care dintre aceste activități v-a interesat îndeosebi și v-a oferit satisfacții profesionale mai mari?*

N. O.: Am străbătut toate treptele ierarhiei bibliotecare, de la bibliotecar de catedră la director de bibliotecă centrală. Am lucrat nemijlocit în toate sectoarele de activitate cu același interes și cu aceeași pasiune, încît îmi vine greu să manifest vreo preferință. Precizez totuși că cele mai mari satisfacții profesionale mi le-a oferit munca în sectorul de documentare, mai ales elaborarea bibliografiilor speciale. Astfel se și explică de ce am trudit ani îndelungați, cu migală, la întocmirea unor vaste bibliografii, ca: *Bibliografia satului românesc-cadrul biologic*, *Bibliografia istoriei medicinei românești*, *Bibliografia medicinei legale ro-*

mânești și Bibliografia statului și dreptului românesc. Menționez că unele dintre aceste bibliografii n-au fost încă publicate.

RED.: *Fără a încerca să poetizăm neapărat lucrurile, între anul 1928 (cînd v-ați început activitatea) și anul 1971 (cînd v-ați încheiat-o), atît în concepția, cit și în practica bibliotecară, în organizarea, ca și în funcțiile bibliotecilor, s-au petrecut mutații evidente. Ca martor, ba mai mult, ca persoană implicată direct, ce ne-ați putea vorbi despre drumul parcurs?*

N. O.: În lunga perioadă de timp cit am funcționat ca bibliotecar, și în domeniul activității bibliotecare ca de altminteri în toate sectoarele de activitate, s-au produs prefaceri adînci, de structură. Pot afirma, în cunoștință de cauză că drumul parcurs în anii construcției socialiste a fost ascendent, în continuu progres. Mă voi referi, în continuare, doar la bibliotecile de învățămînt superior.

Dacă pînă în 1948 nu se putea vorbi desore existența unui sistem bibliotecar, ci numai despre un conglomerat de biblioteci universitare, mai mari sau mai mici, care se dezvoltau și funcționau autonom și anarhic, începînd cu reforma învățămîntului din 1948, bibliotecile universitare s-au organizat după un sistem unitar, pe baza unei concepții înaintate cu privire la locul și rolul bibliotecilor în cadrul învățămîntului superior. În perioada cînd mi-am început activitatea bibliotecară, învățămîntul superior se găsea sub domnia așa-zisei „autonomii universitare”, principiu care apărea și în organizarea bibliotecilor. Orice profesor putea înființa o bibliotecă de catedră sau seminar, căreia îi era director de drept. El hotăra în ultimă instanță în problema înzestrării bibliotecii, a orarului, a normelor de relații cu publicul, neputînd fi controlat de conducerea facultății decît pe linie contabil-gestionară. Unele facultăți aveau și o bibliotecă „centrală”, pusă sub autoritatea consiliului facultății și a decanului. Între bibliotecile „centrale” și bibliotecile de catedră nu exista însă nici o colaborare sau coordonare, deoarece nu existau regulamente sau dispoziții legale care să reglementeze aceste relații. Cu atît mai mult, nu putea fi vorba de o activitate planificată, de norme de organizare, de completare judicioasă a fondurilor. Personalul bibliotecilor era instabil, foarte prost salarizat, selecționat la întîmplare. Condițiile în care au funcționat aceste biblioteci erau, în general, neprielnice. Nu aveau un buget asigurat, iar completarea se făcea mai mult prin donații. Din această cauză, fondurile de publicații aveau goluri considerabile. Dacă, în pofida acestor neajunsuri, unele biblioteci și-au îndeplinit totuși cu succes sarcinile, a-

ceasta s-a datorat activității unor bibliotecari pasionați de profesia pe care și-au ales-o și care au contribuit cu pricepere la dezvoltarea acestor biblioteci. Din generația mea, dintre mulți alții, desprind numele unor bibliotecari cu care am colaborat îndeaproape: D. Muster, Th. Ludu, Nicolae Mironescu, Mircea Tomescu, Gh. Manițiu, Maria Zamatiu, Olga Anton, Eliza Grigorescu.

Începînd cu anul 1948, în viața bibliotecilor universitare s-a produs o mare cotitură, a fost pusă temelia transformărilor care au permis contribuția efectivă a informării și documentării bibliotecare la activitatea de cercetare științifică. S-a realizat o unitate de conducere, de dotare, de organizare și de funcționare a bibliotecilor și de instruire a cadrelor bibliotecare. Schimbul de publicații cu străinătatea a luat un mare avînt. S-a dezvoltat sectorul bibliografic și documentar. Statul socialist a oferit cu dărnicie un buget corespunzător necesităților bibliotecilor. S-au stabilit legături strînse între biblioteci și decanate, între biblioteci și publicul lor, studenți și cadre didactice. În sfîrșit, cadrelor bibliotecare li s-a asigurat stabilitatea în funcție, li s-au acordat sălarii corespunzătoare și largi posibilități de calificare și perfecționare în muncă.

Numai enumerarea acestor realizări este suficientă pentru a arăta în mod pregnant dezvoltarea bibliotecilor universitare în perioada de după 1948 și marile posibilități, perspectivele ce li se deschid în viitor.

RED.: *Ați fost totdeauna cunoscut ca un excelent planificator, preocupat de a stabili programe de perspectivă în dezvoltarea bibliotecilor. Să pășim deci pe tărîmul anticipației. Cum vedeți viitorul bibliologiei ca știință și ca practică, în contextul dezvoltării impetuoașe a informaticii?*

N. O.: Anticipații asupra viitorului bibliotecilor? În condițiile exploziei informaționale, cerințele de informare ale societății au crescut și vor crește enorm. Acest fenomen obligă bibliotecile la modernizarea activității lor, înțelegînd prin aceasta atât modernizarea metodelor tehnice de lucru, cît și modernizarea procedurilor de comunicare cu cititorii. Paralel cu raționalizarea muncii și diversificarea serviciilor, cu modernizarea colecțiilor, este absolut necesar ca, alături de carte, să fie introduse în circuitul de informare și celelalte mijloace de informare existente. Vor trebui elaborate apoi cît mai multe și diverse instrumente de informare după cum va fi necesară o sistematică acțiune de popularizare a acestor instrumente. Cred că accentul va fi pus mai ales pe activitatea de informare, fără a fi neglijate însă celelalte activități bibliotecare. Realizarea acestor obiective va depinde, desigur, de pregătirea cadrelor.

În acest scop se impune organizarea unui sistem de învățămînt de specialitate corespunzător cerințelor.

Într-o altă etapă se va impune automatizarea unor procese de muncă de bibliotecă. În vederea introducerii acestui sistem de lucru trebuie luate măsuri din timp: pregătirea cadrelor de specialiști și pregătirea materialelor care vor forma baza automatizării. Mai multe amănunte, în momentul de față, sînt greu de dat.

RED.: *Se vorbește, e drept mai mult teoretic și mai puțin la modul concret, despre niște satisfacții de ordin intelectual pe care le-ar oferi munca de bibliotecă. Ați încercat asemenea satisfacții?*

N. O.: M-aș referi în primul rînd la plăcerea de a sta printre cărți, de a fi în contact permanent și nemijlocit cu cartea, de a fi oricînd informat, în orice domeniu asupra tuturor problemelor care frămîntă lumea. Dincolo de acestea, există și satisfacția pe care ți-o dă conștiința faptului că îți faci datoria, că ești folosit de cititorilor, că ai posibilitatea să sprijini, cu mijloace specifice bibliotecare, procesul de învățămînt. Nu o dată am încercat, de-a lungul anilor, bucuria sentimentului că, alături de cadrele didactice, am contribuit la formarea de noi generații de intelectuali, din rîndurile studenților, ca și aceea de a fi sprijinit munca de cercetare științifică a unor cercetători din învățămîntul universitar.

RED.: *Îmi vine greu să vă imaginez retras din activitatea bibliotecară după aproape 43 de ani de muncă pasionată. Îmi place să cred că agenda dv. de lucru cuprinde încă multe proiecte...*

N. O.: Consider pensionarea mea ca pe un act pur administrativ și nicidecum ca pe o retragere din activitatea bibliotecară. Proiecte am multe... Intenționez în primul rînd să aduc la zi *Bibliografia statului și dreptului român și Bibliografia medicinii legale românești*. Doresc apoi să întreprind o serie de cercetări bibliografice privitoare la istoria *dreptului și la periodicele juridice românești* și mai tîrziu, dacă va fi posibil, să realizez o sinteză a bibliologiei românești, schițîndu-i totodată perspectivele ce i se deschid.

Ioana TAUTU

Lucrări științifice

- *Tezele de doctorat în medicină făcute în Institutul medico-legal din București (1892—1938)*. In: *Revista de medicină legală*, Buc., 2, nr. 3—4, 1938, p. 238—248.
- *Contribuții la cunoașterea bibliografiei medicale legale*. Biblioteca Institutului medico-legal din București. In: *Revista de medicină legală*, Buc., 3, nr. 1—2, 1938—39, p. 173—273 și Extras. Buc. Atel. grafice „Socec”, 1939, 103 p.
- *Considerații asupra bibliografiilor pe speciali-*

cafi : O bibliografie a istoriei medicinei românești. Comunicare la „Cercul de bibliologie” de la Facultatea de litere și filozofie din București, 10 dec. 1942.

- *Igiena cititului*. [Comunicare la Cercul de bibliologie de la Facultatea de litere și filozofie din București, 17 martie 1943]. In : *Revista Scriptum* — buletin bibliologic, I, 1943, p. 112—122.
- *Un cerc de studii bibliologice*. In : *Buletinul Centrului Român de Documentare*, Buc., 4, nr. 1—4, 1943, p. 32—33.
- *Bibliografia satului românesc. — Cadrul biologic*. In : revista *Căminul cultural*, Buc., 13, caletul II, 1947, p. 323—396 și Extras Buc., *Fundația Culturală*, 1948. 76 p.
- *Problema igieni și patologiei cărții în țara noastră* (în colaborare cu prof. Aurelian Saerdoțeanu și V. Moldovan). In vol. : *Prima sesiune științifică de bibliologie și documentare*. București, 15—16 dec. 1955. Buc., Ed. Academiei, 1957, p. 226—232.
- *Normarea muncii în bibliotecă* (în colaborare cu D. Muster). In vol. : *Prima sesiune științifică de bibliologie și documentare*. București, 15—16 dec. 1955. Buc., Ed. Academiei, 1957, p. 255—258.
- *Bibliografia tezelor de doctorat în medicină susținute la Facultatea de medicină din București — medicina legală. (1863—1949)*. Studiu bibliografic 1957. 100 p. dactilo.
- *Bibliografia medicinei legale românești* (până în 1957). 1957. Text dactilo., aprox. 10 000 fișe.
- *Bibliografia istoriei medicinei românești* (până la 1957). 1957. Text dactilo., aprox. 15 000 fișe.
- *Cu privire la cadrele de bibliotecari din învățământul superior*. In : *Călușa bibliotecarului*, 10, nr. 12, dec 1957, p. 35—37.
- *Munca bibliografică în bibliotecile de învățământ superior*. In : *Călușa bibliotecarului*, 12, nr. 5, mai 1958, p. 34—36.
- *Cataloagele tematice*. In : *Călușa bibliotecarului*, 15, nr. 11, nov 1962, p. 43—46.
- *Organizarea cataloagelor pe subiecte*. In : *Călușa bibliotecarului*, 15, nr. 12, dec 1962, p. 42—44.
- *Verificarea fondurilor de publicații ale bibliotecilor*. In : *Călușa bibliotecarului*, 17, nr. 2, feb 1964, p. 98—101.
- *Istoricul bibliotecii Facultății de Drept din București*. [Lucrare întocmită cu ocazia centenarului Universității]. Partea I : 1873—1916. 1964. 50 p. dactilo.
- *Bolile cărților și combaterile lor*. In : *Călușa bibliotecarului*, 18, nr. 9, sept 1965, p. 556—561.
- *Păstrarea colecțiilor în depozite*. In : *Călușa bibliotecarului*, 18, nr. 10, oct 1965, p. 612—615.
- *Buletinul Oficial (1832—1967)*. [Dezvoltarea de-a lungul anilor a publicației oficiale a statului român]. Studiu istoric și bibliografic. 1967. 100 p. dactilo.
- *Calificarea profesională a bibliotecarilor din B.C.U.* Comunicare la Cercul bibliotecarilor de învățământ superior. Iunie 1967. 20 p. dactilo.
- *Profesorul N. Georgescu-Tistu*. [Activitatea didactică și științifică. Cu ocazia împlinirii vârstei de 75 de ani]. In : *Revista bibliotecilor*, 22, nr. 9, sep 1969, p. 555—557.
- *Bibliografia statului și dreptului român*. [De la începuturi până în prezent]. 1970. aprox. 50 000 fișe. mss.
- *Biblioteca centrală universitară — București*. 75 ani de activitate. Scurt istoric. 1895—1970. [În colaborare]. Buc., 1970. 189 p.
- *Începuturile de organizare a bibliotecilor de specialitate în învățământul superior : O bibliotecă juridică la Facultatea de drept din București între anii 1873—1876*. [Comunicare la Aniversarea a 75 de ani de la înființarea Bibliotecii centrale universitare]. București, 4—5 dec 1970. 20 p. dactilo.

Stabilirea vedetelor de nume de autori—persoane fizice (III)

Victoria CURCĂNEANU
șefa serviciului de catalogare din Biblioteca centrală universitară din București

D. NUME DE AUTORI SLAVI

Stabilirea vedetelor la nume de autori slavi (ruși, ucrainieni, bieloruși, bulgari, sârbi, poloni, cehi, slovaci, croați, sloveni) ridică unele probleme datorită faptului că lucrările originale ale onora dintre ei (ruși, ucrainieni, bieloruși, bulgari, sârbi) sînt redată cu scrierea chirilică și că, în diverse traduceri, numele lor este ortografiat diferit după limba în care au fost traduși.

Pe carte

ИВМІКІІІ. А. С.

(în limba rusă)

ПУШКИН, А. С.

(în limba română)

PUSCHKIN, Alexander S.

(în limba germană)

POUCHKINE, Alexandre S.

(în limba franceză)

PUSHKIN, A.

(în limba engleză)

PUSKIN, Alekszandr

(în limba maghiară)

Pentru vedeta uniformă, se ia forma originală a numelui, dar se *transliterază* din scrierea chirilică în scrierea latină, conform sistemul I.S.O. recomandat în standardul de stat UO3. STAS R 5309-56*).

Astfel, vedeta uniformă pentru exemplul de mai sus este : PUSKIN, Aleksandr Sergievici.

1. Pentru autorii ruși

Se cere să se completeze în vedetă nu numai inițiala prenumelui, ci și inițiala patronimicului, pentru a se diferenția cazurile frecvente de omonimie :

Pe carte

P. A. Tolstoj (1761—1844)

P. A. Tolstoj (1645—1729)

În vedetă

TOLSTOJ, Pêtr Aleksandrovič

TOLSTOJ, Pêtr Andreevič

a. *Numele de autori ruși în a căror alcătuire intră prefixe de origine străină* : ca : *le, de la, van der, ter*, sînt scoase în vedetă începînd cu prefixul : TER-ASTVACATURJAN, Iosif Andreevič.

b. *Numele rusești compuse, legate prin trăsura de unire, se trec în vedetă în-*

*) Pentru transliterare, vezi articolul : Ciopală, Paula. *Transliterarea caracterelor chirilice*. In : *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 5, mai 1971, p. 295—297.

cepînd cu partea care precede trăsura de unire :

Pe carte

N. A. Rimskij-Korsakov

In vedetă

RIMSKIJ-KORSAKOV, Nikolaj Andre-
evič

Excepții :

1) Cînd autorul este mai cunoscut cu a doua parte a numelui, aceasta devine cu-
vînt de ordine :

Pe carte

M. I. Goleniščev-Kutuzov

In vedetă

KUTUZOV, Mihail Ilarinovič

2) Cînd prima parte este prepoziția fon
(derivată din germanul *von*), vedeta se
stabilește la numele posterior prepoziției :

Pe carte

Aleksej Aleksandrovič fon-Lampe

In vedetă

LAMPE, Aleksej Aleksandrovič fon

2. Numele cehe și slovace,

formate dintr-un nume de loc la geni-
tiv cu prefixul *z* se scot în vedetă înce-
pînd cu prefixul, dar acesta nu se ia în
considerare în ansamblul alfabetic al ca-
talogului : *z ŽEROTINA*, Karel, se inter-
calează în catalog la locul cuvenit nume-
lui Žerotina.

E. NUME DE AUTORI MAGHIARI ȘI ORIENTALI

1. Nume de autori maghiari

Numele autorilor maghiari apar pe căr-
țile editate în Ungaria, ca și în traduce-
rile românești editate în țara noastră,
începînd cu numele de familie, urmat de
prenume. De aceea, pentru stabilirea cu-
vîntului de ordine se ia în considerare
primul nume — numele de familie —,
după care nu se pune virgulă, pentru că
nu s-a operat nici o inversare. Regula se
aplică și la numele autorilor maghiari
din România. Uzanța a fost lansată la
noi de Biblioteca Centrală de Stat în fișa
unică tipărită, în consens de altfel cu
regulile stabilite de codul de catalogare
maghiar.

Pe carte

Petőfi Sandor

Jókai Mór

Méliusz József

In vedetă

PETŐFI Sandor

JÓKAI Mór

MÉLIUSZ JÓZSEF

Pe edițiile apărute în alte limbi, nu-
mele autorilor maghiari sînt redade de
obicei în forma : prenumele urmat de

nume. În aceste cazuri, pentru stabilirea
vedetei uniforme se face inversiunea obiș-
nuită (nume, prenume). De exemplu, pe
o carte engleză sau germană, vom găsi
specificată forma : Alexander Petőfi, iar
pentru stabilirea vedetei uniforme se va
proceda la inversare.

Numele unor autori maghiari de origine
străină conțin uneori prepozițiile *di* sau
d'. Nu se ține seamă de ele nici la scoa-
terea în vedetă, nici la aranjarea alfa-
betică :

Pe carte

Di Gleria János

D'Isoz Kálman

In vedetă

GLERIA János, di

ISOZ Kálmán, d'

2. Nume orientale

a. Numele autorilor de limbă arabă,
anterioare anului 1800, alcătuite din mai
multe părți, se scot în vedetă începînd
cu cea parte a numelui care este cea
mai cunoscută, adică așa cum este notată
în lucrările de referință :

Pe carte

Muhammad ibn Muhammad al-Ghazali

In vedetă

al GHAZALI, Muhammad ibn Muham-
mad

Dacă e un autor puțin cunoscut, ținem
seama de următoarele considerente :

1) Particulele care indică rudenția (*ibn*,
abu, *bar*, *ben*, *zad*) sînt socotite cuvinte
de ordine, deci vedeta uniformă va înce-
pe cu ele :

Pe carte

Abd al-Malik ibn Hishām

In vedetă

IBN HISHĀM, Abd al-Malik

2) Tot cuvînt de ordine e socotită și
partea de nume care precede cuvîntul
onorific *al-Din* :

Pe carte

Muhammad ibn Ishāq al-Qúnawi Ṣadr
al-Din

In vedetă

ṢADR al-Din Al Qúnawi, Muhammad
ibn Ishāq

3) De asemenea, partea numelui alcă-
tuită dintr-un adjectiv terminat în *i* și
precedată de articolul *al*, arătînd origi-
nea ; articolul se scrie cu litere mici la
început și nu se ia în seamă la aranja-
rea alfabetică :

Pe carte

Muhammad ibn Ismāil al-Bukhāri

In vedetă

al-BUKHĀRI, Muhammad ibn Ismāil

b. *Numele arabe de după 1800, se notează în vedetă începând cu ultima parte, precedată de articolul scris cu minusculă și care nu contează în aranjarea alfabetică :*

Pe carte

Tewfic al-Hakim

In vedetă

al-HAKIM, Tewfic

c. *Numele turcești anterioare anului 1934 (data la care au fost stabilite numele de familie) se trec în vedetă așa cum se găesc pe carte :*

Pe carte

Omar Seyfeddin

Ahmet Hikmet

In vedetă

OMAR SEYFEDDIN

AHMET HIKMET

Dacă una din părțile unui nume turcesc compus conține o terminație în *zade* sau *oglu*, acea parte devine cuvânt de ordine :

Pe carte

Mahmud Efrem Recaizade

Ahmet Hikmet Müffüoglu

In vedetă

RECAIZADE, Mahmud Efrem

MÜFFÜOGLU, Ahmet Hikmet

d. *Numele turcești figurind pe publicații posterioare anului 1934 se trec în vedetă începând cu numele de familie :*

Pe carte

Nazım Hikmet

In vedetă

HIKMET, Nazım

e. *Numele autorilor iranieni dinaintea anului 1926 (data la care au fost stabilite numele de familie) se trec în vedetă începând cu partea cea mai cunoscută sau în forma în care se găesc pe carte :*

Pe carte

Abu-Abdullah Muşrifaddin Saâdi Şirazi
Omar Khayyam

In vedetă

SAÂDI ŞIRAZI, Abu-Abdullah Muşrifaddin

OMAR KHAYYAM

f. *Numele autorilor iranieni de după anul 1926 se scot în vedetă începând cu numele :*

Pe carte

Nassar Shariffy

In vedetă

SHARIFFY, Nassar

g. *Numele de autori indieni, din punct de vedere cronologic, se împart în două mari grupe :*

1) anterioare mijlocului secolului al 19-lea ; acestea se scot în vedetă începând cu primul cuvânt :

Pe carte

Isvara Kaula

Narmadashankar Lalshankar

Sankaran Nair

In vedetă

ISVARA KAULA

NARMADASHANKAR LALSHANKAR

SANKARAN NAIR

2) După prima jumătate a secolului al 19-lea ; acestea se trec în vedetă așa cum apar pe carte :

Pe carte

Prem Ciand

Markandaya Kamala

In vedetă

PREM CIAND

MARKANDAYA KAMALA

Dacă din întrebuintărea inițialelor se observă că o parte constituie numele după uzanța europeană, se scoate în vedetă partea care urmează inițialelor :

Pe carte

V. K. Krishna Menon

In vedetă

KRISHNA MENON, V. K.

— După provincii geografice, deosebim următoarele grupe :

1) *În India de nord, de est și vest* (limbile assami, bengali, gujarati, hindi, marathi, oriya), numele sînt alcătuite după uzanța europeană. Deci vedeta va începe cu ultima parte a numelui :

Pe carte

Rajendra Paasad

In vedetă

PAASAD, Rajendra

2) *In India de sud* (In limbile kannada, malayalam, tamil și telegu) numele sînt alcătuite dintr-un nume personal, urmat de un alt nume, succedat de unul sau mai multe elemente. Vedeta se alcătuește începînd cu penultima sau ultima parte a numelui :

Pe carte

Savur Mangesa Rao
Sarvapali Radhakrishnan

In vedetă

MANGESA RAO, Savur
RADHAKRISHNAN, Sarvapali

3) *Numele din Pundjab* se notează în vedetă începînd cu prima parte a numelui :

Pe carte

Mohan Sing

In vedetă

MOHAN SING

h. *Numele musulmane din India și Pa-*
kistan se notează în vedetă așa cum fi-
gurează și pe carte :

Pe carte

Ali Hussein

In vedetă

ALI HUSSEIN

i. *Numele din Ceylon* se scot în ve-
detă începînd cu ultima parte a nume-
lui simplu sau cu prima parte a nume-
lui compus :

Pe carte

Mahindu Senevirante
Somawathis Ran Menike

In vedetă

SENEVIRANTE, Mahindu
RAN MENIKE, Somawathis

j. *Numele autorilor chinezi, coreeni și*
japonezi, formate din nume urmat de
unul sau două prenume, se notează în
vedetă în ordinea părților care alcătui-
esc numele, cu următoarele observații :

1) La numele chinezești se scriu cu ma-
juscule : numele și primul prenume, de
care se leagă prin linioară al doilea pre-
nume, care se scrie cu **minuscule** :

Pe carte

Sun Iat-sen
Ciao Su-li

In vedetă

SUN IAT-sen
CIAO SU-li

Dacă există numai nume și un singur
prenume, ambele părți se scriu cu ma-
juscule :

Pe carte

Ven Vei

In vedetă

VEN VEI

2) La numele coreene, toate părțile
se scriu separat și cu majuscule :

Pe carte

Han Ser Ia
Țoi So He

In vedetă

HAN SER IA
ȚOI SO HE

3) La numele japoneze, prima parte
se separă prin virgulă de a doua, deoa-
rece prima parte este socotită nume de
familie, iar a doua prenume :

Pe carte

Tocunaga Sunao

In vedetă

TOCUNAGA, Sunao

Aceasta este valabil pentru edițiile re-
cente de traduceri în limba română ;
în vechile traduceri în românește,
ca și în edițiile străine (engleze,
franceze etc.) se practică inversarea, așa
încît catalogatorul trebuie să fie atent să
nu aplice procedeul neînversării numelor,
atunci cînd editorii au operat inversarea.
De exemplu, într-o ediție engleză, pe
carte numele autorului va fi specificat :
Ren-hwa Shan ; Suckichi Kawata, iar ca-
talogatorul va restabili forma inversată :
SHAN, Ren-hwa ; KAWATA, Suckichi.

k. *Numele vietnameze*, formate dintr-un
nume, o particulă (*van, vai, thi, Le Quoc*)
și un supranume, se notează în vedetă
începînd cu supranumele :

Pe carte

Nguyen van Lê

In vedetă

LE, Nguyen van

l. *Numele birmaneze* sînt alcătuite din
unul, două sau trei nume personale, pre-
cedate de un termen de adresare : *U, Ko,*
(pentru bărbați) ; *Daw ori Ma* (pentru
femei). În vedetă se păstrează ordinea
numelor, în afară de faptul că termenul

de adresare se pune ultimul și se desparte prin virgulă de restul numelui :

Pe carte

U Thant
Daw Mya Sein

În vedetă

THANT, U
MYA SEIN, Daw

m. *Numale indoneziene* sînt de fapt nume de origine arabă, chineză, olandeză, indiană, javaneză, sumatriană, malaieză, alcătuite din mai multe elemente. În general, se scot în vedetă începînd cu ultima parte :

Pe carte

Rustam Sutan Palindih

În vedetă

PALINDIH, Rustam Sutan

Excepții :

a) Dacă numele e de origine chineză (și aceasta se recunoaște după forma numelui), se socotește cuvînt de ordine prima parte a numelui :

Pe carte

Lim Yauw Tjin

În vedetă

LIM Yauw Tjin

b) Dacă ultima parte e reprezentată prin inițiale și numele este necunoscut, în sensul că autorul nu figurează în enciclopedia, se păstrează ordinea părților, așa cum se prezintă acestea :

Pe carte

Djakaria N. E.

În vedetă

DJAKARIA N. E.

Titlurile sau cuvintele onorifice care intră în componența numelor indoneziene se neglijează sau se tratează ca prenume :

Pe carte

Raden Mas Ngabei Purbatjaraka
Marah Rusli

În vedetă

PURBATJARAKA, Raden Mas Ngabei
RUSLI, Marah

În ultima parte a articolului vom analiza modul de stabilire a vedetei uniforme pentru numele antice și medievale și regimul numelor de femei căsătorite și al titlurilor mobiliare.

Partid al celor vrednici, cinstiți, fără de număr

„Partidul reprezintă nucleul în jurul căruia gravitează întreaga societate și de la care radiază energia și lumina ce pun în mișcare și asigură funcționarea întregului angrenaj al orînduirii socialiste. La rîndul său, partidul se regenerează continuu sub impulsul puternicelor fascicule de energie și lumină ce se îndreaptă spre el din rîndul națiunii noastre socialiste“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Anul 1971 marchează 50 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român și 27 de ani de la victoria insurecției din August 1944. Născut din popor, întruchipînd năzuințele lui cele mai înalte, Partidul Comunist Român, înarmat cu încrederea deplină în triumful ideilor marxism-leninismului, a descătuișat energiile creatoare ale geniului național, a rezolvat cu multă îndrăzneală marile probleme privind direcțiile de dezvoltare a societății românești.

„Forța transformatoare a politicii partidului — scrie tovarășul Nicolae Ceaușescu — capacitatea sa de a asigura înaintarea rapidă a țării pe căile progresului și prosperității, se vădesc în înnoirile ce au schimbat din temelii înfățișarea României, în victoria socialismului la orașe și sate“.

Sîntem 20 de milioane de destine contopite într-un singur destin trasat cu fermitate și competență de partid. Destinul poporului român care făurește o lume nouă este oglindit de literatura noastră socialistă într-o mare varietate de forme artistice. În ultimii ani au apărut nenumărate opere valoroase inspirate din istoria partidului, a luptei sale neabătute pentru fericirea oamenilor muncii.

Bibliotecarii, răspunzînd cu însuflețire vibrantului mesaj pe care secretarul ge-

neral al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a adresat comuniștilor, tuturor cetățenilor patriei, pentru perfecționarea activității politico-educative, au pus în centrul preocupărilor lor propagarea cărții care contribuie la educarea maselor în spiritul idealului comunist. Ei au formulat numeroase planuri ce sînt în curs de realizare printre care organizarea de expoziții, seri literare, consfătuiri, elaborarea de bibliografii de recomandare, toate acestea pentru a orienta lectura cititorilor spre operele de seamă, angajate, cu un mesaj umanist, militant.

Pentru a veni în sprijinul acestor acțiuni ne propunem să oferim un ciclu de bibliografii ce vor cuprinde lucrări literare inspirate din lupta revoluționară

a poporului român, opere ce surprind momente din istoria P.C.R., din epopeea construcției socialiste, sau înregistrează problemele omului contemporan, precum și creații din literatura universală dedicate evenimentelor importante ale mișcării muncitorești și internaționale, luptei popoarelor pentru libertate.

În fruntea bibliografiei înserăm documentele fundamentale apărute recent ale partidului nostru, expresie a marxismului creator, care constituie temelia întregii activități educative în toate domeniile, și lucrări referitoare la istoria P.C.R.

Notă

Bibliografia pe care o oferim cuprinde în general lucrări din ultimii ani și este orientativă, deci susceptibilă de modificări. Pentru completarea ei se mai pot consulta :

Tăutu, Ioana. *Din lirica închinată Eliberării*. În : Revista bibliotecilor, 22, nr. 7, iul 1969, p. 413-415.

Bucov, Flavia. *Facerea lumii*. Bibliografie de recomandare. În : Revista bibliotecilor, 22, nr. 8, aug 1970, p. 484-485.

8 mai 1921 — 8 mai 1971. *Semicentenarul Partidului Comunist Român*. Tematică pentru o expoziție. În : Revista bibliotecilor, 23, nr. 10, p. 609-616.

Eroi ai mișcării comuniste și muncitorești din România. Bibliografie. În : Revista bibliotecilor, 23, nr. 10, oct 1970, p. 616-619.

Oamenii acestui pământ. Bibliografie selectivă din poezia contemporană. În : Revista bibliotecilor, 23, nr. 11-12, nov-dec 1970, p. 650-654.

În fruntea comunistii. Sugestii pentru o seară de evocări literare. În : Revista bibliotecilor, 24, nr. 2, feb 1971, p. 76-78.

BIBLIOGRAFIE

A. Literatură social-politică

Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. 6-12 august 1969. Buc., Editura politică, 1969. 783 p.

Congresul al IX-lea al Uniunii Tineretului Comunist din Republica Socialistă România, 18-22 februarie 1971. Buc., Editura politică, 1971, 182 p.

Ceaușescu, Nicolae. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*. Rapoarte, cuvîntări, articole. Buc., Editura politică, 1968-1971. Vol. 1-5. 5 vol. Vol. 1. 624 p.; vol. 2. 616 p.; vol. 3. 952 p.; vol. 4. 998 p.; vol. 5. 944 p.

Ceaușescu, Nicolae. *Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii*. 6 iulie 1971. — *Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității*

ții politice și cultural-educative, 9 iulie 1971. Buc., Editura politică, 1971. 88 p.

Ceașescu, Ilie. P. C. R. — stegarul lupelor revoluționare din anii 1929-1933. Buc., Editura științifică, 1971. 264 p.

Crearea Partidului Comunist Român. Mai 1921. Sub redacția lui Ion Popescu — Puțuri și Augustin Deac. Buc., Editura științifică, 1971. 640 p.

Cușnir Mihailovici, Clara, Dragne, Florea și Unc, Gheorghe. Mișcarea muncitorească din România 1916-1921. Crearea Partidului Comunist Român. Buc., Editura politică, 1971. 526 p.

Georgescu, Titu. De la revoluționarii democrați la fâurarii Partidului Comunist Român. Buc., Editura politică, 1971. 246 p.

Ioniță, Gh. I. P. C. R. și masele populare. Buc., Editura științifică, 1971. 242 p.

Matichescu, Olimpiu. Apărarea patriotică. Buc., Editura științifică, 1971. 564 p.

Organizații de masă legale și ilegale create, conduse sau influențate de P. C. R. (1921-1944). Vol. I. Buc., Editura politică, 1970. 580 p.

P. C. R. în viața social-politică a României. 1921-1944. Buc., Editura militară, 1971. 422 p.

Popescu-Puțuri, Ion, Georgescu, Titu. Purtători de flamuri revoluționare. Buc., Editura științifică, 1971. 472 p.

România în anii revoluției democrat-populare. 1944-1947. Buc., Editura politică, 1971. 460 p.

Tuțui, Gh., Petric, A. Frontul Unic Muncitoresc în România. Buc., Editura politică, 1971. 184 p.

B. Amintiri, reportaje, evocări, articole

Antip, Constantin. Trepte peste timp. Buc., Editura militară, 1971. 168 p.

Bojan, Pavel. Vremurile mele. Buc., Editura Mihai Eminescu, 1971. 330 p.

Macoveșcu, George. Virstele timpului. Buc., „Cartea românească”, 1971. 367 p.

Pas, Ion. Prezențe. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 463 p.

Stancu, Zaharia. Pentru oamenii acestui pământ. Buc., „Cartea românească”, 1971. 407 p.

Timp eroic. Iași, „Junimea”, 1971. 240 p.

C. Romane

Barbu, Eugen. Facerea lumii. Buc., Editura Eminescu, 1971. 424 p.

Barbu, Eugen. Șoseaua Nordului. Vol. 1-2. Buc., „Cartea românească”, 1971. Vol. 1. 462 p.; vol. 2. 366 p.

Bărbuceanu, C. Ceață. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 351 p.

Beniuc, Mihai. Explozie înăbușită. Buc., Editura Eminescu, 1971. 223 p.

Brad, Ion. Descoperirea familiei. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 455 p.

Breban, Nicolae. Francisca. Buc., „Cartea românească”, 1971. 525 p.

Corlaciuc, Ben. Baritina. Buc., E. P. L., 1965. 546 p.

Ignea, Dumitru. Condamnat la moarte. Iași, „Junimea”, 1971. 240 p.

Ivasiuc, Al. Păsările. Buc., „Cartea românească”, 1971. 404 p.

Jianu, Nicolae. Pământul era viu. Vol. 1-2. Buc., Editura pentru literatură, 1968. Vol. 1. 407 p.; vol. 2. 439 p.

Lazăr, Ecaterina. Aveam optsprezece ani. Buc., „Albatros”, 1971. 292 p.

Leu, C. Puterea. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 400 p.

Mazilu, Teodor. Bariera. Buc., „Albatros”, 1970. 127 p.

Munteanu, Francisc. Statuile nu rid niciodată. Cluj, „Dacia”, 1971. 416 p.

Neagu, Fănuș. În văpaia lunii. Buc., „Minerva”, 1971. 410 p.

Szabó, Gyula. Neamul Gondoșilor. În românește de Remus Luca. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 640 p.

Pas, Ion. Scrieri, Vol. 3-4. Lanțuri. Buc., „Minerva”, 1971. Vol. 3. 590 p.; vol. 4. 490 p.

Pas, Ion. Zilele vieții tale. Vol. 1-2. Buc., Editura pentru literatură, 1965. Vol. 1. 335 p.; vol. 2. 267 p.

Popescu-Puțuri, Ion. Se naște întrebarea. — Ideile nu mor nici în sicriu. Vol. 1-2. Buc., „Minerva”, 1971. Vol. 1. 250 p.; vol. 2. 230 p.

Popovici, Titus. Străinul. Buc., Editura tineretului, 1965. 556 p.

Popovici, Titus. Setea. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 583 p.

Preda, Marin. Moromeții. Vol. 1-3. Buc., „Minerva”, 1970. Vol. 1. 522 p.; vol. 2. 342 p.; vol. 3. 332 p. (B.P.T.).

Stancu, Zaharia. Rădăcinile sint amare. Vol. 1-5. Buc., E.S.P.L.A., 1958-1959. Vol. 1. 376 p.; vol. 2. 431 p.; vol. 3. 399 p.; vol. 4. 496 p.; vol. 5. 432 p.

Stancu, Zaharia. Vântul și ploaia. Vol. 1-3. Buc., Editura pentru literatură, 1969. Vol. 1. 429 p.; vol. 2. 335 p.; vol. 3. 392 p.

Șiperco, Al. N-a fost în zadar. Buc., Editura tineretului, 1969. 440 p.

Țoiu, Constantin. Moartea în pădure. Buc., Editura pentru literatură, 1965. 318 p.

D. Versuri

Alexandru, Ion. Poeme. Buc., Editura Eminescu, 1970. 259 p.

Beniuc, Mihai. Poezii (1938-1968). Buc., Editura pentru literatură, 1969. 680 p.

Beniuc, Mihai. Etape. Cluj, „Dacia”, 1971. 128 p.

Blandiana, Ana. Cincizeci de poeme. Buc., Editura Eminescu, 1970. 111 p.

Brad, Ion. *Poeme*. Buc., „Albatros“, 1970. 231 p.

Cassian, Nina. *Cronofagie*. Buc., Editura Eminescu, 1970. 416 p.

Cintare României. Antologie. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 423 p.

Doinaş, Ştefan Aug. *Alter ego*. Buc., Editura Eminescu, 1970. 207 p.

Dumitrescu, Geo. *Nevoia de cercuri*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 184 p.

Gheorghe, Ion. *Cariatida*. Buc., Editura tineretului, 1964. 99 p.

Glasurele patriei. Antologie de poezie patriotică românească. Prefaţă de Ion Dodu Bălan. Buc., „Minerva“, 1971. 288 p.

Hagiu, Grigore. *Cinstece de stemă*. Buc., Editura militară, 1971. 124 p.

Inima ţării. Antologie alcătuită de Valeriu Răpeanu şi Sorin Movileanu. Buc., Editura militară, 1971. 262 p.

Jebeleanu, Eugen. *Poeme. 1944-1964*. Versuri alese. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 348 p.

Labiş, Nicolae. *Virsta de bronz*. Ediţie îngrijită şi prefaţată de Gh. Tomozei. Buc., Editura militară, 1971. 188 p.

Lofreanu, Ion. *Azimut*. Buc., Editura militară, 1971. 96 p.

Paraschivescu, Miron Radu. *Poeme*. Buc., Editura Mihai Eminescu, 1971. 236 p.

Păunescu, Adrian. *Viaţă de excepţii*. Buc., „Albatros“, 1971. 214 p.

Philippide, Al. *Monolog în Babilon*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 126 p.

Popescu, Ştefan. *Imnuri*. Buc., „Cartea românească“, 1971. 44 p.

Tăutu, Nicolae. *Balada comunistului fără nume*. Buc., Editura militară, 1971. 160 p.

Tomozei, Gheorghe. *Altaie*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 225 p.

Trepte. Antologie de poezie social-militantă românească. Buc., „Minerva“, 1971. 244 p.

Țara poezilor. Antologie lirică închinată Partidului Comunist Român la cea de a 50-a aniversare. Buc., „Albatros“, 1971. 400 p.

Sorescu, Marin. *Unghi*. Buc., „Cartea românească“, 1970. 336 p.

Stancu, Zaharia. *Cintec şoptit*. Buc., „Cartea românească“, 1970. 168 p.

Stănescu, Nichita. *Roşu vertical*. Buc., Editura militară, 1967. 135 p.

Stănescu, Nichita. *Un pământ numit România*. Buc., Editura militară, 1969. 151 p.

Stănescu, Nichita. *Poezii*. Buc., „Albatros“, 1970. 249 p.

Stoian, Nicolae. *Pietre de riu*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 96 p.

ANIVERSĂRI

George Enescu

90 de ani de la naştere

Radu STAN

În cultura românească, Enescu a venit şi el cu destinul lui Eminescu (stranie apropiere onomastică!). Fiecare în domeniul său şi pe tezaurul autohton a creat expresia românească savantă în termenii gândirii moderne europene, au dat prima operă deschisă circulaţiei universale, au constituit valoarea de referinţă pentru generaţiile de urmaşi.

George Enescu aparţinea speciei dotate multilateral. Un document din copilărie îl arată foarte dăruit pentru desen, el însuşi în amintirile sale mărturisind că în aceeaşi măsură s-ar fi putut pasiona după o carieră de medic. Multilateralitatea adunată numai pe muzică l-a făcut să ducă în spate o viaţă întreagă povara a două profesii distincte în epoca noastră a specializării. În timp ce interpretul a avut de câştigat de pe urma compozitorului, mai greu este de precizat dacă, şi în ce măsură, reciproca rămîne şi ea adevărată. Fiindcă pe lângă anxietatea ştiută la Enescu faţă de timpul pe care i-l devora vioara, nu se poate înlătura nici suspiciunea că zăbovirea compozitorului în preajma formelor mai frecventate pe la concertele se datoreşte de asemenea unui hafir făcut interpretului. Că Enescu era prin vocaţie un inovator o arată şovăielile şi căutările de soluţii artistice noi, în spiritul autoexigenţei, care pină la urmă l-a oprit să ia în considerare mai mult decît vreo 33 de opusuri, deşi existenţa sa activă acoperă aproape

DRAGOŞ VILCEANU

șase decenii. Ciudat cum la un om dăruit cu o mare putere de improvizație și cu o memorie muzicală fabuloasă, fără pereche în istoria muzicii, prea puține formulări îi dădeau satisfacție, iar apoi chiar și acelea aveau de suferit necontenit corectări. Între gestație și realizare, *Oedip* i-a luat mai mult de 15 ani. În comparație cu contemporanii imediați, Stravinski, Bartok, Webern, evoluția lui Enescu evidențiază destulă prudență. În schimb, calea de la *Poema română*, op. 1 (1897) și pînă la *Sinfonia de cameră*, op. 33 (1954) urmează o linie ascendentă și o forță de autodepășire de o constantă mai marcată decît la oricare din iluștrii săi contemporani, ultima luorare fiind și capodopera enesciană precursoră a altor mari reușite din școala românească de azi. Această ascensiune constă din integrarea melosului românesc în logica discursivă proprie formelor polifonice occidentale. Originalitatea scriiturii lui Enescu nu rezidă, așa cum îndeobște s-a crezut, în tematică, de multe ori culeasă din folclorul suburban, ci din concepția compozițională nouă, pe care a promovat-o în contextul artei europene savante, concepție tradițională însă în cultura noastră. O amprentă caracteristică a muzicii enesciene, de pildă, este eterofonia, adică o cursivitate sonoră care ezită continuu între univocalitate și multivocalitate.

Deși autor al unor *Rapsodii române* foarte circulare în Franța și în lumea anglo-saxonă, faima de mare muzician a lui George Enescu s-a stabilit de timpuriu grație calităților sale excepționale de interpret. Și cum să fi renunțat compozitorul la tentația de a rămîne în legenda marilor viori ale secolului? Enescu era conștient de a fi creat un stil foarte original în violonistică. Dintre numeroșii virtuoși care se revendică azi a fi învățați cu Enescu, Yehudi Menuhin este violonistul care se apropie întrucîtva de nesfîrșita paletă de culori produsă de o tehnică specială a vibratoului, pe care muzicianul român la rîndul său o dezvoltase poate din secretele marilor lăutari.

Prezența permanentă a lui Enescu în concerte a fost o binefacere din care mediul muzical românesc a avut de profitat cel dintîi. Enescu violonistul, Enescu dirijorul, Enescu pianistul a promovat compozițiile românești impunîndu-le în concerte și prin prestigiul personalității sale. Din fondurile dobîndite în concerte este susținute în toate centrele muzicale ale lumii, a instituit Premiul Enescu, un sprijin material substanțial, de care au beneficiat pe rînd, de-a lungul a trei decenii, compozitori talentați ai tinerei noastre școli. În fine, principalele instituții muzicale ale țării, Filarmonica ce îi poartă azi numele, Opera română, Socie-

tatea compozitorilor, devenită Uniunea compozitorilor, datorează o parte din ființa lor stăruințelor depuse de cel pe care istoria muzicii îl consideră azi fondatorul școlii naționale românești.

BIBLIOGRAFIE

George Enescu. [Volum apărut sub îngrijirea acad. George Oprescu și a acad. Mihail Jora. Autori : Fernanda Foni, Nicolae Missir, Mircea Voicana și Elena Zottoviceanu]. Buc., Editura muzicală, 1964. 436 p. + 7 f. pl., portr. și facs. (Academia R.P.R. Institutul de istoria artei).

Studii de muzicologie. Vol. 4. Simpozionul internațional de muzicologie „George Enescu” — 1967. Buc., Editura muzicală, 1968. 432 p.

Gavoty, Bernard. *Les souvenirs de Georges Enesco.* Paris. Eds. Flammarion, 1955. 198 p. + 4 f. portr. și facs.

Bălan, George. *George Enescu.* Buc., Editura tineretului, 1963. 240 p. cu facs. + 10 f. pl. și portr. (Oameni de seamă).

Bălan, George. *George Enescu. Mesajul — Estetica.* Buc. Editura muzicală, 1962. 320 p. cu n. muz. + 10 f. portr. și pl. + erata.

Ciomac, Emanoil. *Enescu.* Buc., Editura muzicală, 1968. 220 p. cu facs. + 4 f. portr.

Cosma, Octavian Lazăr. *Oedip-ul enescian.* Buc., Editura muzicală, 1967. 496 p. cu n. muz. + 4 f. pl., portr. și facs. Rezumat în limba franceză.

Tudor, Andrei. *Enescu.* Buc., Editura muzicală, 1958. 124 p. cu iluștr., portr. și facs.

Țăranu, Cornel. *Enescu în conștiința prezentului.* Eșuri. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 183 p. cu n. muz.

NOTE MUZICALE

Enescu, George. *Sept chansons de Clement Marot, op. 15 [pour voix et piano].* Buc., Editions d'Etat pour la Literature et l'Art. 25 p.

Enescu, George. *Cuartetul I în mi bemol major pentru două viole, violă și violoncel, op. 22 nr. 1. Partitura [de buzunar].* Buc., Editura muzicală, 1965. 102 p.

Enescu, George. *Cuartetul II în sol major pentru două viole, violă și violoncel, op. 22 nr. 2. Partitura [de buzunar].* Buc., Editura muzicală, 1967. 68 p.

Enescu, George. *Cuartet pentru pian, violină, violă și violoncel, op. 16. Partitura.* Buc., Editura muzicală, 1968. 123 p. cu ștîmpe.

Enescu, George. *Cuartetul nr. 2 pentru pian, violină, violă și violoncel (Re minor), op. 30. Partitura.* Buc., Editura muzicală, 1968. 80 p. cu ștîmpe.

Enescu, George. *Dixtuor pentru 2 flaute, oboi, corn englez, 2 clarinete, 2 fagoturi și 2 corni, op. 14. Partitura.* Buc., Editura muzicală 1966. 63 p.

Enescu, George. *Cvintet pentru pian, 2 viole, violă și violoncel, op. 29. Partitura.* Buc., Editura muzicală, 1968. 86 p. cu ștîmpe.

Enescu, George. *Impresii din copilărie pentru violină și pian.* Buc., Editura muzicală, 1964. 28 p. cu ștîmă.

Enescu, George. *Octuor (Ut majeur) pour 4 viole, 2 altoe și 2 violoncelles, op. 7. Partition [de poche].* Buc., Editions d'Etat pour la Literature et l'Art, 1967. 140 p.

Enescu, George. *Oedip, op. 23. Tragedie lirică în 4 acte și 5 tablouri. Poem de Edmond Fleg.* Buc., Editura muzicală, 1964. [3] + 560 p. facs.

Enescu, George. *Rapsodia română nr. 1 (La major), op. 11 nr. 1. Partitura.* Buc., Editura de Stat pentru literatură și artă, 1957. 84 p.

Enescu, George. *Rapsodia română nr. 2 (Re major), op. 11, nr. 2. Partitura.* Buc., Editura de stat pentru literatură și artă, 1958. 30 p.

Enescu, George. *Sinfonia I în Mi bemol, op. 13. Partitura.* Buc., Editura de stat pentru literatură și artă, 1957. 159 p.

Enescu, George. *Simfonia nr. 2 (La major)*, op. 17. Partitură. Buc., Editura muzicală, 1968. 367 p.

Enescu, George. *Simfonia nr. 3 (Do major)*, op. 21. Partitură. Buc., Editura muzicală, 1968. 203 p.

Enescu, George. *Simfonia de cameră, op. 33*. Partitura de orchestră. Buc., Editura muzicală, 1965. 94 p.

Enescu, George. *Sonate pour piano en fa dièze mineur*, op. 24, nr. 1. Buc., Editions d'État pour la Littérature et l'Art, 1956. 32 p.

Enescu, George. *Sonata a III-a pentru pian (Re major)*, op. 24, nr. 3. Buc., Editura muzicală, 1965. 39 p.

Enescu, George. *Sonata a III-a pentru pian și vioară (în la minor)*, op. 25. [„In caracter popular românesc“], Partitură. Buc., Editura de stat pentru literatură și artă, 1956. 43 p. cu știmă.

Enescu, George. *Sonata a II-a pentru pian și violoncel (Do major)*, op. 62, nr. 2. Partitura. Buc., Editura muzicală, 1964. 78 p. cu știmă.

Enescu, George. *Suită de orchestră (nr. 1 în Do major)*, op. 9. Partitură. Buc., Editura de stat pentru literatură și artă, 1957. 111 p.

Enescu, George. *Suita a II-a, în Do major, pentru orchestră*, op. 20. Partitura de orchestră. Buc., Editura muzicală, 1965. 166 p.

Enescu, George. *Suita nr. 3 („Sătească“) în Re major*, op. 27. Partitura de orchestră. Buc., Editura muzicală, 1967. 182 p.

Enescu, George. *Suite pour piano*, op. 10. Buc., Editions d'État pour la Littérature et l'Art, 1956. 34 p.

Enescu, George. *Voz maris. Poem simfonic*, op. 31 (1950). Partitura [de buzunar]. Buc., Editura muzicală, 1967. 103 p.

DISCOGRAFIE

Grigoriu, Theodor. *Omagiu lui Enescu*. Orchestra simfonică a Radioteleviziunii. Dirijor: Emanuel Elenescu. — Enescu, George. *Sapte cintece pe versuri de Clément Marot, versiune orchestrală de Theodor Grigoriu*. Dan Iordăchescu — bariton. în limba franceză. Orchestra simfonică a Cinematografilei. Dirijor: Constantin Bugeanu. Buc., Electrecord (FCD 1075) 33/min., 25 cm.

Enescu, George. *Cvartet de coarde în Mi bemol major*, op. 22 nr. 1. Nicolae Drăgoș : vioară 1, Dorlian Varga : vioară 2, Alexandru Rădulescu : violă, Ion Fotino : violoncel. Buc., Electrecord (ECE 0158) [1960]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Cvartet nr. 1 pentru pian și coarde în Re major*, op. 16. Maria Fotino : pian, Daniel Podlovski : vioară, Alexandru Rădulescu : violă, Ion Fotino : violoncel. Buc., Electrecord (ECE 0271) [1966]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Cvartet nr. 2 în re minor pentru pian și coarde*, op. 30. Valentin Gheorghiu : pian, Ștefan Gheorghiu : vioară, George Popovici : violă, Radu Aldulescu : violoncel. — *Simfonia de cameră pentru 12 instrumente solistice*, op. 33. Dirijor : Constantin Silvestri. Buc., Electrecord (ECE 014) [1959]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Diiztură pentru instrumente de suflat*, op. 14. Dirijor : Constantin Silvestri. Buc., Electrecord (FCD 14). 33/min., 25 cm.

Enescu, George. *„Impresii din copilărie“ pentru vioară și pian*, op. 28. Ștefan Gheorghiu : vioară, Valentin Gheorghiu : pian. — *Sonata nr. 2 în Do major pentru pian și violoncel*, op. 26. Maria Fotino : pian, Ion Fotino : violoncel. Buc., Electrecord (ECE 076) [1960]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Octet*, op. 7, în Do major, pentru instrumente de coarde. Formația mică de coarde a Uniunii compozitorilor din R.P.R. și Filarmonei de Stat „George Enescu“. Buc., Electrecord (ECD 01) [1960] 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Oedip. Tragedie lirică în patru acte*. Libretul de Edmond Fleg. Distribuția : Oedip : David Ohanesian — bariton, Tiresias : Ioan Hvorov — bas, Creon : Dan Iordăchescu — bariton, păstorul : Valentin Teodorian — tenor, Tezeu : Ladislav Konya — bariton, Iocasta : Ele-

na Cernel — mezzo-soprană, Sfîlnxul : Zenaïda Paly — mezzo-soprană, Anușona : Maria Sindilaru — soprană, Corul și orchestra Teatrului de operă și balet al R.P.R. Dirijor : Mihai Brediceanu. Buc., Electrecord (ECE 0160—0163) [1960]. 33/min., 4 x 30 cm.

Enescu, George. *Rapsodiile române. Rapsodia română nr. 1. — Rapsodia română nr. 2*. Orchestra Filarmonică Cehă. Dirijor : Constantin Silvestri. Buc., Electrecord (FCD 23). 33/min., 25 cm.

Enescu, George. *Simfonia nr. 1 în Mi bemol major*, op. 13. Orchestra simfonică a Filarmonei de Stat „George Enescu“. Dirijor : George Georgescu. Buc., Electrecord (ECD 58). 33/min., 25 cm.

Enescu, George. *Simfonia nr. 2 în La major* op. 17. Orchestra simfonică a Cinematografilei. Dirijor : Constantin Bugeanu. Buc., Electrecord (ECE 0365). 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Sonata nr. 3 pentru pian și vioară în la minor* op. 25 „In caracter popular românesc“. George Enescu : vioară, Dinu Lipatti : pian. — *Piesă de concert pentru violă și pian*. Alexandru Rădulescu : violă, George Enescu : pian. Înregistrări recondiționate. Buc., Electrecord (ECD 95). 33/min., 25 cm.

Enescu, George. *Suita nr. 1 pentru orchestră*, op. 9. Orchestra Filarmonică din București. Dirijor : George Enescu. Înregistrări recondiționate. București, Electrecord (ECD 91) 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Suita nr. 2 pentru orchestră în Do major*, op. 20. Orchestra simfonică a Cinematografilei. Dirijor : Constantin Bugeanu. — *Trio pentru vioară, violoncel și pian în la minor*. Mircea Opreanu : vioară, Cătălina Ilea : violoncel, Hilda Jerea : pian. Buc., Electrecord (ECD 0291), 1966. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Suite no. 3 pour orchestre („Villageoise“)*, op. 27. — *Ouverture de concert*, op. 32. Orchestre symphonique de la Cinématographie Roumaine. Direction : Mircea Cristescu. Buc., Electrecord (ECE 072) [1960]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Suita nr. 3 pentru pian*, op. 18 („Piese improvizate“). — *Sonata nr. 3 pentru pian în Re major*, op. 24. Nicolae Caravia : pian. Buc., Electrecord (ECE 0272) [1966]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Suita nr. 1 pentru pian în sol minor*, op. 3 „In stil vechi“ (fragmente). — *Suita nr. 2 pentru pian în Re major*, op. 10 (fragmente). George Enescu — pian. Buc., Electrecord (ECD 1151) 33/min., 25 cm.

Enescu, George. *Suita nr. 2 pentru pian în Re major*, op. 10. Pian : Li-Min-Cean. — *Sonata nr. 1 pentru pian în fa dièz minor*, op. 24 nr. 1. Pian : Maria Fotino. Buc., Electrecord (EDC 025) 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Suita [pentru pian] nr. 2*, op. 10. Li-Min-Cean : pian. — *Sonata nr. 1 pentru pian în fa dièz minor*, op. 24, nr. 1. Maria Fotino : pian. Buc., Electrecord (EDC 025) [1959]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *Suita nr. 3 pentru orchestră „Sătească“*, op. 27. — *Uvertură de concert*, op. 32. Orchestra simfonică a Cinematografilei. Dirijor : Mircea Cristescu. Buc., Electrecord (EDC 072) [1960]. 33/min., 30 cm.

Enescu, George. *„Voz maris“, poem simfonic*, op. 31. Orchestra simfonică a Radioteleviziunii. Dirijor : Iosif Conta. Soliști : Valentin Teodorian — tenor, Virginia Gudzičhevici — soprană. — *Simfonia concertantă pentru violoncel și orchestră*, op. 8. Orchestra simfonică a Radioteleviziunii. Dirijor : Iosif Conta. Solist : Radu Aldulescu. Buc., Electrecord (EDC 0290) 33/min., 30 cm.

George Enescu — *Interpret*. Înregistrări recondiționate. Buc., Electrecord (ECE 0166). 33/min., 30 cm. Cuprins : A. Corelli : *La Folia*. — J. S. Bach : *Preludiul din Partita nr. 3* ; *Fuga din Sonata nr. 3*. — W. A. Mozart : *Andante din Concertul nr. 7*. — F. Mendelssohn-Bartholdy : *Andante din Concertul op. 64*.

CRONICA

ÎN ATENȚIA BIBLIOTECARILOR !

Începînd cu anul școlar 1971/1972, ȘCOALA DE SPECIALIZARE POSTLICEALĂ DE BIBLIOTECONOMIE DIN BUCUREȘTI funcționează atât cu învățămînt de zi, cît și cu învățămînt fără frecvență. Cursurile fără frecvență au o durată de 2 ani.

Admiterea în învățămîntul fără frecvență al Școlii postliceale de biblioteconomie se face pe bază de concurs. La concursul de admitere se pot prezenta bibliotecari din toate rețelele și categoriile de biblioteci care, în prezent, ocupă posturile prevăzute cu studii medii (bibliotecar, bibliotecar ajutor, bibliotecar comun). Candidații la concursul de admitere trebuie să fie absolvenți ai liceelor de cultură generală — cu diplomă de bacalaureat sau cu certificat de absolvire — sau absolvenți ai altor școli echivalente.

Pentru anul de învățămînt 1971/1972, concursul de admitere atît pentru cursurile de zi cît și pentru cele fără frecvență, se va desfășura între 15 și 22 septembrie 1971. Înscrierile candidaților la concurs au loc între 1 și 14 septembrie a. c., la secretariatul școlii.

Concursul de admitere, pentru ambele forme de învățămînt, constă din următoarele două probe :

— limba și literatura română (scris și oral)

— Istoria României (oral)

și se va susține din materia studiată la aceste obiecte în anii I-IV ai liceului de cultură generală.

În timpul concursului de admitere, școala va asigura cazare, în limita posibilităților, și — contra cost — masa candidaților.

Conform prevederilor H.C.M. 1945/1968, angajații admiși în învățămîntul fără frecvență al școlilor de specializare postliceală beneficiază de următoarele înlesniri :

a) cite un concediu fără plată de pînă la 30 de zile calendaristice anual, pentru

prezentarea la examenele prevăzute în anii de studii și la examenul de absolvire. Concediul se acordă, la cerere, eșalonat sau integral ;

b) cazare gratuită în cămine, în limita posibilităților, și masă contra cost la cantine, în timpul sesiunilor de examene.

Informații în legătură cu Școala de specializare postliceală de biblioteconomie se găsesc și în *Îndrumătorul pentru admiterea în școlile de specializare postliceală*, elaborat de Ministerul Învățămîntului, precum și în *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 6, iun 1971, p. 343, la care facem următoarea rectificare: examenul la Istoria României se susține prin probă orală, nu prin probă scrisă, așa cum a apărut în știrea publicată.

Juriul pentru decernarea premiilor literare ale Consiliului Național al Organizației Pionierilor pe anul 1971, compus din : Alexandru Piru, președinte, Ion Dodu Bălan, Valeriu Ripeanu, Ilie Stanciu, Dumitru Radu Popescu, Nicolae Manolescu, Gabriel Dimis-anu, Tudor Popescu și Marin Teodorescu, membri, a acordat cu prilejul zilei pionierilor, celor mai izbutite creații literare pentru copii, următoarele premii :

— Adrian Păunescu — Constanța — *Buzea* : *Aventurele extraordinare ale lui Ilap și Pap*.

— Ion Brad — Ion Miclea : *La curtea regelui Tigrul*.

— George Abolu : *Joc în patru*.

— Gică Iuteș : *Atențiune Carolina !*

În luna iunie Biblioteca municipala pentru copil „Ion Creangă” a organizat o întîlnire a micilor cititori cu scriitorul Alexandru Mitru. Copiii au aflat amănunte în legătură cu elaborarea unei opere literare, au pătruns în laboratorul de creație al acestui autor atît de popular în rîndurile lor. Scriitorul a dat autografe pe cărțile semnate de el care se găseau în bibliotecă și pe cele aduse de copii.

F. B.

Vineri 2 iulie a. c. a avut loc, în Aula Bibliotecii centrale universitare din București, ultima sesiune dinaintea vacanței a Cercului de referate și comunicări al bibliotecarilor și documentariștilor din București.

Programînd lucrările a două cunoscute cercetătoare în domeniul bibliologiei, Livia Bacăru și Lucia Aramă, cercul a oferit celor interesați două comunicări cu subiecte istorice inedite. Livia Bacăru a prezentat o parte dintr-o cercetare mai largă consacrată artei legăturii de cărți, intitulată *Legături de cărți brîncovenesti*. Într-o expunere concisă, autoarea a sintetizat concluziile unor cercetări de mîgală, subliniind valoarea și originalitatea meșterilor români.

Cea de-a doua comun-care, prezentată de Lucia Aramă, *Știri despre formația culturală și biblioteca Năsturelilor*, a oferit informații prețioase asupra colecțiilor unei întregi familii de cărțuri invitînd la reconstituirea utle care să îmbogățească istoria noastră culturală.

Au participat la discuții în ordine : C. Dima-Drăgan (comunicări interesante, inedite : teren de vastă cercetare), Ion Stoica (necesitatea unei politici susținute de reconstituiri bibliologice), acad. Șerban Cioculescu (teme generoase tratate cu pasiune de cele două autoare).

Lucrările ședinței, la care au participat 33 de bibliotecari și documentariști, au fost conduse de acad. Șerban Cioculescu și Tr. Prodan.

I. S.

istoria cărții și a bibliotecilor

Legături de cărți brîncovenești

Livia BACĂRU

În anul 1929, Nicolae Iorga își începea un foarte scurt articol intitulat: *Cîteva legături românești*, prin următoarele cuvinte: „Arta legătorilor de cărți pe cari-i găsim cu numele în documentele noastre din secolul al XVII-lea înainte, n-a fost încă ținută în seamă. Ea a dat totuși produse remarcabile și a le înfățișa e o datorie atîta vreme cît se păstrează intacte cu miile, vechile cărți de slujbă”.

Peste zece ani marele savant, scriind un nou articol despre *Vechile legături românești*, remarcă de la început: „Istoria legătoriei la români n-a fost încă scrisă” și continuă cu sublinierea însemnătății subiectului care „nu stă numai într-o tehnică dezvoltată destul de original, ci și în caracterul scenelor reproduse întocmai ca în icoane sau în alte feluri de redare ba chiar și în ce privește alegerea unor linii ornamentale”.

De atunci au trecut mai bine de trei decenii și lucrurile n-au avansat cu nimic. În afară de sporadice menționări de legături, în contextul descrierii unor lucrări, din literatura de specialitate publicată pînă azi nu putem cita nici o cercetare sistematică pentru depistarea legăturilor originale, a numelor vecnilor meșteri care le-au lucrat, a tehnicilor folosite, a motivelor ornamentale caracteristice unei epoci și a altor elemente care o dată dezvăluite ar fi putut duce la informații noi în ce privește istoria meșteșugurilor, a artei, a culturii, a cărții.

Este adevărat că o atare întreprindere necesită acumularea unui vast material documentar și o foarte bună sistematizare a acestuia pentru a se putea ajunge la rezultate concludente. Și totuși, dacă s-ar

naște această inițiativă s-ar găsi și cercetători pasionați care, constituiți în colective, pe regiuni, ar putea realiza în cîteva ani o remarcabilă operă menită să ne încadreze și pe noi — cu frumoasele și atît de originalele legături românești de cărți — în rîndul numeroaselor țări care și-au elaborat pînă acum sau sînt pe cale să-și elaboreze istoria legătoriei de cărți pe plan național.

Încercările individuale, pe lîngă că sînt laborioase, nu vor putea niciodată cuprinde legături de cărți dintr-o epocă mai lungă și nici dintr-o regiune mai întinsă a țării. Noi am început un studiu mai cuprinzător, programat să apară anul acesta într-o revistă de specialitate, în care facem cunoscute pentru prima oară legături vechi lucrate în țara noastră de-a lungul a cîteva secole. Sperăm că el va găsi ecou în gîndul bun al unor cercetători dispuși să se angajeze pe drumul odată deschis și din opera lor colectivă se va naște acea istorie cerută de Nicolae Iorga acum treizeci de ani.

Deocamdată prezentăm, pe scurt, realizările artistice ale legătorilor de cărți din epoca brîncovenească. Înainte însă de a ne opri asupra strălucitoarelor produse ale artei de atunci, socotim că este necesar să urmărim pe scurt evoluția meșteșugului legătoriei de-a lungul vremii pentru a-l cunoaște în linii mari și a putea aprecia mai bine stadiul la care s-a ajuns în țara noastră în sfertul de veac brîncovenesc.

La început, cînd operele se scriau pe papyrus sau pergament, ele se păstrau în rafturi sub formă de rulouri numite *volumen*, dar numai după ce lucrători spe-

cializați — *bibliopegi* — le pregăteau îndreptându-le marginile, lipind bucățile una de alta și fixându-le cu un capăt pe un cilindru de lemn, acel *umbilicus* ale cărui extremități serveau drept suport pentru luxul posesorilor de cărți care le aureau ori le împodobeau cu pietre prețioase. Uneori bucățile de papirus trebuiau cusute una de alta cu o cusătură specială făcută cu ață de in, operațiune executată de vechii *ligatores* a căror denumire o moștenesc și timpurile noastre.

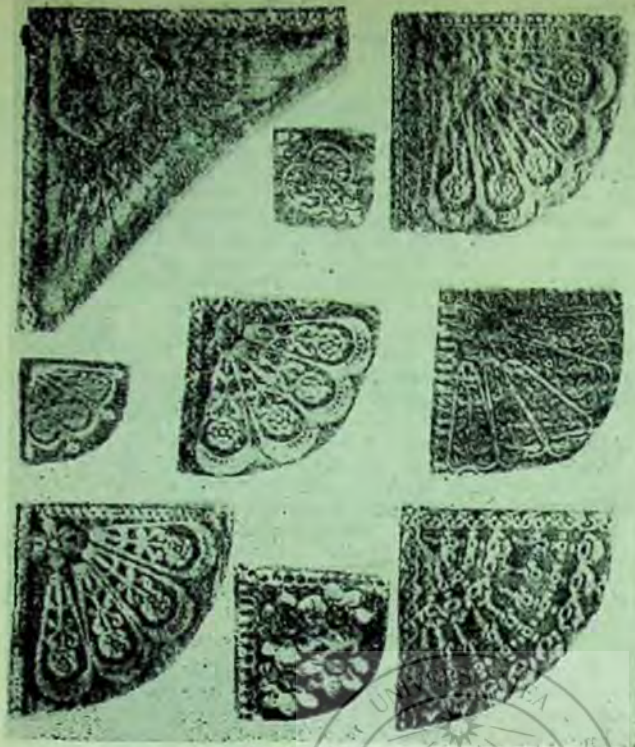
Existau pe atunci și cărți de formă pătrată — *libri quadrati* — dar ele conțineau, de obicei, numai legi și ordonanțe. Mai târziu s-a adoptat această formă și pentru operele mai circulante, istorice și literare, a căror înmulțire a făcut din meșteșugul legătoriei o adevărată artă. Vechii scriitori ne-au lăsat informația că, în secolul al V-lea, nobilii romani aveau cărțile îmbrăcate în piele de diverse culori, ornate cu pietre scumpe, iar în Bizanț se făceau coperte de fildeș, email, metal filigranat sau țesături de preț. În această perioadă, pentru îmbrăcarea unei cărți trebuiau să colaboreze legătorul, care pregătea volumul până la tăbiile de lemn și giuvaerghiul, care aplica pe stofă sau piele plăcile de email, aur sau fildeș. În Franța lui Carol cel Mare, îmbrăcămintea volumelor era furnizată de piei de căprioară și cerb argăsite, cu părul pe ele, titlul scriindu-se pe o bucată de pergament ce se acoperea apoi cu o plăcuță de corn translucid prins într-un cadru de aramă.

Cele mai numeroase legături se executau de călugării din mănăstiri din care cauză ei erau singurii autorizați să facă lucrarea în întregime, de la coaserea foilor până la decorarea volumului. Datorită străduințelor lor, în cel de-al XII-lea secol veșmîntul cărții capătă o nouă înfățișare, renunțându-se treptat la tăbiile groase de lemn simplu ori învelite pe jumătate sau în întregime cu piele și încărcate cu garnituri masive de metal: colțare, medalioane, caboșoane, din pricina cărora cărțile erau foarte grele și se mînuiau anevoie. Legenda spune că un asemenea volum, *Epistolele* lui Cicero, copiate de mîna lui Petrarca pentru bibliotecă sa, i-a căzut pe picior fracturîndu-i-l și ținîndu-l multă vreme sub amenințarea amputării. În secolul al XII-lea deci, dorința de simplificare a operațiunilor a atras după sine adoptarea unor sisteme de legături care puteau fi executate chiar de o singură persoană. Erau așa-numitele legături cu amprente, motive ornamentale imprimate în piele cu ajutorul unor *ponsoane* numite încă și *petits fers* sau *stempluri*, niște sigilii gravate la început în lemn de merișor sau de păr, mai târziu în metal, cînd li

s-a adăugat și un miner de lemn. Ele erau gravate de călugări din care cauză au căpătat denumirea de *fers monastiques*, *fiare mănăstirești* sub care sînt cunoscute și astăzi. Cu timpul li s-au adăugat și alte mijloace de aplicare a decorului: plăci, rulete, paletе, filete, a căror urmă adîncită sau în relief putea să fie simplă sau poleită. Aplicarea lor se făcea la rece, pe pielea în prealabil bine înmuiată, asigurîndu-se asupra lor o presiune continuă pînă la completa uscare a pielii care le păstra apoi urma. Acest decor la rece, numit și presaj „în sec” sau „orb” sau încă și mai bine *presaj la rece* cum este mai cunoscut la noi (în Franța: *estampage à froid*, în Germania: *Blind pressing*), își păstrează denumirea și astăzi fiind folosită și în cazurile cînd ustensilele necesare sînt încinse înainte de a fi aplicate. Pentru a obține motive aurite se introducea între piele și ponson, o foiță de aur aplicată pe un strat de albumină destinată să fixeze poleiala.

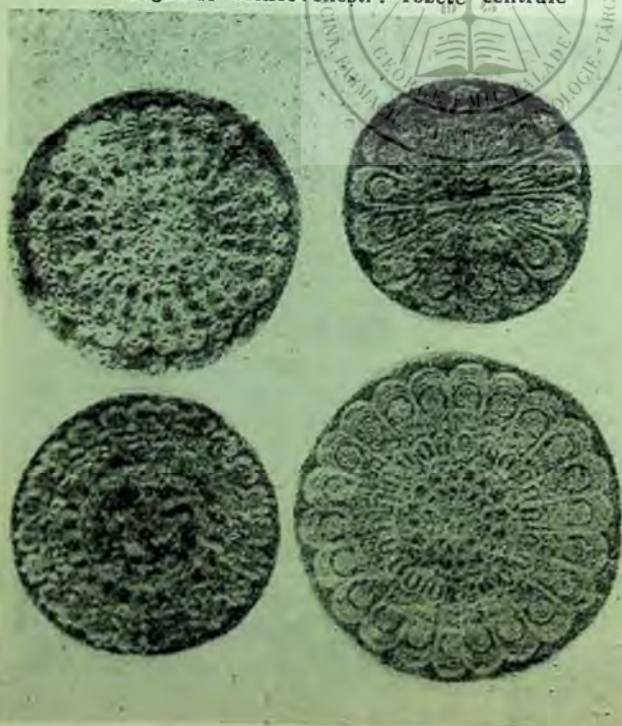
Legături brincovenesti : chenare

Legături brincovenesti : colțare

Legături brincovenesti : rozete centrale

Legătura era completată cu rozete, cuie sau caboșoane cizelate, în-deosebi pe partea posterioară, mai expusă uzurii, deoarece pînă la sfîrșitul secolului al XIV-lea cărțile erau așezate pe pînă în poziție orizontală. Cînd au început să fie așezate vertical, cotorul se afla întotdeauna spre perete iar marginea tăiată, vizibilă era poleită, colorată sau pictată cu motive multicolore, purtînd pe ea și titlul cărții. Cînd, în secolele XVI—XVII se adoptă sistemul de așezare cu cotorul în afară, acesta începe să fie ornat cu unele motive din decorul copertelor.

Fiarele folosite pentru decorarea primelor legături din toate țările aveau gravate pe ele mai ales motive geometrice sau florale stilizate, înscrise în patrate, romburi sau cercuri. Ele se aplicau izolat sau grupate după o schemă inițială a cîmpului scoartei, numită de legători *Feld-einteilung*, marcată cu linii — de obicei întretiate — trase cu filete.

Și pentru că multă vreme călugării au fost accia care au trudit la învelișul cărților, legătura făcută de ei a căpătat denumirea de *legătură mănăstirească* sau *monahală* în limba franceză *reliure monastique*, în cea germană *Mönchenband*.

Și la noi în țară meșteșugul legătorici a fost practicat multă vreme de călugări, în atelierole mănăstirilor. Înfașurarea cărților ieșite din mîinile lor a rămas neschimbată de-a lungul a cîtorva secole, mai ales în privința tehnicii de execuție.

Aceleași tăblii groase de lemn cu muchia teșită, prinse de blocul

cărții în dreptul *nervurilor* (numite și *binduri*) cu *capetele* sforilor rezultate de la cusături, peste care se îmbrăca pielea; a-aceleași scheme de împărțire a scoartelor același mod de a realiza amprente. Singura variație o aduceau motivele ornamentale în care se poate percepe o evoluție, chiar dacă ele se întâlnesc în numeroase variații pe aceeași temă, într-un interval ce depășește sute de ani. Trecerea la o formă, să-i zicem „modernă” a ornamentației se face cu încetul. După o coexistență îndelungată a formelor vechi cu cele noi, prin renunțarea treptată la cele dintii, se impun definitiv cele din urmă dar când, în sfârșit, ele sint adoptate, pot fi considerate la rindul lor învechite și supuse concurenței altora mai noi. Acest ciclu lent s-a menținut la noi pînă la ultimul sfert al veacului al XVII-lea cînd dezvoltarea tiparului dă și legătoriei un impuls simțitor. Înmulțindu-se volumele de legat, începe să apară acest meșteșug și în atara înănăștirilor, practicat ca ocupație secundară de cei care, în genere, erau apropiați de carte prin slujba lor: dascăli, logofeți, grămăticii, dieci, dar unora și de meșteri legători propriu-ziși. Apar și legăturile făcute în serie în atelierele afiliate tipografiilor în care lucrau și călugări și laici. Cererea mare atrage după sine o specializare și o sporire a metodelor de executare și de ornamentare, de la legături cu simple margini liniare, pînă la acele cu chenare florale îndoite și întreite, cu colțare și cu medalioane centrale monumentale, cu sau fără poleială de aur sau argint.

În Țara Românească, sub domnia lui Șerban Cantacuzino începe, iar sub aceea a lui Constantin Brîncoveanu continuă, pătrunderea unor influențe dinafară care străbat creația artistică din toate domeniile. O zestre nouă de modele occidentale este adusă în țară de Cantacuzinii care călătoreau prin Europa. Mîntea luminată a Stolnicului Constantin creează și propune, iar mecenatul generos al lui Constantin Brîncoveanu acceptă și impune un nou stil care-i va purta numele. Elementele vechi se interferează cu cele noi împrumutate din Renașterea și barocul apusean, din orientul arab și persan. Meșterii români au

realizat din acest complex de influențe compoziții echilibrate, grefîndu-le pe fondul autohton așa cum remarcă Nicolae Iorga: „pe toate le-am adoptat într-o sinteză care ne aparține și care este lucrul de căpetenie în dezvoltarea simțului de frumos și al realizărilor frumosului la noi”.

Legăturile de cărți din epoca brîncovească urmează aceeași inspirație ca și sculptura în lemn și în piatră, ca și broderiile, ca și xilogravurile care împodobesc unele capodopere tipografice ale vremii. Decorația exuberantă realizată dintr-o împletire de elemente vegetale-florale, figurative, heraldice, geometrice, capete înaripate de ingeri, înălțită în sculptura chenarelor de uși și ferestre, a iconostaselor, a pietrelor de mormînt, a jilturilor și stranelor, în broderiile somptuoase ale veșmintelor domnești și arhieresti este prezentă și în cărți și pe cărți. Gravorii care au împodobit trioadele și antologhioanele timpului cu frontispicii, scene și viniete au săpat, nu odată, în lemn ori în aramă și paletele legătorilor. Și, ca să dăm cîteva exemple, vom cita la început medalioanele din legătura *Liturghierului* de la București din 1680 și a *Psalterii* tipărită la Snagov în 1700 care reproduc, aproape fără abatere, chipuri din gravurile executate cu mare măiestrie de Ioanichie Bacov pentru *Triodul* monumental ce se va tipări la Buzău în anul 1700.

Mai este apoi delicatul vrej punctat și răsucit, închipuit drept suport pentru o friză de frunze de acant și flori stilizate

Legătura originală a cărții: Ștefan Brîncoveanu, Cuvînt panegiric la martirul Ștefan. Buc., 1701

care constituie chenarul preferat al legătorilor din epocă. El întâlnește sculptat și pe lespezea de mormânt a lui Matei Cantacuzino (1686) și pe portalul bisericii Stravropoleos din București, și pe pisania palatului de la Potlogi și pe ușile împărătești de la biserica din Costești de Vale.

Capul de înger înaripat, potrivit drept colțar pe legături, susține și chenarul de piatră al ferestrelor bisericii din Berca și încadrează aceeași pisanie de la Potlogi, ca să nu mai vorbim de insistența lui prezentă în cărțile vechi românești.

În sfârșit, corbul din marca de proprietate a lui Constantin Brîncoveanu presată în legătura *Psaltirei* grecești din 1700 este împrejmuit de o cunună masivă de frunze, întocmai ca și cel din sculpturile de piatră de la Hurezu și Potlogi ori ca vulturul bicefal de pe lespezile care acoperă mormintele lui Iordache și Bălașa Cantacuzino ori de pe discul de argint dăruit mănăstirii Cotroceni de Șerban Cantacuzino.

Ocupându-ne mai departe de înfățișarea legăturilor brîncovenești le vom împărți de la bun început în legături de serie, legături particulare și legături de lux. Cele dintîi provin din atelierele afiliate tipografiilor și poartă pecetea uniformi-

tății în culoare și în decorație, redusă de cele mai multe ori la un chenar caracteristic epocii și, eventual, la un medalion central, înlocuit adesea cu un simplu fleuron. Am întâlnit asemenea legături uniforme — în piele de porc sau vițel — pe câteva exemplare ale aceleiași tipărituri din Biblioteca Academiei și, ca să dăm un exemplu, vom cita *Mărturisirea credinței ortodoxe*, tipărită la Snagov în 1699 care prin copertele identice aduce mărturia existenței unui atelier propriu de legătorie al tiparului lui Antim Ivi-reanu.

Printre legăturile cărora le-am zis particulare sînt unele care au imprimat pe ele numele posesorului, cum este acel frumos manuscris românesc cu *Învățătură și răspunsuri* pe coperta căruia Vlădica Varlaam a pus să i se prezeze numele, ori *Psaltirea* grecească din 1700 din posesia lui Constantin Brîncoveanu, purtînd pe coperta anterioară, în frumos medalion aurit, însemnele și inițialele domnului. Pe unele din aceste legături, fantezia artistică a creatorului lor a înveșnicit o ornamentație artistică, variată, de la liniile zimțate trase cu fileta, pînă la chenarele, colțarele, medalioanele sau rozetele inspirate după modele orientale sau, mai des, după acel decor de legătură numit în Franța „à l'éventail”.

Legăturile de lux executate în piele de vițel, mai fină, castanie sau, cîteodată, vișinie, vădesc o mare îngrijire în execuție dar, mai ales, sînt decorate cu tot ce poate da strălucire unui volum. Un asemenea exemplar din epoca brîncovenească poate sta oricînd cu cinste alături de un produs apusean contemporan. Chenarele sînt de multe ori duble sau triple, colțarele înfățișează motivul evantaiului, în centrul copertei este o rozetă dantelată sau un medalion inspirat din lăleaua orientală care închide în sine o scenă biblică așa încît aproape întreaga suprafață a cărții este ornamentată și, bineînțeles, aurită. Chiar cînd coperta are și spații netede, fără amprente, decorația mai simplă dar foarte îngrijită reușește să dea impresia de elegantă și distincție.

În privința tehnicii legăturii trebuie să adăugăm că, o dată cu introducerea ornamenticii de factură apuseană, a început și la noi să se folosească, sub învelișul de piele, tăblii de carton mai suple și mai ușoare așa cum se practica pe atunci și în Europa occidentală. În același timp s-a adoptat și așa-numita *cusătură grecească* executată în mici șanțuri tăiate în blocul cărții pentru a evita nervurile și a realiza cotoare cu suprafața netedă, proprie aplicării unor elemente decorative.

În cursul îndelungatelor cercetări pe care le-am făcut ne-am îndreptat atenția și asupra descoperirii unor nume de legători din epocă urmărindu-le în însem-

Legături brîncovenești : medalioane centrale

nările manuscrise lăsate pe foile și copertele cărților legate de ei. Din lista obținută cităm doar numele unui *papa Iosif*, de la Hurezu, a lui *David snă popa Neagoe ot selo Dol-Comana*, a dascalului *Matei gramaticul* de la Rîșca, a lui *Ion diacu*, din Rîbra Mare și a lui *Ion legătoriu de la biserica Kretzulescu*. Vom adăuga și pe acel legător, ceva mai târziu, din Transilvania care, încropind versuri, nu mai rele ca altele din acea vreme, își mărturisește dragostea pentru meșteșugul său pe un *Octoih* din 1750 :

„Prin dumnezeesc ajutoriu
Mă aflu acestii cărți legătoriu
Precum mai jos se va arăta
Si numele meu il voi insemna.
Iară cine din streini s-ar ispiți
Această carte a o primî
O am legat eu dascalul
Simion de la Mitropolia (sic) Făgărașului.
Iar oricine s-ar afla
Mie cărți a-mî da
Bucuros le-aș lega“.

La încheiere vom închina un omagiu acestor legători români, împrumutînd tot cuvintele marelui nostru istoric, Nicolae Iorga, care sublinia de acum patru decenii necesitatea înfățișării produselor remarcabile ale artei lor : „Numai atunci se va putea scrie istoria acestei arte care a avut la noi o însemnată înflorire. Numele păstrate adesea, pe cărți sau în documente, ale meșterilor noștri de legat cărțile, nu vor mai fi numai elemente de curiozitate pentru cercetătorul erudit. Legații de fapta lor, legătorii vor apărea și ei în șirul lung al realizatorilor smeriți de frumuseță în țările noastre“.

N O T E

1. Iorga, Nicolae. *Citeva legături românești*. In : *Buletinul Comisunii monumentelor istorice*. 22. fasc. 62 oct-dec 1929. Vălenii-de-Munte, 1929, p. 190—193.
2. Iorga, Nicolae. *Vechile legături românești in piele*. In : *Artă și tehnică grafică*. Buletinul Imprimeriilor Statului. Caietul 9 sep-dec 1939, p. 6—10.
3. Iorga, Nicolae. *Ce este vechea noastră artă*. Conferință la cursurile din Vălenii-de-Munte (13 august 1939). Extras din Buletinul Comisunii monumentelor istorice. Fasc. 113—114. Buc., 1943, p. 127—142.
4. *Istoria artelor plastice în România*. Redactată de un colectiv al Institutului de istoria artei al Academiei de științe sociale și politice a R. S. României. Vol. 2. Buc., Ed. Meridiane, 1970. 302 p. cu pl.
5. Devauchelle, Roger. *La reliure en France de ses origines à nos jours*. Tome I—III. Paris, 1959—1961.
6. Molin, Virgil și Simonescu, Dan. *Tipăriturile ieromonahului Macarie pentru Țara Românească. La 450 de ani de la imprimarea liturghierului 1508*. In : *Biserica ortodoxă română*, 76. nr. 10—11 oct-nov. 1958.
7. Tomescu, Mircea. *Istoria cărții românești de la începuturi pînă la 1918*. Buc., Ed. științifică, 1968. 216 p. cu ilustr.
8. Olteanu, Ștefan. *Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în sec. X—XVII*. Buc., Ed. Academiei R. S. României, 1969. 249 p.

biblioteci
de peste
hotare

Biblioteci universitare — biblioteci naționale

Ion CARABA MITROFAN

În evoluția lor istorică, bibliotecile universitare cunosc un drum ascendent atît sub raport numeric, determinat de creșterea numărului instituțiilor de învățămînt superior, cît și calitativ, ca urmare a diversificării atribuțiilor exercitate, nu numai pe plan didactic, dar și pe cel al cercetării științifice.

Bibliotecile universitare de astăzi nu numai că au devenit o condiție „sine qua non“ a învățămîntului, dar și-au extins activitatea și serviciile dincolo de universități, devenind în consecință instituții de interes public. Multe din acestea, datorită fondurilor valoroase de publicații, importanței științifice pe care o au, cît și unor condiții de ordin istoric, cumulează funcțiile de bibliotecă universitară cu cea de bibliotecă națională.

Situații de acest gen nu sînt singulare : bibliotecile universitare din Oslo și Helsinki ființează și ca biblioteci naționale ale țărilor respective ; în Iugoslavia, bibliotecile universitare din capitalele celor șase republici îndeplinesc și funcția de biblioteci naționale ale republicilor respective. Aceeasi funcție dublă o exercită, în Suedia, bibliotecile universitare din Uppsala, Lund și Göteborg, în Franța, Biblioteca Națională și Universitară din Strasbourg, în R. F. a Germaniei, Biblioteca de Stat și Universitară din Göttingen — Saxonia de Jos. În Danemarca, Biblioteca de Stat și Universitară din Aarhus, deși nu este bibliotecă națională, exercită unele funcții specifice, în calitate de centrală a bibliotecilor publice, și ca centru al împru-

mutului interbibliotecar pentru lucrări de specialitate. (E interesant de notat că această bibliotecă a parcurs un drum diferit în evoluția sa, față de celelalte unități citate, funcționând mai întâi din 1902, ca bibliotecă publică, pentru a prelua, în 1928, o dată cu înființarea Universității din Aarhus și funcțiile specifice unei biblioteci de învățământ superior.) În țările în curs de dezvoltare din Africa Centrală, multe biblioteci universitare au trebuit să-și asume, în parte sau în totalitate, atribuții de biblioteci naționale. Un interesant exemplu în acest sens îl oferă Biblioteca Universității din Ibaden-Nigeria.

Este de la sine înțeles că bibliotecile de acest tip au, într-o măsură mai mare sau mai mică, caracteristicile bibliotecilor a căror funcție o cumulează. Ca biblioteci naționale, beneficiază de drept de depozit legal, având responsabilitatea colecțării și conservării întregii producții de tipar a țărilor lor spre folosul generațiilor viitoare. Dreptul de depozit legal asigurându-le producția internă de carte, toate bibliotecile naționale-universitare își orientează politica de achiziții spre cartea străină. O mențiune în acest sens se cuvine bibliotecilor universitare din țările scandinave, care, începând din anul 1961, și-au asumat, potrivit Planului Scandia, răspunderea achiziționării pe domenii a cărții străine, nu numai în interesul unei țări, ci a întregii Scandinavii. Conform acestui plan, Biblioteca Universitară din Lund procură cartea tehnică străină pentru întreaga peninsulă, iar Biblioteca Universitară din Uppsala este specializată în achiziționarea literaturii și lingvisticii. Selecționarea și procurarea cărților în aceste condiții se efectuează la un nivel care depășește atât atribuțiile curente ale unei biblioteci universitare, cât și cele ale unei biblioteci naționale.

În domeniul bibliografiei și informării, bibliotecile cu funcție dublă au multiple preocupări, care, în mod curent, nu sînt înțelnite la alte biblioteci. Pe de o parte, ele au sarcina elaborării bibliografiilor naționale curente sau retrospective, pe de altă parte, sprijină munca didactică și de cercetare din universități. Așa este cazul Bibliotecii Universitare din Oslo, care întocmește bibliografia națională curentă a Norvegiei și editează anual un catalog al cărților din rețeaua bibliotecilor universitare norvegiene, sau cazul bibliotecilor naționale-universitare din Iugoslavia, care publică atât bibliografii ale lucrărilor cadrelor didactice, cât și bibliografiile curente ale celor șase republici.

Se pare că aceste biblioteci întîmpină cele mai mari greutăți, în exercitarea dublei funcțiuni, în acțiunea de planificare și coordonare a activităților de bibliotecă pe plan național. În principiu, bibliotecile

de acest gen ar trebui să-și orienteze activitatea de coordonare pe două planuri: în cadrul bibliotecilor de facultăți din universitate și în ansamblul bibliotecilor din întreaga țară. Existența unor anume situații, ca autonomia bibliotecilor de facultăți, asumarea funcțiilor metodice de către alte biblioteci, au obligat bibliotecile naționale-universitare să se dispenseze de această atribuție. Doar Biblioteca Universitară și de Stat din Aarhus reușește ca pe lângă activitatea de planificare, coordonare și îndrumare a bibliotecilor universitare să îndeplinească și funcția de centrală a informării și împurmutului interbibliotecar pentru rețeaua de biblioteci publice din Danemarca.

Demn de reținut este faptul că, excepționd Biblioteca Universității din Uppsala, care își îndrumă cititorii-studenți spre alte biblioteci, favorizînd pe cercetători, celelalte permit accesul la colecții tuturor celor interesați, indiferent de ocupație. În acest sens, majoritatea au săli de lectură pentru diferite categorii de cititori.

În cadrul unei anchete întreprinse de subsecția bibliotecii universitare a Federației Internaționale a Asociațiilor de Biblioteci, cea mai mare parte a bibliotecilor naționale-universitare au afirmat că socotesc funcțiile lor simultane la fel de importante, cu toate că în practică predomină totuși obligațiile lor față de universități.

Dincolo de avantajele sau dezavantajele pe care le prezintă acest tip de biblioteci, un fapt este cert: extinderea atribuțiilor inițiale ale bibliotecilor universitare le-a permis unora dintre acestea să fie cotate ca instituții capabile să contribuie la progresul științific și cultural al țărilor lor.

Bibliografie.

- 1) *La Bibliotheca statale ed universitaria di Aarhus.* (Biblioteca de stat și universitară din Aarhus). În: *Academie e biblioteche d'Italia*, 37, nr. 6, 1969, p. 494-495.
- 2) Rojnic, Matko. *University libraries in a double function.* (Bibliotecile universitare cu funcție dublă). În: *Libri*, 16, nr. 2, 1966, p. 140-147.
- 3) Grönberg, Lennart. *University libraries - national libraries. Aspects of the problems in Scandinavia, especially in Sweden.* (Bibliotecile universitare-biblioteci naționale. Aspecte ale bibliotecilor din Scandinavia, în special din Suedia). În: *Libri*, 17, nr. 1, 1967, p. 59-62.
- 4) *The World of Learning, 1966-1967*, p. 310, 1034, 1465.
- 5) Moys, Elizabeth M. *Les problèmes que pose la création de nouvelles bibliothèques universitaires.* În: *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*, vol. 22, nr. 2, mars-avril 1966, p. 59-60.
- 6) Varley, D. H. *Conférence des bibliothèques universitaires d'Afrique tropicale.* În: *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*, vol. 19, nr. 2, mars-avril 1965, p. 78-80.

DE PESTE HOTARE

Din calendarul activităților
F.I.A.B. pe 1971

... spicium citeva manifestări programate până la sfârșitul acestui an: Seminar al participanților din țările în curs de dezvoltare asupra ultimelor realizări în domeniul biblioteconomiei (așa-numit „seminar presesiune”, ce va avea loc înaintea Sesiunii Consiliului General al F.I.A.B.) — Liverpool, Anglia, 24 august—1 septembrie; Conferința Internațională asupra științei informării — Tel Aviv, Israel, 29 august — 3 septembrie; A 37-a Sesiune a Consiliului General al F.I.A.B. cu tema generală *Organizarea profesiei de bibliotecar* — Liverpool, Anglia, 27 august — 4 septembrie; Seminar internațional pe tema: „Bibliotecile publice — locul și rolul în viața culturală a țărilor în curs de dezvoltare — Tașkent, U.R.S.S., noiembrie/decembrie.

La 1 aprilie 1971, în funcția de secretar general al F.I.A.B.

... a fost numită d-ra MARGRETT WIJNSTROOM, din Olanda. Noua numire în funcția de secretar general a fost efectuată în urma hotărârii secretariatului general precedent, Anthony Thompson, de a se retrage din această funcție, hotărâre exprimată în timpul Sesiunii a 36-a a Consiliului General al F.I.A.B., din 1970, de la Moscova. Personalitate marcantă în mișcarea bibliotecară internațională, noul secretar general a desfășurat, din 1946 până în prezent, o continuă și frumoasă activitate în domeniul bibliotecilor și al biblioteconomiei olandeze. În ultimul timp, Margaret Wijnstroom deține funcțiile de vicepreședinte al Asociației bibliotecarilor olandezi și de secretar-trezorer al Fondului pentru pensile de bătrânețe al bibliotecarilor olandezi, ca și aceea de secretar al Grupului pentru programul de dezvoltare din cadrul F.I.A.B. Numirea noului secretar general al F.I.A.B. coincide totodată cu mutarea sediului secretariatului F.I.A.B. de la Sevenoaks (Anglia) la Haga.

Între 28 iunie și 2 iulie 1971, la Lausanne (Elveția)

... s-a desfășurat un Colocviu internațional pe tema *Construcția de bibliotecă universitară*, cu participarea a 50 de delegați din diferite țări. Organizat de către Comitetul pentru construcția de bibliotecă al F.I.A.B.,

colocviul a avut loc sub președinția lui P. Harvard-Williams și a pus în discuție următoarele subiecte: pregătirea unui mic îndrumar pentru arhitecți și importanța planificării construcțiilor modulare în construcțiile de bibliotecă; planuri tip pentru universitățile de diferite mărimi; echipamentul și înzestrarea și planificarea modulară; computerii și arhitectura; așezarea compactă; noile condiții ale mediului social și planificarea în domeniul bibliotecilor; ventilația, încălzirea și instalațiile de aer condiționat; iluminarea și izolația; mutarea mecanică a cărților.

Asociația internațională a bibliofililor

... și-a ținut adunarea generală anuală (1970) la Bruxelles, aducând astfel un omagiu memoriei lui Auguste Lambotte, unul din membrii săi fondatori și unul dintre primii vicepreședinți ai asociației.

Adunarea (37 de participanți) a tratat diverse probleme legate de publicațiile asociației — *Buletin du bibliophile* și *The Handwriting of Italian humanists* (Manuscrisele umanistilor italieni), lucrare de mare importanță, întocmită de D-na de La Mare, de la Biblioteca Bodleiana — și a cooptat 29 de noi membri din diferite țări (Anglia, Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Israel, Italia, Nigeria, Norvegia, Olanda, Polonia, Statele Unite). În încheiere, participanții au fost informați cu privire la principalele direcții ale viitorului Congres internațional al bibliofililor, care va avea loc în Statele Unite, în septembrie 1971.

La Reuniunea Comisiei bibliotecilor din școlile generale ale R. F. a Germaniei

... care a avut loc la Dortmund, în februarie a.c., și la care au luat parte pedagogi și bibliotecari, a fost dezbătută — în cadrul preocupărilor generale pentru elaborarea unor modele de dezvoltare în perspectivă — problema transformării în viitor a bibliotecii în „mediotecă”. Aceasta va trebui să reunească toate mijloacele de comunicație — cărți, periodice, hărți, programe de învățământ, diafilme și diapositive, filme, benzii de magnetofon, microfilme, video-casete, — în așa fel încât să devină spațiul de comunicare între elevi, disciplinele de învățământ și profesori. În acest sens au

fost propuse și unele norme directive — o școală generală cu 1000 de elevi trebuie să posede minimum: 25000 de volume, 10 casete de diapositive, 6 video-casete, 3 posturi de radio pentru programul intern școlar, un laborator pentru învățarea limbilor străine, un telecording și 270 de filme. De asemenea, s-a făcut propunerea ca biblioteca școlară să fie amplasată în centrul localurilor de școli în curs de construcție sau proiectare. (Bibliotheksdienst, nr. 5, mai 1970).

Situația prezentă și perspectivele de viitor ale bibliotecilor italiene

... au fost examinate de prof. Salvatore Accardo, directorul general al Direcției generale a bibliotecilor din Ministerul Învățământului, într-un interviu transmis în decembrie 1970 de posturile de radio italiene pe programul național. A fost examinat într-o viziune realistă de critică, stadiul actual al îndeplinirii prevederilor lansate la instalarea noului Consiliu superior al academiilor și bibliotecilor, eveniment petrecut în februarie 1970. De asemenea au fost puse în discuție unele aspecte ale recrutării, calificării și repartiției personalului de specialitate, problemele dotării bibliotecilor cu localuri corespunzătoare, integrarea bibliotecilor în administrația regională, democratizarea accesului la serviciile de bibliotecă. Din întreg interviul, care de altfel încheie o discuție generală asupra vieții bibliotecilor italiene, se degajă impresia unui iminent reviriment al acestor instituții culturale, după o lungă perioadă de stagnare. (Academie e biblioteche d'Italia, 38, nr. 6, nov-dec 1970).

A IV-a Conferință Internațională a țărilor socialiste pe tema „Construcții și echipament de bibliotecă”

... a avut loc, între 8 și 13 decembrie 1970, la Budapesta. Au fost prezente delegații (bibliotecari și arhitecți) din Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, Polonia, Ungaria și U.R.S.S., precum și, în calitate de observatori, delegați din Iugoslavia și România. În cadrul reuniunii, o atenție specială a fost acordată construcțiilor de bibliotecă publice. Din discuții a reieșit faptul că problemele de bază, în domeniul construirii și înzestrării cu echipament al bibliotecilor, în diferitele țări socialiste, sînt foarte asemănătoare, iar cooperarea între acestea poate dobîndi o importanță valoare. A V-a conferință de acest fel, consacrată construcțiilor de mari bibliotecă, se va ține în 1972, la Yen ngrad. (IFLA News, nr. 35/36, apr 1971).

lucrări de specialitate

Oficiul de aprovizionare și servicii
pentru bibliotecă. CATALOG. MOBILIER
PENTRU BIBLIOTECI.
Proiecte tip I.S.A.R.T., 1510-1569 și
1288-123/6. Buc., 1971. 46 f.

Un simplu catalog comercial, a cărui apariție merită a fi salutăată. Întii, pentru că, amintindu-ne bine, e prima lucrare de acest fel, apărută sub egida unei instituții centrale destinate special aprovizionării și înzestrării bibliotecilor și preocupate permanent de promovarea noului și a raționalizării în procesele organizării bibliotecare interne. Apoi, pentru că mica (a se citi: foarte redusă!) „bibliotecă” de specialitate a bibliotecarului se îmbogățește — într-un caz fericit — cu un instrument de mare utilitate; pus să aleagă, să stabilească singur mobilierul cel mai potrivit pentru unitatea pe care o conduce, bibliotecarul are un îndrumător competent, după a cărui consultare nu-i rămîne decît să întocmească o comandă. Același ajutor îl aduce catalogul organelor tutelare ale rețelelor de bibliotecă care asigură condițiile materiale ale unităților de sub îndrumarea lor. Pentru un prim instrument de acest fel, cel pentru anul în curs, modelele de mobilier prezentate, în număr de 37, reprezintă un minim strict necesar cu care poate fi asigurată înzestrarea, potrivit profilului și condițiilor specifice, a bibliotecilor de aproape toate categoriile. Proiectele tip, executate de *Institutul de studii pentru proiectare, arhitectură și tipizare* după principiile moderne privind funcționalitatea și estetica mobilierului bibliotecar, nu aduc acum, în mod firesc pentru un început, o gamă prea largă și variată de modele. Această preocupare se află în planurile viitorului, deocamdată însă scopul — introducerea ordinii și asigurarea tipizării, în condițiile existenței doar a standardelor de mobilier din anii '50, azi prea învechite — a fost atins.

Din economia lucrării și din modalitatea de întocmire și de redactare a catalogului rețin atenția câteva aspecte. La început, *Tabelul indicativ pentru utilizarea mobilierului pe zone funcționale* (f. 6) împarte

mobilierul prezentat în funcție de secția căreia îi este destinat, trimițînd la numărul de ordine din catalog sub care este descrisă fiecare piesă sau ansamblu. Apoi, 37 de file cuprind prezentări de modele, cu explicarea datelor care interesează: felul mobilei, modelele în care este executată, destinația ei, dimensiunile, materialul din care este confecționată, modul de ansamblare a pieselor unei mobile și prețul (orientativ) al fiecărui model în parte. Redactarea fiecărei file, consacrată cîte unei mobile, este corectă și oferă posibilitatea consultării rapide: schița mobilei (deseori din față și din profil sau pentru ansamblu și pentru fiecare piesă) este flancată de o manșetă ce cuprinde majoritatea datelor amintite, iar în partea de jos sînt prezentate dimensiunile exacte ale modelelor înfățișate.

O notă aparte merită schițele de la sfîrșitul volumului, în care sînt prezentate 3 planuri de amenajare (modele) pentru: o bibliotecă comunală cu două încăperi, o secție pentru copii și, respectiv, o secție muzicală instalată într-o sală de lectură. Fărăse, și această ultimă parte confirmă aprecierea generală asupra catalogului: instrument necesar (așteptat de mult timp), cu vădită intenție din partea O.A.S.B. de a sprijini eficient organizarea bibliotecilor și munca bibliotecarilor din întreaga țară.

George SEBASTIAN

Gîlea, Constantin și Moscovici, Liviu.
TRADIȚII PAȘCĂNENE. Clubul C.F.R.
„Unirea” 1896—1971. Iași, 1971. 89 p. cu
ilustr. (Consiliu județean al Sindicatelor
Iași).

Editată de Consiliul județean al sindicatelor Iași în cinstea aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român, lucrarea este o prezentare istorică a activității clubului „Unirea” din Pașcani de-a lungul a 75 de ani de existență. După o *Cuvînt înainte* semnat de Nicolae Grunzu, membru al Biroului executiv al Consiliului județean al sindicatelor Iași, autorii consacră un prim capitol, intitulat *Inceputurile. 1896—1907* unei scurte descrieri a condițiilor economico-sociale a locuitorilor orașului Pașcani din acea perioadă și a locului pe care-l ocupă în viața acestora evenimentul înființării atelierelor feroviare construite în anul 1869. Datorită lor numărul de salariați a sporit, iar legăturile acestora cu începuturile mișcării muncitorești din țară duc la constituirea, în oraș, în anul 1885, a unei asociații muncitorești în scopul apărării intereselor feroviarilor. În 1896 ia ființă și un club de lectură a cărui bibliotecă trebuia să-i lumineze pe membrii săi „asupra stării lor și chipului de îmbunătățire a acestei stări”. Biblioteca începe să funcționeze chiar din anul 1897. Bro-

șura *Istoricul clubului de lectură „Unirea” Pașcani*, publicată în 1906 de Scarlat Manoliu, cuprinde și catalogul celor 1115 volume ale bibliotecii din care 584 de volume de literatură beletristică, iar 273 de cărți social-politice, acestea din urmă reflectând orientarea politică a celor ce se ocupau de organizarea ei.

În cel de-al doilea capitol, *Activitatea bibliotecii în anii 1908-1944*, se insistă mai ales asupra activității bibliotecii în condițiile avântului mișcării muncitorești din anii 1920, 1933 și dintre anii 1934 și 1938. Reorganizată în 1919, după primul război mondial, ea trece de sub conducerea muncitorilor sub aceea a Atelierelelor C. F. R. Pașcani, iar clubul devine Căminul cultural C. F. R. Pașcani. Anul 1938 este considerat anul cu cea mai bogată activitate a bibliotecii, dar războiul care trece peste oraș îi risipește colecțiile. Un al treilea capitol, *Etapă nouă în viața bibliotecii. 1944-1971*, înfățișează înnoirile prin care trece, după Eliberare, clubul „Unirea” și biblioteca lui, ale cărei colecții au sporit de la 4000 de volume în 1947, la 20 000 de volume în 1971, și subliniază contribuția ei la formarea unor tradiții de lectură în rindul muncitorilor, ilustrându-se cu cifre și date rezultatele obținute.

Considerat tot ca un capitol al lucrării, cel de-al IV-lea, sub titlul *Anexe*, cuprinde *Statutul clubului „Unirea” din Pașcani*, un *Inventar de cărțile aflate în biblioteca clubului de lectură „Unirea” Pașcani și importanțele Materiale referitoare la manifestările muncitorilor din Pașcani în timpul marelui război a țărănilor din 1907*. Dacă din prima parte a cărții cititorul poate cunoaște aportul bibliotecii în ridicarea nivelului cultural și a conștiinței revoluționare a muncitorilor, ultima parte, cu ponderea cea mai mare în lucrare, îi înfățișează documente contemporane asupra scopului și activității clubului. Cele mai multe din actele polițienești întocmite în timpul războaielor țărănești îl menționează ca sediu al unor „întruniri bănuite contra ordinii publice”.

Ilustrațiile cărții vin să sporească mărturiile aduse asupra activității clubului de-a lungul existenței sale de trei sferturi de secol. Coperta lui Viorel Solcan dă cărții o notă cu iz istoric, adecvată conținutului. Numeroasele trimiteri în subsolul lucrării adună o consistentă bibliografie asupra tematicii tratate, făcând din ea un izvor de informații pentru viitoare scrieri de acest gen.

L.B.

Motoc, Stela. TOMIS (1966—1969).
Indice bibliografic parțial adnotat.
Constanța, 1970. 189 p. (Biblioteca
municipală Constanța).

1969, indicele bibliografic „al primei reviste dobrogene de cultură apărută în anii socialismului” se înscrie ca a doua realizare remarcabilă a Serviciului bibliografic din Biblioteca municipală din Constanța, în cadrul seriei *Contribuții la bibliografia Dobrogei*. Urmărindu-se o prezentare exhaustivă a textelor și ilustrațiilor publicate în revista *Tomis*, de la apariție (iulie 1966) și pînă la sfîrșitul anului 1969 (Începînd cu anul 1970, în continuarea acestui volum se intenționează elaborarea indicelui bibliografic anual, care să fie multiplicat și difuzat în tirajul revistei.), indexul însumează 2289 de notițe bibliografice, la care se adaugă *Referințele despre „Tomis”*, înregistrate la sfîrșitul indexului sub 55 de poziții bibliografice.

Structurat pe materii, indexul are în vedere orientarea și tematica revistei, notițele bibliografice fiind orînduite, în mare, în ordinea propusă de clasificarea zecimală, iar în cadrul fiecărui capitol și subcapitol, alfabetic, după numele autorilor sau al titlurilor lucrărilor considerate anonime. În index este acordată prioritate beletristicii, domeniu care dă profilul principal al revistei : capitolul I. *Literatura română*, cu subdiviziuni pentru versuri, teatru, romane [fragmente], schițe, nuvele și povestiri, alte genuri literare, istorie și critică literară (probleme teoretice generale, istorie și critică literară pe autori, recenzii și însemnări de lectură, grupate după speciile recenzate, cronică cronicii literare, studii de folclor) și capitolul II. *Literatură universală*, cu subdiviziunile : probleme generale, critică literară, versuri, proză, teatru, recenzii și însemnări de lectură.

Următoarele 10 capitole cuprind, în ordine : Filologie. Lingvistică ; Artă-Sport. Turism ; Filozofie. Sociologie. Religie ; Probleme politice și economice ; Învățămînt. Cultură. Tineret ; Știință : Tehnică. Industrie. Navigație. Agricultură ; Istorie. Geografie ; Generalități. Documentare. Bibliologie (cu subdiviziuni mai mult sau mai puțin amănunțite, după necesități).

Datorită specificității lor, *interviurile* au fost grupate într-un capitol aparte, al XII-lea (cu trimiteri, cînd a fost cazul, la capitolul tematic corespunzător), la fel *Notele și Poșta Redacției* (cap. XIII). Ultimul capitol este consacrat *Iconografiei*, materialul fiind grupat, în funcție de natura formală a acestuia, în următoarele subdiviziuni : pictură ; sculptură ; grafică, desen, gravură ; caricaturi ; fotografii diverse.

Lucrarea este înzestrată cu un *index alfabetic al numelor de persoane*, auxi-

După *Reprezentanți ai Dobrogei în știința și cultura românească*, lucrare apărută în

* A se vedea recenzia lucrării în *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 6, Iun 1971, p. 366—367.

liar indispensabil, cu trimiteri la poziția informațiilor bibliografice din corpusul sistematic al volumului. Numele celor la care se fac referiri sînt diferențiate grafic de cele ale autorilor prin asterisc. Indexul este întregit, așa cum am mai amintit, prin consemnarea bibliografică a referințelor despre *Tomis*, apărute în presa centrală sau din alte localități. Virtuților generale ale instrumentelor de informare de acest tip li se adaugă cele proprii lucrării la care ne referim, caracterizată, din punct de vedere al redactării, prin acuratețe, limpezime, consecvență. Iar din punct de vedere editorial, prin tehnoredactare îngrijită, format comod și ținută grafică.

I. T.

Bacăru, Livia. CATALOGUL INCUNABULELOR [DIN BIBLIOTECA ACADEMIEI R. S. ROMÂNIA]. București, 1970. XVI+92 p. cu ilustr. (Biblioteca Academiei R. S. România. Cabinetul de manuscrise — documente — carte rară).

Pentru cunoașterea pe plan național a colecțiilor de incunabule păstrate în bibliotecile din țara noastră a fost inițiată întocmirea și editarea de cataloage științifice care să cuprindă primele monumente ale tiparului. O preocupare în această direcție exista încă înainte de al doilea război mondial, cînd diplomatul, și pasionatul colecționar, Constantin Karadja, a întocmit o listă a incunabulelor existente în România, dar de-abia în zilele noastre s-a trecut la o depistare și descriere metodică a acestora. Ca o primă urmare a acestei inițiative, în 1969 a apărut la Sibiu *Catalogul colecției de incunabule al Bibliotecii Muzeului Brukenthal* redactat de Veturia Jugăreanu, care prezintă valoroasa colecție sibiană, seria lucrărilor de acest gen continuîndu-se cu prezentarea incunabulelor din Biblioteca Academiei.

În *Cuvîntul înainte*, pe lîngă sublinierea contribuției incunabulelor descrise la tezaurul culturii noastre, autoarea face și un istoric al colecției, modestă, întrucît la înființarea Bibliotecii Academiei Române, cu mai bine de un secol în urmă, accentul a fost pus în primul rînd pe tipărițile exponente ale culturii naționale și pe constituirea organizată a fondului de carte românească veche, și numai în al doilea rînd pe lucrări străine de primă importanță în cultura universală printre care se numără și incunabulele.

Analizînd din punct de vedere al provenienței lor, incunabulele din colecția Bibliotecii Academiei, se remarcă grupul mai compact de la Colegiul Sf. Sava din București în care sînt incluse volume provenite din biblioteca eruditului stolnic

Constantin Cantacuzino sau a contemporanului său, patriarhul bibliofil Hrisant Notara al Ierusalimului.

De o deosebită importanță apare, pentru contextul cultural al epocii, deținerea unor incunabule de către persoane de condiție medie, cum ar fi un Constandin popa din mahalaua Broștenilor sau Pericle Scarlat Popovici care au lăsat însemnări de proprietate cu caractere chirilice. De asemenea ni se pare extrem de interesantă și ar merita să fie studiată în mod special, ipoteza foarte plauzibilă că lucrarea lui Isidorus Hispaliensis, *Etymologiarum libb. XX.*, 1485, pe care se află însemnarea „Ex libris Bei Gratianis“, ar proveni din biblioteca lui Gaspar Grațiani, aventurierul domn al Moldovei (1619-1620).

După o *Notă* în care este prezentată metoda de lucru folosită la elaborarea catalogului, urmează descrierea celor 74 de incunabule în ordinea alfabetică a autorilor, cu redarea în întregime a însemnărilor de proprietate. În privința acestora însă, cu atît mai mult cu cît ele se referă în foarte multe cazuri la țara noastră, ar fi fost recomandabil ca însemnările în limba greacă să fi fost traduse în limba română (cf. nr. 6, 7, 29, 61 etc.).

Dintre lucrările descrise, cea mai veche este *Expositio psalterii* a marelui închinător Torquemada (Turrecremata) tipărită în 1472. Importantă prin faptul că nu este cunoscută *Repertoriului* lui Hain, este ediția fără loc și an din *Tractatus de Ritu Moribus Nequitiæ et Multiplicatione Turcorum*, după cum merita a fi relevată și ediția Ovidius, *Metamorphoseon libri XV*, Venetijs, 1493, deosebită față de ediția descrisă de Hain sub nr. 12170. Alte incunabule aduc contribuții la istoria țării noastre. Printre ele se numără Joerg von Nürnberg, *Antzeygung kurtzlichen und vofurung den ursprung dess Thurckyschen und hundtyschen volcks*, 1500 (v. Catalog, nr. 36), mai sus-amintitul *Tractatus de Ritu...* precum și masivul *Liber cronicarum* al lui Hartmann Schedel, tipărit în 1493, operă cunoscută, în general, sub numele de *Cronica de la Nürnberg*.

Catalogul mai cuprinde lista descriptivă a 14 ediții de incunabule facsimilate sau în fotocopie, precum și patru indici: alfabetic general — în care cu o metodă ingenioasă s-au diferențiat autorii sau cuvintele de ordine prin subliniere, posesorii prin majuscule iar tipografiile prin scriere rărită; cronologic; al locurilor de tipărire și al tipografiilor, precum și concordanțele cu *Catalogele* lui Hain, Copinger și *Gesamtkatalog der Wiegendrucke*.

Șaptesprezece reproduceri din lucrările descrise încheie acest foarte util instru-

ment de lucru, care — trebuie s-o menționăm — ar fi meritat să fie tipărit și nu rotaprintat.

Dalia ARAMĂ

Mihailov, A. I. and Ghiliarevskii, R. S. AN INTRODUCTORY COURSE ON INFORMATICS DOCUMENTATION [Curs introductiv în informatica documentară]. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 1970. 208 p.

Recent publicat de UNESCO, cursul introductiv în informatica documentară semnat de A. I. Mihailov și R. S. Ghiliarevskii reprezintă o contribuție sistematizată la formarea profesională a documentariștilor și a bibliotecarilor. Lucrarea este prezentată sub forma unei culegeri de lecții, grupate în 10 capitole aparte. Cum astăzi nici o bibliotecă nu mai poate renunța, dacă vrea să fie eficientă, la exercitarea unor funcții de informare, cursul constituie un bun îndrumar, chiar dacă sumar, pentru personalul specializat al bibliotecilor.

Justificarea informării documentare ca o necesitate a dezvoltării științelor în epoca revoluției tehnico-științifice mondiale este adusă de capitolul *Activitățile informării științifice — parte integrantă a muncii științifice*. Dincolo însă de aceste considerații generale, esențială pentru practician este cunoașterea instrumentelor, a metodelor și a dotărilor specifice cu care el trebuie să opereze. Acestea sînt cuprinzător trecute în revistă și definite în diferite capitole. Astfel, se definește ce este un document, după care se trece la explicarea fiecărui tip de document începînd cu cartea și terminînd cu tezele de doctorat și cu documentele nepublicate. Orientarea bibliotecarului asupra tipurilor de documente este util completată de prezentarea legii lui Bradford-Zipf privind distribuția publicațiilor unui anumit domeniu al științei în perioadele de specialitate, de explicarea relațiilor bibliografice între documente prin citări, a uzurii morale a literaturii de specialitate.

Un capitol larg face cunoscute diferitele tipuri de documente secundare. În activitatea informațională, documentele secundare ocupă locul lor particular și dacă pentru unele dintre tipurile de documente controversa asupra considerării în rîndul celor primare sau secundare mai continuă, trăsătura esențială — cea de indicare a surselor din care obținem apoi informația factologică — rămîne. Din acest punct de vedere, trecerea minuțioasă în revistă a marilor varietăți de surse de informare asupra literaturii este binevenită. Primul pas în documentare este găsirea

sursei, cu alte cuvinte, nu ajunge să știm că trebuie să achiziționăm reviste și rapoarte de cercetare (ca să dăm numai aceste două exemple), ci și care sînt publicațiile ce cuprind de exemplu, liste ale revistelor pentru profilul care ne interesează, unde găsim, sau de unde putem procura, liste ale rapoartelor de cercetare de care avem nevoie. Cel care citește cu atenție capitolul privind documentele secundare va obține orientarea necesară asupra surselor de informare și va putea — în bibliotecă lucrînd sau într-o unitate de documentare — să „demareze” activitatea informațională cu o muncă de achiziție științific orientată.

Canalele de transmitere a informațiilor sînt tratate la rîndul lor în lucrare (capitolul 4). Sînt amintite canalele neformale de transmitere a informațiilor, cum sînt colegiile invizibile, contactele personale generate de diferite ocazii. În lumea contemporană, mare parte a informațiilor se transmit neformal, pe diferite căi „invizibile” și prin contacte directe, ceea ce a determinat lumea științifică să le dea un cadru organizat și să le instituționalizeze într-un fel. Canalele neformale s-au dovedit a fi adesea nu doar mai comode, ci și de mare operativitate, fără a mai vorbi de acelea dintre ele care asigură schimbul direct, critic, de vederi. Mare parte a lucrării, prin capitolele 5, 6 și 7, tratează sistemele de regăsire a informațiilor. În grupa sistemelor convenționale sînt descrise cele de autor și cele de subiecte, de asemenea clasificările ierarhizate — în primul rînd CZU. În grupa sistemelor neconvenționale sînt tratate cele de tip descriptor, apoi sînt dezvoltate problemele indexării coordonate. Sînt descrise sistemul Uniterm și tezaurele, se dau date și indicații pentru elaborarea acestora. Un capitol special, al VIII-lea, ne familiarizează cu mijloacele mecanizate și automatizate de regăsire a informațiilor, introducîndu-ne astfel în domeniul cel mai modern al științei informării — informatica documentară. În sfîrșit, un capitol aparte este destinat trecerii în revistă a principalelor metode și mijloace de reproducere a documentelor. Culegerea de lecții se încheie cu o scurtă privire asupra activităților de informare, cu accent pe problemele beneficiarilor. În ansamblu, cursul difuzat de UNESCO poate fi bine folosit ca material atît de predare, cît și de studiu individual. Însoțirea fiecărui capitol (lecție) de întrebări de control înlesnește realizarea scopurilor didactice ale lucrării, iar bibliografiile cuprinzătoare date la sfîrșitul fiecărui capitol lărgesc aria de informare pentru cei ce doresc să se perfecționeze în munca de informare documentară.

E. ADLER

FIȘIER

PREMIILE
UNIUNII
SCRIITORILOR
PE ANUL 1970

KIRÁLY LÁSZLO

Király László este redactor al rubricii de literatură universală de la *Utunk*. După trei cărți de poezie, bine primite de către critică (*Dans vinătoresc*—1967, *După amiază neobișnuită*—1968, *Balada femeilor ostenite*—1970), tânărul scriitor a publicat un volum de nuvele intitulat *Macheta Santei-Maria*, care dezvăluie înzestrarea autorului pentru o epică scrisă cu mijloace narative moderne. Proza sa atrage prin acuitatea analizei psihologice, prin înregistrarea cu exactitate a comportamentului oamenilor care își asumă răspunderea construirii unei societăți noi.

Sütő András (n. 1927) înfățișează în cartea *Un leagăn roșu pe cer* o frescă modernă a satului natal. Romanul, o remarcabilă izbândă a literaturii maghiare din România, este conceput într-o tonalitate gravă care exclude idilismul. Autorul urmărește să afle adevărul despre evenimentele petrecute în satul de baștină unde conviețuiesc români și maghiari într-o confruntare deseori aspră cu problemele unei noi epoci. Reintilnindu-se cu lumea care l-a zămislit, Sütő András încearcă s-o înțeleagă scriindu-i povestea. El simte că asupra lui apasă o mare răspundere. Titlul în maghiară al romanului — *Mama mi-a promis somn ușor* — sugerează că scriitorul nu-și va găsi liniștea pînă cînd nu va da glas gîndurilor celor care îl înconjoară.

SÜTŐ ANDRÁS

BEKE GYÖRGY

Opere traduse în românește (bibliografie selectivă).

A șapte bucurie. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 368 p.

Karikás risipitorul. Traducere de N. A. Stăvroiu. Buc., Editura pentru literatură, 1962. 144 p.

Cireșe tomatice. Traducere de Remus Luca, Constantin Olariu, Nicolae Stăvroiu și Alexandru Aldea. Buc., Editura pentru literatură, 1963. XIII + 353 p.

Nuntă la castel. Traducere de Margareta și V. Em. Galan. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 88 p.

Traducerea romanului *Ce mult te-am iubit* de Zaharia Stancu este anevoioasă datorită lirismului care abundă în paginile sale. A încerca să transpui această carte într-o altă limbă înseamnă implicit să accepți ca ea să-și piardă o parte din frumusețe. Dar Beke György (unul dintre cei mai pasionați reporteri maghiari din România) a depășit cu succes dificultățile și a redat fidel atmosfera baladescă a originalului.

Király László

Beke György

Jean Grosu

KÁNYÁDI SÁNDOR

Opere traduse în românește.

Cai verticale. În românește de H. Grămescu. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 176 p.

Kányádi Sándor (n. 1929) este unul din cei mai populari poeți maghiari din România. Volumele sale de versuri (*Înfloreste cireșul* — 1955, *Relaxare* — 1966, *Cai verticale* — 1968 etc.) l-au impus cu strălucire în atenția cititorilor. În culegerea sa de poezii, *De la un copac la altul* — 1970, premiată de Uniunea scriitorilor, autorul a strâns laolaltă cele mai bune poeme ale lui la care a adăugat și câteva pagini inedite. Kányádi Sándor surprinde în creația sa frământările lumii contemporane. Tandrețe și gravitate, acut simț etic, iată coordonatele launtrice ale liricii scrise de acest poet care trece cu ușurință de la limpezimea cîntecului popular la țesătura mai complicată a poemului filozofic.

JEAN GROSU

Dintre cărțile traduse de Jean Grosu amintim: Otčenasek, Jan. *Romeo, Julietta și întineritul*. Buc., Editura tineretului, 1961. 130 p.

Némcova, Bozena. *Hunicușa*. Editura pentru literatură, 1962. 328 p.

Mnačko, Ladislav. *Moartea se numește Engelchen*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1962. 320 p.

Hašek, Jaroslav. *Abecedarul umorului*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963. 344 p.

Hašek, Jaroslav. *Peripețiile bravului soldat Svejk în războiul mondial*. Vol. 1—3. Buc., Editura pentru literatură, 1964. Vol. 1 XXXVI + 306 p.; vol. 2. 353 p.; vol. 3. 455 p.

Čapek, Karel. *Krakatit*. Buc., Editura tineretului, 1967. 368 p.

Tomán, Josef. *După noi, potopul*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968. 528 p.

Čapek, Karel. *Fabrica de absolut*. Buc.,

Editura pentru literatură, 1969. L + 248 p.
Tažky, Ladislav. *Amenmaria sau soldații unul și unul*. Buc., „Univers”, 1970. 640 p.

Jean Grosu a transpus în românește multe opere (aproximativ 50 de titluri) din literaturile cehă și slovacă. El a tradus cu competență scrieri reprezentative aparținând atât autorilor clasici (Hašek, Čapek) cât și celor contemporani (Otčenasek, Kundera). Premiul acordat pentru traducerea romanului *Amenmaria* de L. Tažky încununează de fapt întreaga sa activitate de traducător.

WOLF AICHELBERG

Premiu pentru traducerea volumului *Povestiri* de Vasile Voiculescu în limba germană.

Wolf Aichelberg (n. 1912) a publicat pînă acum foarte puține lucrări în volum, deși în presa germană și română îi apar cu regularitate poezii, schițe, drame, articole de critică, traduceri. O îndelungată și profundă experiență în toate ramurile culturii îl consacră ca poet, eseist, prozator, traducător și compozitor. În personalitatea sa discretă dar sigură regăsim acel *homo universalis* din timpul Renașterii italiene sau umanismului european.

De-abia în 1969 Wolf Aichelberg publică culegerea de poezii *Hanuri în vînt* și volumașul de fabule *Șobolanii din Hameln*. La Editura Criterion se află în pregătire un volum de opere alese: *Poezii, drame, proză, bilanțul unei activități literare variate și rodnice*.

Wolf Aichelberg

Alfred Klitner

Vladimir Ciocov

Toată creația sa, de la legende de inspirație orientală pînă la textele de o ex-plozivatitate și plasticitate vie (*Andrasch strigă din fîntină*), toate traducerile sale și mai ales scrierile de dată mai recentă, dezvăluie o forță de investigație psihologică în interdependența lucrurilor și faptelor și o vigoare surprinzătoare în cazul unui temperament prin excelență liric.

ALFRED KITTNER (n. 1906)

Premiul pentru volumul de poezii *Flaschenpost (Mesajul sorții)*. Alfred Kittner (care într-o vreme a fost și bibliotecar) este o prezență marcantă în viața literară germană din România. Faptul că la cei 64 de ani ai săi a publicat de-abia al treilea volum de poezii îl impune o dată mai mult ca poet de maximă exigență față de propria creație. În activitatea sa literară calitatea a prevalat întotdeauna cantității. Primul volum de poezii, apărut în 1939, *Wolkenreiter (Călărețul norilor)*, aborda atît în structurarea limbii cît și în atmosfera generală un ton de evident lirism romantic. Un critic scria atunci: „... Un visător, pus în lumea îngustă imperfectă a faptelor, trăiește încă odată străvechea suferință a omului însetat de puritate, frumusețe și libertate”. Cuvintele acestea sînt valabile și pentru volumul publicat recent, cu toate că în timpul războiului Kittner trăise trágica experiență a deportaților, experiență care s-a sedimentat în poezii de angajament social-uman acut — *Hun-germarsch und Stacheldraht* (Marșul foamei și sirmă ghimpată) — 1956. *Mesajul sorții*, o selecție din opera poetică, făcută personal de către autor, devine astfel mărturisirea crezului unei conștiințe umane și poetice distinse.

VLADIMIR CIOCOV

Vladimir Ciocov (n. 1920) este un valoros reprezentant al literaturii sîrbe din țara noastră. Colaborează la revistele *Korunk*, *Novi Jivot*, *Lucafărul*, *România literară*. Printre volumele sale se numără: *Miine e sârbătoare* (1957), *Bucurii* (1960), *Sub cerul clar* (1962). Vladimir Ciocov a fost premiat de Uniunea scriitorilor pentru volumul *În pas cu sine însuși*. În 1964 i-a apărut în românește o carte de versuri. Cele mai multe dintre poeziile cuprinse în acest volum sînt închinare patriei socialiste. Autorul trăiește cu frenezie tulburătoare noastră epocă și nu se simte nici o clipă descurajat, deznădăjduit. Poezia lui își dezvăluie direct înțelesurile și are o curgere maiestruoasă, de imn de laudă.

CREAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN. MAI 1921. Buc., Editura științifică, 1971. 640 p. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.)

Lucrarea oglindește pe baza unei documentații impresionante împrejurările concret-istorice în care s-a născut Partidul Comunist Român și aparține autorilor Ion Popescu-Puțuri, Augustin Deac, Gheorghe Matei, N. G. Munteanu, Florian Tănăsescu și Marin Stănescu.

Cartea demontrează ideea că înființarea partidului comunist a răspuns unei necesități legitime, obiective, determinată fiind de stadiul dezvoltării economice și sociale a țării în anii imediat următori primului război mondial, în condițiile avîntului luptei revoluționare a maselor muncitoare de la orașe și sate, ale marilor bătălii sociale din România anilor 1918—1920 încununăte de greva generală din octombrie 1920, și ale însuflețitorului exemplu oferit de victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Autorii înfățișează procesul complex al dezvoltării mișcării muncitorești și socialiste din România din această perioadă, puternicele frămîntări interne de clarificare ideologică marxist-leninistă, pregătirea și desfășurarea lucrărilor congresului istoric de creare a P.C.R. Totodată, ei subliniază importanța formării noului partid de avangardă al proletariatului din țara noastră, ecul intern și internațional al acestui act istoric și amintesc personalitățile proeminente ale mișcării muncitorești din România din acea perioadă, scoțînd în evidență atît activitatea lor prodigioasă, cît și limitele lor.

Pe baza unui amplu material informativ, volumul reliefează fenomene și momente inedite ale profundului proces de însușire a învățăturii marxist-leniniste de către mișcarea muncitorească din țara noastră, relevă creșterea în intensitate a hotărîrii clasei muncitoare — clasa cea mai viabilă a societății românești — de a-și crea un partid la înălțimea cerințelor epocii contemporane. Afirmîndu-se ca o forță națională în stare să-și asume rolul conducător al întregului popor în lupta pentru transformarea revoluționară a societății, clasa muncitoare — se arată în carte — a cunoscut ea însăși, în perioada analizată, un profund proces de căutări pe linia întăririi vieții organizațiilor ei politice și profesionale, sindicale, încununăte de victoria ideii făuririi unui partid nou, consecvent revoluționar, marxist-leninist, care

să o conducă cu fermitate către atingerea marilor idealuri ale eliberării sociale și naționale.

Modul specific în care proletariatul din țara noastră și-a creat, acum o jumătate de veac, avangarda sa politică, a devenit un bun al mișcării muncitorești internaționale, o contribuție la dezvoltarea teoriei despre partidul de tip nou. Autorii reliefează experiența proprie mișcării revoluționare din țara noastră, legăturile intense pe care le-a dezvoltat tot timpul cu mișcarea muncitorească internațională.

Lucrarea contribuie în mod efectiv la clarificarea și înțelegerea unuia din momentele cruciale ale istoriei contemporane a României, marcat de fătura acelei forțe politice care avea să conducă poporul muncitor pe drumul dobândirii unei vieți libere, socialiste.

G. M.

Georgescu, Titu. **DE LA REVOLUȚIONARII DEMOCRAȚII LA FĂURIRII PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.** Buc., Editura politică, 1971. 246 p.

Cartea descrie drumul lung — de mai bine de un veac — al nașterii, maturizării și victoriei clasei muncitoare din țara noastră, a partidului ei de avangardă, în lupta pentru transformarea revoluționară a societății românești pe calea progresului, a socialismului.

Autorul reliefează cu pregnanță procesul istoric al ridicării muncitorimii din România de la stadiul unei clase în sine la cel al unei clase pentru sine. Avându-și rădăcinile adânc implantate în mișcarea muncitorească de pe întreg teritoriul țării, P.C.R. — se subliniază în carte — reprezintă rodul maturizării, timp de o jumătate de veac, a maselor proletare, a organizațiilor lor profesionale și politice, rezultatul procesului intim de clarificare ideologică a acestora și al înfruntărilor sociale și politice cu clasele exploataatoare, în primul rând cu burghezia.

Pornind de la premisa justă că din momentul nașterii proletariatului ca o clasă distinctă în țara noastră, istoria României nu mai poate fi gândită, scrisă și trăită în fapt fără prezența mereu mai activă a acestei noi forțe sociale, Titu Georgescu urmărește treptele fundamentale pe care a pășit proletariatul român — de-a lungul ultimelor decenii ale veacului trecut și primelor decenii ale secolului nostru — spre emanciparea sa politică și socială.

Cartea argumentează convingător că partidul nou creat, preluând organic cele

mai revoluționare și progresiste năzuinți ale poporului român, a militat neabătut, în pofida nenumăratelor obstacole care i s-au opus încă de la semnarea actului său de naștere, — ce a avut loc între baionetele jandarmilor — pentru apărarea intereselor fundamentale ale celor ce muncesc, pentru salvagardarea independenței patriei.

Nu mai un asemenea partid, partidul comunist — se subliniază în carte — a putut conduce masele largi muncitoare ale poporului nostru la victoria în lupta pentru împlinirea idealurilor revoluționare a celor mai luminați și mai credincioși fii ai națiunii române.

Forța de convingere a lucrării este amplificată de înmănuncherea în paginile sale a unora din documentele programatice de căpetenie ale mișcării muncitorești, comuniste, din țara noastră.

George MARA

Malița, Mircea. **AURUL CENUȘIU.** Cluj, „Dacia”, 1971. 172 p.

Eseurile cuprinse în cartea lui Mircea Malița sînt meditații lucide asupra destinului omului contemporan. Autorul urmărește cu meticulozitate mutațiile care s-au produs în gîndirea umanității datorită prefacerilor din societate. Timpurile moderne scot la iveală noi însușiri ale gîndirii, acest „aur cenușiu”, însușiri care existau în stare latentă și nu erau puse în valoare. Ca urmare, după cum afirmă autorul, omul epocii noastre se deosebește nu numai de cel al unei ere pierdute în negura istoriei ci chiar și de cel care reprezenta vremuri nu prea îndepărtate de noi. Pentru că, cu o repeziune uimitoare, s-au petrecut în lume în decurs de numai două decenii schimbări care au influențat radical modul de gîndire al colectivității umane. Mircea Malița arată că astăzi sosește de pretutindeni o avalanșă impresionantă de informații care trebuie înregistrate, clasificate. Deoarece sarcina de memorizare este preluată tot mai mult de creierele electronice, gîndirea umană se eliberează, devine într-adevăr creatoare. În epoca actuală, omul nu mai este suveranul umil al unui petic de pămînt ci, ajuns stăpînul necontestat al Planetei, iscodește stăruitor Cosmosul.

În cartea lui Mircea Malița lumea contemporană nu este privită ca trăind fără griji, într-o dulce beatitudine. Desigur, autorul nu cade nici în cealaltă extremă, nu se tinguie și nu imaginează tablouri sumbre. El deslușește contradicțiile încă nerezolvate care frîmîntă umanitatea și oferă cîteva soluții pentru înlăturarea lor.

De pildă, una din problemele care îl pasionează pe Mircea Malița este cea a conflictului dintre cultura tehnică și cultura umanistă. Autorul se întreabă dacă nu cumva noțiunii de umanism, înțeles ca o sumă de cunoștințe exclusiv din sfera artistică, trebuie să i se revizuiască accepția moștenită din Renaștere. El socotește că se înșală acei filozofi care contemplă cu oroare înmulțirea vertiginosă a obiectelor. Bunurile civilizației sînt dușmane ale omului numai atunci cînd acesta li se supune resemnat în loc să le priceapă. Mircea Malița refuză să creadă că umanismul este în primejdie datorită cuceririlor tehnicii.

Aurul cenușiu nu deplînge, ca alte cărți, dispariția naturii în lupta omului pentru existență. Autorul arată că pămîntenii ar fi pierit de mult dacă ar fi acceptat suzeranitatea mediului înconjurător și nu l-ar fi modelat potrivit intereselor lor.

Din această carte ce interesează un public larg se desprinde imaginea omului contemporan care nu se preocupă doar de propria sa ființă ci participă cu frenezie, alături de semenii săi, la viața întregii planete.

George MAREȘ

Cîndea, Virgil. STOLNICUL ÎN TRE CONTEMPORANI. Buc., Editura științifică, 1971. 179 p.

Un șir grăitor de mărturii figurative și un grupaj de texte esențiale din opera majoră a Stolnicului Constantin Cantacuzino formează urzeala acestei cărți care prezintă profilul spiritual al marelui umanist din Țara Românească. Întemeiat, ca întotdeauna, pe sursele cele mai solide și cu o putere de pătrundere ce-i este proprie, Virgil Cîndea fixează locul Stolnicului în mișcarea culturală din epoca sa și schițează rolul pe care opera lui l-a îndeplinit în dezvoltarea culturii române. Autorul reține numai datele importante din viața omului pentru a insista cu precădere asupra activității diplomatului și a creatorului de acțiuni și operă culturală. V. Cîndea înfățișează contextul politic în care s-au aflat prinse principalele române în etapa în care s-a deschis „chestiunea orientală” și relevă acțiunile întreprinse de diplomatul dornic să impună prezența țării sale într-o zonă transformată în teren de luptă între marile imperii. Ocupîndu-se de mișcarea culturală de la sfîrșitul secolului XVII — începutul secolului XVIII, autorul trece în revistă opera scriitorilor contemporani cu Stolnicul și îi fixează locul printre ei: mai erudit, mai predispus spre filozofie, cu o curiozitate intelectuală nedepășită de alții și cu un patriotism de înaltă aspirație și de caldă dăruire. Asemenea

calități dezvăluie și „permanențele operei” lui Constantin Cantacuzino, care a argumentat, temeinic și convingător, originea latină a poporului român, continuitatea românilor în Dacia, comunitatea de teritoriu și limbă a românilor, formulînd și o serie de idei filozofice care marchează apartenența sa la umanismul european.

Prețuit de contemporanii săi, români și străini, Constantin Cantacuzino se înfățișează cu trăsături care reliefează aspecte importante ale umanismului român. „Bun cunoscător al limbilor clasice — greoa și latina —, inzestrat cu spirit critic, el este la fel de curios pentru vechea cultură, ca și pentru operele contemporanilor săi, pentru discipline speculative, ca și pentru realitățile politice ale vremii sale. Cu mijloacele unei culturi europene temeinice, el lucrează pentru propagarea culturală a țării sale, vrînd să-i deslușească istoria, și scrie în limba poporului” (p. 116—117). Apreciînd că, urmărind asemenea țeluri, Stolnicul ilustrează „acel umanism popular caracteristic culturii românești” (dar pe care am prefera să-l vedem denumit mai clar, tocmai pentru a se reliefa cu mai multă pregnanță caracterul militant, „deschis”, sensibil la aspirațiile generale ale comunității și în permanență atent la raportul dintre gîndire și acțiune), Virgil Cîndea depășește sfera definirii unei creații individuale, pentru a pătrunde în structura intimă a unei ample activități culturale.

Apelul constant la documente, analiza atentă a fenomenelor politice și a mișcării de idei, însoțite de interpretări de largă respirație, se imbină în această carte, în care creația eruditului umanist apare în deplină lumină, datorită aderenței sale la viața intelectuală dintr-o epocă de mare înflorire și, în ciuda vicisitudinilor, de certă afirmare a unor valori de lungă durată.

AI. DUȚU

Olăreanu, Costache. VEDERE DIN BALCON. Schițe. Buc., Editura Eminescu, 1971. 186 p.

De la bun început, titlul anunță o *distanțare* a autorului față de lumea cu care își populează cartea și pe care, oarecum, o privește „de sus”. Tabla de materii, oglindă a însăși structurii volumului, evidențiază *grija pentru construcție*, pentru simetrie formală, schițele grupîndu-se în capitole intitulate: *Orașe. — Desene. — Jurnale. — Animale. — Ape. — Lucruri. — Romane.*

Motoul volumului (Qu'on ne s'attende pas aux matières, mais à la façon que j'y donne... Qu'on voye, en ce que j'em-

CONSULTAȚII

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (V)

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Amplasare

De la bun început trebuie spus că localul comun bibliotecă pentru maturi - secție pentru copii este de preferat localurilor separate pentru cele două servicii, atât din punct de vedere economic, cât și pentru a favoriza permanentizarea cititorilor-copii. Numeroasele cazuri existente la noi de amplasare a celor două servicii în clădiri diferite se datoresc nu atât unor rațiuni de ordin psiho-pedagogic sau metodologic, cât necesității de extindere a

spațiului în secțiile pentru adulți, deseori în defavoarea secției pentru copii.

În organizarea serviciilor de bibliotecă pentru copii, *amplasarea* localului joacă un rol determinant în asigurarea succesului muncii cu cartea.

Considerațiile care vor urma se referă în exclusivitate la mediul urban, pentru că în micile așezări rurale alte criterii determină coordonatele optime de amplasare a bibliotecii în ansamblul comunității.

→ prunte, si j'ay sceu choisir de quoy rehausser mon propos". Montaigne) trădează preocuparea autorului mai mult față de *cum spune*, decât față de *ce spune*. Dar în mod paradoxal, tocmai din punct de vedere formal Costache Olăreanu nu reușește să fie foarte original, lăsînd de multe ori impresia că parodiază (O parodie de cea mai bună calitate !!), că povestește „à la manière de...”

Originalitatea sa stă însă tocmai în încercarea de a părea altfel decât este. Distanțarea e falsă, autorul aflîndu-se profund implicat în lumea de care se ocupă. El este în fond un liric, un sentimental, chinuit de nostalgia țîrgului natal și a orașului (de provincie) în care și-a trăit adolescența. Dar mai ales un visător...

Pudoarea propriului sentimentalism, poate și teama de a nu părea vetust, în atît de modernul nostru peisaj literar, îl face să se ascundă tot timpul în spatele unor jocuri formale, unele din ele de altminteri deosebit de reușite. (Ne gîndim mai ales la prim-planurile din subsolurile paginilor...)

Există în această carte atît de „construită”, atît de „lucidă”, atît de voit „rece”, o poveste pe care autorul a ascuns-o cu grijă, undeva la pagina 61, în ciclul *Desene*, unde nici măcar nu i-a în-

chinat un capitol anume, ci a alăturat-o de un alt „desen” (*Al cincilea și al șaselea desen*): *Buzunarele*. Sub privirea „închizitorială” a tatălui, un copil își golește buzunarele de toate micile lui comori: o praștie, o cutie de chibrituri, câteva pietricele bine rotunjite, un pachet gol de R.M.S., câteva zarzăre crude, un tirbușon, o cheiță, niște nasturi și cite altele. E acolo un întreg univers, ba chiar ceva mai mult, pentru că în buzunare încap și copacul stingher și ursuz care creștea în curtea bunicii și sub care curcanii își poceau aripile ca niște umbrele, încap și o casă, și un cîmp nesfîrșit, tăiat de păsări galbene, și o vale care te face să rizi cînd cobori în fugă, și corăbii cu pînze umflate de vînt, și vrăbii în mirosul ștețarilor, și... „Hai, scoate, scoate tot!” spune tatăl și copilul mai găsește undeva ascuns un simbur de cîreșă...

Ni s-a părut citind și gîndind volumul lui Costache Olăreanu că acesta, asemeni puștiiului din povestea pe care am „rezumat-o”, după ce și-a deșertat buzunarele de tot ce-a adunat în ele — orașe, lucruri, animale, ape, desene, jurnale, romane — a păstrat doar pentru sine o altă lume, tainică, plină de poezie și visare.

Flavia BUCOV

Situarea localului bibliotecii pentru copii în complexul urbanistic deservit trebuie să respecte cu necesitate anumite repere, raportate pe de o parte la domiciliul uzagerilor și la alte instituții frecventate de cititorii-copii (în special școala), pe de altă parte la anumiți factori inconjurători.

În ceea ce privește distanța de domiciliu, normele FIAB¹³⁾ recomandă ca, în așezările urbane cu peste 20 000 de locuitori, raza de activitate a bibliotecii publice sau a filialelor ei să nu depășească 1 500 m. De asemenea, proiectul românesc de normative pentru proiectarea bibliotecilor¹³⁾ recomandă amplasarea unităților la aproximativ 1,2-1,5 km. În alte materiale de specialitate¹⁴⁾ depărtarea maximă admisă variază între 500 și 1500 m.

Dacă distanța diferă oarecum de la un autor la altul, toți sînt însă de acord în a sublinia că biblioteca copiilor trebuie situată într-un punct al orașului care să întrunească condiții optime în accesibilitate:

— să fie amplasată în așa fel încît să înălătore orice temere din partea părinților cu privire la primejdia unor accidente sau incidente;

— pentru a ajunge la bibliotecă lor, copiii nu trebuie să traverseze artere de circulație care ar prezenta un pericol pentru ei datorită intensității traficului rutier; unitatea să fie situată într-un punct al orașului ușor accesibil prin mijloacele obișnuite de comunicație;

— ea nu trebuie amplasată lângă localuri zgomotoase, frecventate de un public eterogen (restaurante, baruri, cinematografe etc.), dar nici într-o zonă nepopulată;

— intrarea în bibliotecă pentru copii trebuie să fie bine luminată seara și, pe cît posibil, supravegheată.

În așezările urbane în care numărul frecventatorilor bibliotecii — atît în momentul proiectării, cît și în perspectiva dezvoltării comunității pe cel puțin 20 de ani — nu justifică din punct de vedere economic înființarea unei secții pentru copii, trebuie amenajat totuși, în încăperile obișnuite ale bibliotecii, un colț al copiilor, cu punct de împrumut și mese de lectură. În orice tip de bibliotecă, oricît de redusă ar fi aceasta, fondurile de cărți destinate copiilor trebuie așezate în rafturi separate.

Normele FIAB prevăd necesitatea creării unei secții separate pentru copii atunci cînd așezarea urbană depășește 30 000 de locuitori. Proiectul românesc de normative pentru proiectarea bibliotecilor indică limita de 25 000-30 000 de locuitori peste care înființarea separată a secției pentru copii este absolut necesară. În alte materiale de specialitate¹⁴⁾ aceste limite variază între o minimă de 8 000 de locuitori

și o maximă de 25 000 de locuitori. În orice caz, toți autorii sînt de acord că, în marile orașe, rețeaua de unități cu cartea pentru copii trebuie să fie mult mai deasă (de două ori chiar mai deasă) decît cea deservind adulții. După părerea noastră, bibliotecile pentru copii trebuie astfel dispuse în raza orașului încît să deservască maximum 1000-1500 de cititori.

Local

În calcularea suprafeței necesare secției pentru copii, trebuie să se ia ca bază factorul număr de locuitori, ținînd seama că aproximativ 20-25 la sută din totalul populației este constituit din copii și că, dintre aceștia, aproximativ 50 la sută frecventează biblioteca publică. De asemenea, trebuie să se țină seama de faptul că rafturile pentru copii au o capacitate mai mică de depozitare¹⁵⁾ și că, de obicei, copiilor le trebuie mai mult spațiu de mișcare decît adulților. Normele FIAB consideră că o suprafață de 4,6 m² la 1 000 de locuitori rezervată secției pentru copii este multumitoare; proiectul de normativ românesc specifică, pentru sala de lectură a copiilor, o suprafață de 3-3,5 m² la mia de locuitori, plus 5 m² pentru spațiul rezervat bibliotecarului.

Atunci cînd secția pentru copii coabitează, ca secție independentă, în același local cu serviciul pentru maturi, situarea ei în ansamblul celorlalte servicii trebuie făcută în așa fel încît să respecte unele cerințe minime de accesibilitate, liniște și separație:

— secția pentru copii trebuie amplasată cît mai aproape de intrarea în clădirea bibliotecii și, pe cît posibil, la parter;

— este de dorit să existe pentru copii un serviciu de împrumut aparte de cel pentru maturi și un depozit separat pentru dublete și rezerve;

— frecventatorii secției pentru copii trebuie să aibă acces la garderobă și la instalațiile sanitare ale clădirii;

— circuitul cititorilor-maturi nu trebuie să se interfereze cu cel al cititorilor-copii.

Amenajare

Indiferent de spațiu, de întinderea pe una sau mai multe încăperi, următoarele zone trebuie asigurate în planul de amenajare a unei bibliotecii (secții) pentru copii:

1) Zona de acces (vestiar, garderobă, spațiu pentru afișarea programului de funcționare sau a listelor de noutăți, pentru anunțarea diferitelor acțiuni ale bibliotecii etc.). (Zona se poate contopi cu zona de club.)

2) Grup sanitar (w.c., lavabou pentru spălătul mâinilor). (În bibliotecile școlare, această zonă se află în cuprinsul clădirii unității de învățămînt.)

3) Zonă de club sau sală polivalentă (cercuri de pictură și sculptură, cercuri de mîini îndemînatice, instalații de proiecție sau teatru de marionete, sală de povești etc., de obicei o singură încăpere care se pretează la toate aceste activități sau acces la o sală comună cu adulții). (În bibliotecile școlare, această activitate se desfășoară în săli de clasă, laboratoare, săli de festivități.)

4) Zonă de înregistrare și control (masa custodelui prin fața căreia trebuie să treacă toți cititorii, etajere pe care stau cărțile înapoiate, mici expoziții de cărți, materiale de propagandă a cărții și a bibliotecii).

5) Zonă de prelucrare a cărților nou venite și de reparare a celor vechi. (Zona nu trebuie să fie accesibilă cititorilor.)

6) Depozitul pentru dublete și pentru volumele care reînnoiesc publicațiile expuse la raftul cu acces liber. (Depozitul trebuie să adăpostească aproximativ 25 la sută din totalul fondurilor secției — numărul mare de dublete și de cărți uzate caracterizează colecțiile publice destinate copiilor — și nu trebuie să fie accesibil cititorilor.)

7) Zonă de împrumut publicații pentru copii mici (pînă la 9 ani), facultativ des-

părțită de zona de împrumut pentru copii între 9 și 14 ani

8) Zonă de împrumut publicații pentru copii între 9 și 14 ani.

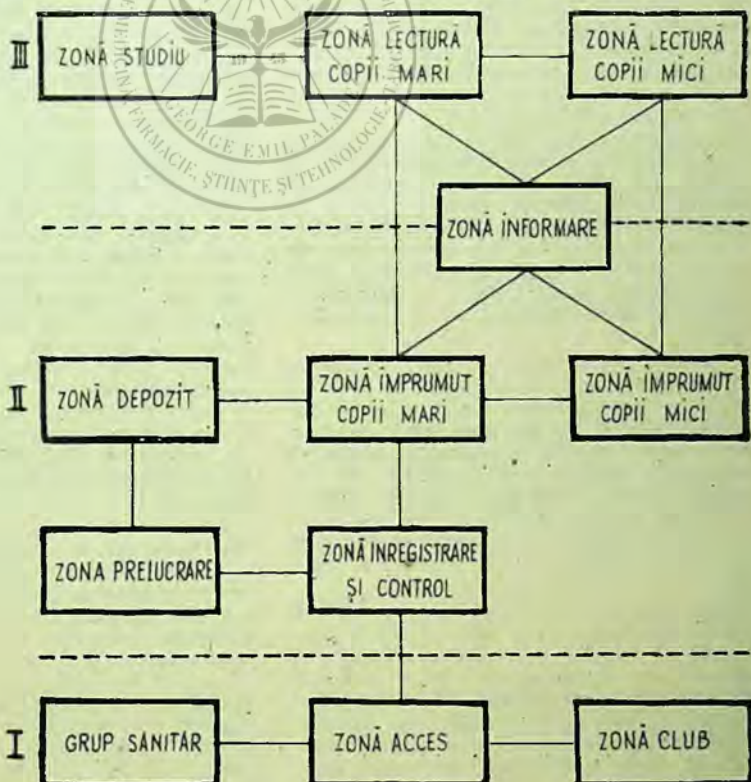
9) Zona de informare (cataloge, fond de referință, lucrări bibliografice, cataloage tipărite, presa), situată între zona de împrumut și zona de lectură, în așa fel încît să fie ușor supravegheată de bibliotecarul de la înregistrare sau de bibliotecarul-îndrumător.

10) Zona de lectură pentru copii mici (pînă la 9 ani), facultativ despărțită de zona de lectură pentru copii între 9 și 14 ani.

11) Zonă de lectură pentru copii între 9 și 14 ani. (În bibliotecile școlare, existența acestor patru din urmă zone este condiționată de gradul școlii.)

12) Cabinet de studiu pentru cadre didactice, pedagogi, bibliotecari, părinți și pentru copiii care fac lucrări (facultativ în bibliotecile publice, obligatoriu în bibliotecile școlare).

Zonele trebuie amplasate în așa fel încît să se creeze trei grade diferite de acces, mișcare și liniște: gradul I — de continuă mișcare —, cuprinzînd zonele 1—3, în care circulația cititorilor nu este legată de accesul la carte; gradul al

Schema nr. 1

II-lea — de rumoare și mișcare —, cuprinzând zonele 4, 7, 8, în care există o circulație intensă a cititorilor pentru răsfoirea publicațiilor și îndeplinirea formalităților de împrumut; gradul al III-lea — de liniște —, cuprinzând zonele 9, 10, 11, 12 în care cititorilor trebuie să li se asigure condiții optime de concentrare intelectuală, de studiu și lectură.

Zona de prelucrare trebuie amplasată în așa fel încât bibliotecarul să poată accede ușor din ea în zonele destinate publicului. Depozitul trebuie să aibă comunicație directă cu spațiile în care este amenajat accesul liber la raft.

Grafic, cele 12 zone mai sus-enumerate și cele trei grade diferite de acces sînt reprezentate în schema nr. 1.

Am întrebuițat denumirile de „zone” și „spații” și nu de încăperi deoarece în arhitectura modernă bibliotecilor pentru copii le este rezervat, de cele mai multe ori, un singur spațiu, larg și luminos, în care compartimentările se fac prin rafturi sau alte piese de mobilier.

Aceste unice spații largi creează impresia de aerisit și de variat, favorizează mișcarea independentă a copiilor și selecția nestingherită a cărților, sînt ușor de supravegheat de un număr minim de persoane și duc la dizolvarea punctelor de aglomerare. De altfel, acest spațiu nedespărțit prin ziduri este ușor de întreținut și lesne de amenajat adoptînd diferite modalități, în funcție de creșterile nevoilor de spațiu ivite într-o zonă sau alta, pe parcursul activității.

Unitatea de deservire a copiilor trebuie să fie un loc plăcut, luminos, comod și privește factorul amenajare, printr-o decorație decît cele existente de obicei la domiciliu. Biblioteca pentru copii nu trebuie să respire acel aer de solemn, de oficial, propriu instituțiilor publice, care i-ar intimida pe cei mici, i-ar face să se simtă stingheri și să păstreze o atitudine rigidă.

Această impresie de apropiat, de plăcut, de degajat, poate fi obținută, în ceea ce privește factorul amenajare, printr-o decorație simplă și de bun gust, printr-o armonizare subtilă a culorilor, care să mărească luminozitatea încăperii și să-i proporționeze dimensiunile, prin realizarea unei unități de stil. Să nu uităm că biblioteca publică, prin însăși amenajarea ei, contribuie la educația estetică a copiilor.

Este bine ca pereții să fie zugrăviți în culori deschise, calde, fără tapet, iar tavanul să rămînă alb. Podeaua poate fi acoperită cu linoleum de culoare deschisă, în armonie cu zugrăveala (linoleumul formează o pardoseală caldă, se întreține ușor și nu alunecă). Și parchetul este adecvat, deși se întreține mult mai greu. În biblioteca pentru copii nu se întrebui-

tează covoare, care pot fi lesne luate în picioare. Perdelele trebuie să fie transparente, de preferat albe sau crem, pentru a nu închide perspectiva străzii și pentru a lăsa lumina să pătrundă în voie.

Deși se practică pe scară întinsă (și numai lipsa de fonduri bănești mai îngreudește tendința), picturile murale nu sînt recomandabile: sînt greu de executat — și calitatea lor este, de cele mai multe ori, dubioasă —, sînt greu de întreținut și, prin persistența lor, pot crea obsesii copiilor, care ani de zile sînt obligați a da ochii cu aceleași figuri insipide de zîne, pitici sau rățoi. Mult mai nimerite sînt tablourile înrămate (reproduceri după picturi sau gravuri celebre, lucrări grafice de bună calitate de-ale copiilor, portrete de scriitori cunoscuți), figurinele de lemn sau decupajele din carton, care pot fi schimbate ușor. Tablourile (nu prea multe la număr) trebuie plasate pe pereți la înălțimea ochilor, la cel mult 1,50 m de la podea.

Atunci cînd există secții separate pentru cei mici și pentru cei mari, prima sală poate fi decorată cu jucării, ilustrații din povești etc. Cînd nu putem amenaja două încăperi separate, să ne ferim să extindem decorația valabilă într-o grădiniță în toată biblioteca pentru copii: cititorii de 10—14 ani se vor simți jigniți să fie întimpuținați de același Tăndărică ca și fratele lor mai mic, care abia buchisește abecedarul. În secția pentru cei mici este bine să existe o marionetă de genul lui Așchiuță sau Vasilache — simbol și patron al bibliotecii —, pe care bibliotecarul să o minuiască atunci cînd își prezintă biblioteca ori cînd organizează manifestări de propagandă a cărții.

Mobilierul bibliotecii pentru copii trebuie să aibă o funcționalitate optimă, să fie ușor de minuit și plăcut la vedere, să respecte o anumită unitate de stil. Mobilă de lemn este de preferat celei de metal, și piesele de lemn vopsit (care se întrețin și se repară ușor și cărora li se poate schimba din cînd în cînd culoarea) — celor din lemn natur (care costă scump și pe care se cunosc imediat toate avariile provocate de copii). Mobilă trebuie bine polisată, iar colțurile, pe cît posibil, îndulcite.

Ca și în biblioteca pentru adulți, *rafturile* formează, de cele mai multe ori, mobilă principală a încăperilor. *Catalogul mobilier pentru bibliotecă*¹⁵⁾ editat de Oficiul de aprovizionare și servicii pentru bibliotecă, prevede un raft pentru copii cu următoarele dimensiuni: 160 cm înălțime; 32 cm adîncime; 100 cm lungime. Raftul are 4 polițe inclinabile. Un viitor catalog va trebui să prevadă și rafturi cu 2 sau 3 polițe pentru cei mici, nu mai înalte de 120—130 cm, și rafturi mici de mijloc.

Într-o încăpere strîmtă, rafturile trebuie adosate la perete. Într-o încăpere largă pot fi puse și rafturi de mijloc sau rafturi perpendiculare pe perete. (dispunere alveolară), cu grijă să nu împiedice lumina și libera circulația a copiilor. Pentru a ușura degajarea încăperii de mobilă în vederea organizării acțiunii de propagandă, este bine ca rafturile să fie prevăzute cu roțile.

Mesele trebuie să fie dimensionate la statura copiilor. Catalogul nostru de mobilier tip prevede pentru copii două tipuri de mese: masă lectură pentru 2 copii (6—9 ani), cu dimensiunile: lungime — 90 cm; adîncime — 45 cm; înălțime — 55 cm, și masă lectură pentru 2 copii (9—14 ani), cu dimensiunile: lungime — 110 cm; adîncime — 50 cm; înălțime — 65 cm. În nr. 10/1969 al *Revistei bibliotecilor* (p. 636—637), arh. V. Rado semnează proiectul unei mese de lectură dimensionată pentru doi copii de 6—14 ani și prevăzută cu două cutii demontabile pentru cărți; mesele se pot grupa în diferite feluri. Un viitor catalog va trebui să însereze și proiecte de mese circulare sau ovale, prevăzute cu locuri pentru 4—6 persoane.

La scaitul scaune, catalogul românesc prevede un taburet de lectură pentru copii (6—9 ani), cu următoarele dimensiuni: lungime — 35 cm; adîncime — 35 cm; înălțime — 40 cm; un scaun lectură pentru copii (9—14 ani), cu următoarele dimensiuni: lungime — 38 cm; adîncime — 42 cm; înălțime — 70 cm. Este absolut necesar ca scaunele să aibă stabilitate, să nu scîrție și ca picioarele lor să fie prevăzute cu amortizoare de cauciuc. În încăperea cu acces liber la raft este bine să existe și mici fotolii, banchete, canapele. Oficiul de aprovizionare și servicii pentru biblioteci a lansat, de asemenea, niște comode și economicoase perne de podea din buret p.v.c. Invelite cu material plastic, foarte agreeate de copii, utile și ocupînd un spațiu minim.

În materie de mobilier, în secția pentru copii trebuie să mai existe: o masă specială pentru periodice sau un rastel pentru ziare; casete pentru cărțile bogat ilustrate sau pentru cărțile de format mic ori apărute în colecții mult solicitate ca atare; masa bibliotecarului, prevăzută cu rafturi pentru depozitarea publicațiilor înapoiate și cutii sau lăcașuri pentru fișele cititorilor; scaunul bibliotecarului; un fișier mic de 12—16 casete, desfășurîndu-se pe orizontală (afît din cauza staturii copiilor, cît și pentru a înlătura aglomerația); o vitrină sau un panou pentru expoziții.

În materie de decorație, sînt oportune: plante verzi (care să nu atîrne peste titlurile de cărți, să nu strice mobilierul

sau publicațiile și să nu stea în calea copiilor), acvarium cu instalație electrică, un glob pămîntesc, vase de ceramică sau de sticlă, machete de corăbii sau de avioane, eventual o statueta sau un obiect de artă decorativă, cristale de stîncă în loc de presse-papier etc. Încăperea nu trebuie decorată prea pronunțat, pentru că ilustrațiile și copertile colorate ale cărților, indicatoarele de rafturi, afișele și anunțurile constituie un obligatoriu și abundent material decorativ.

În ceea ce privește iluminatul încăperilor destinate copiilor, credem că lămpile puternice de plafon asigură lumina artificială optimă. Aplicele plasate între rafturi sînt foarte indicate, creînd o atmosferă plăcută și intimă. Copiilor nu trebuie să li se instaleze lămpi de masă, care pot fi defectate ușor și care provoacă accidente.

De asemenea, trebuie asigurată o temperatură constantă, nu prea ridicată iarna (dăunează și copiilor, și cărților, și planșelor) și fără curenți de aer vara. Sobele cu cărbune ori petrol lampant trebuie evitate, iar instalația de gaz metan în sobe izolată de circuitul copiilor.

Condițiile materiale în care își desfășoară munca biblioteca pentru copii trebuie să stea sub semnul plăcutului, al familiarului, al accesibilității în toate sensurile cuvîntului, al utilului. Trebuie să creăm o asemenea ambianță încît copilului să-i placă într-adevăr să vină la bibliotecă și să întîrzie în încăperile ei.

12) Cf. Vlădescu, George. *În centrul preocupărilor actuale ale biblioteconomiei mondiale: Planificarea și normarea activităților bibliotecilor* (III). În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 2, feb. 1971, p. 95—102. Toate referirile de mai departe la normele F.I.A.B. trimit la acest material.

13) *Normativ pentru proiectarea bibliotecilor*. Proiect nr. 4325, iunie 1967. Buc., C.S.C.A.S., 1967, p. 27. (I.P.C.T. — Institutul de proiectare a construcțiilor tip). Toate referirile de mai departe la proiectul de normativ românesc trimit la acest material.

14) McColvin, Lionel R. *Op. cit.*, p. 42. — Mlle Patte. *Rapport sur la lecture des enfants* [prezentat au] XI-e Congrès de la Fédération Nationale des Centres Culturels Communaux, Paris, 23—25 april 1971. În: *Bibliographie de la France*, 159, nr. 21, 27 mai 1970, p. 122—130. — Sallai István és Sebestyén Geza. *A Könyvtáros Kézikönyve. Második átdolgozott és bővített Kiadás*. Budapest, 1965. 832 p. (Consultat în traducere).

*) socotînd o medie de 33 de volume pe metru lințar de poliță și în medie 4 polițe la fiecare raft, deci 132 de volume pe metru lințar de raft adosat.

15) *Catalog mobilier pentru biblioteci*. Proiecte tip I.S.A.R.T. 1510—1596, 1288—123/6. Buc., 1971. 43 f. (Oficiul de aprovizionare și servicii pentru biblioteci). Toate referirile de mai departe la catalogul românesc de mobilier trimit la acest material.

Biblioteca comunală Ciocănești, județul Ialomița

Număr total de locuitori : 7 600, din care 1 460 copii.

Cititori înscriși în anul 1970 : 761, din care 251 sub 14 ani.

Volume existente la 31 decembrie 1970 : 7 970.

Comuna nu are sate aparținătoare.

LEGENDĂ

- A = birou bibliotecar
 B = fișier
 C = rafturi duble de mijloc pentru cărți
 D = rafturi simple adosate pentru cărți
 E = raft-dulap pentru publicații periodice
 F = masă de lectură pentru 2 persoane
 G = scaune
 H = panouri pentru expunerea noutăților editoriale
 I = rafturi simple adosate, cu 4 polițe pentru cărți ; rezultate din tăierea ultimei polițe a raftului obișnuit de 5 polițe ; din lemn de brad vopsit în alb
 SQ = cuier pentru haine
 T = perete rămas liber pentru protecții de diafilme și diapozitive

V = acvarii (așezate pe banchetele rezultate din tăierea rafturilor de la I, vopsite în alb)
 Z = perne din burete p.v.c., îmbrăcate în material plastic de culoare cafea.

Deasupra rafturilor a fost executat un panou decorativ din material plastic de culoare galbenă, prevăzut cu locuri pentru corpuri de iluminat.

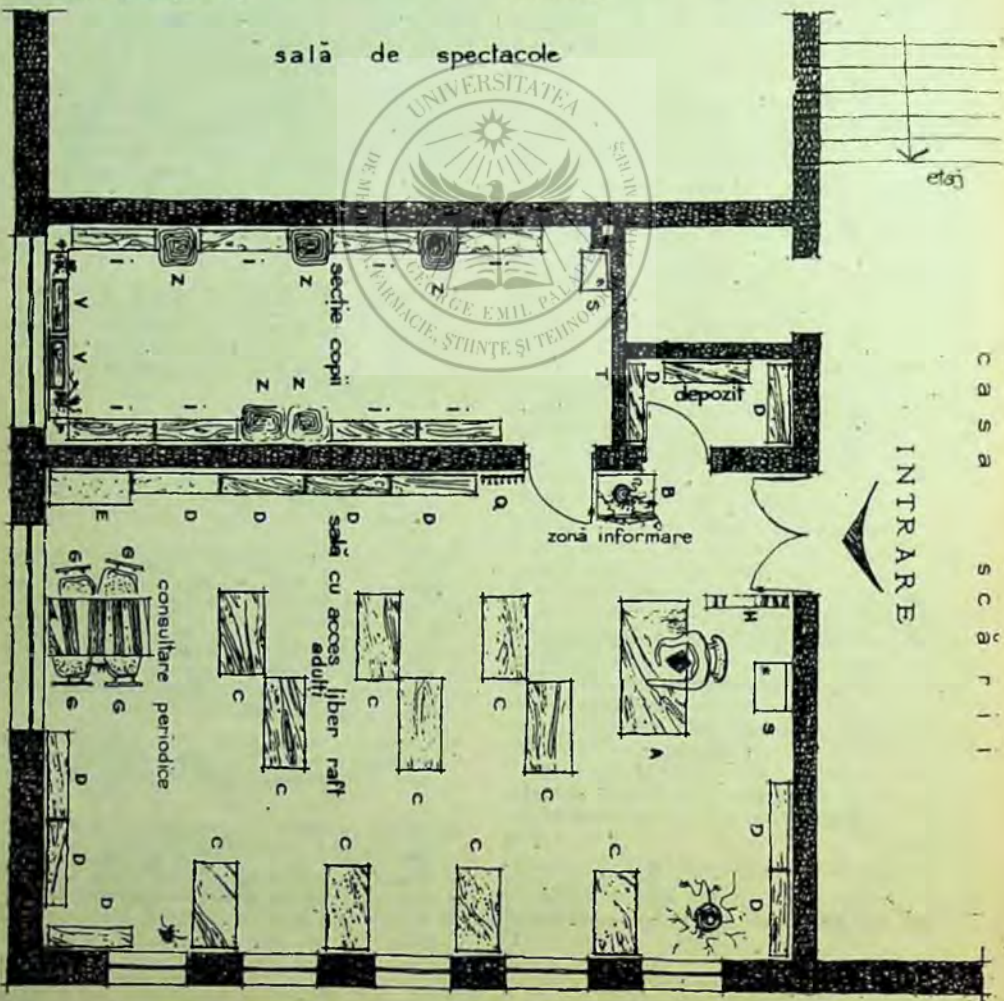
Pe pereți au fost plasate medaliaoane cu personaje din lumea basmelor și afișe bogat ilustrate.

Pardoseala realizată din covor p.v.c., cu desen și culoare de parchet.

Perdele subțiri, de culoare crem.
 Zăgrăveala pereților în tempera, de culoare galben-deschis ; tavanul alb.

Grupul sanitar este cuprins în corpul clădirii căminului.

sală de spectacole

casă scări

INTRARE

Biblioteca comunală se află la etajul I al clădirii noului cămin cultural, construit conform proiectului-tip.

Dimensiunile secției pentru copii: 6,57 × 2,60 m.; dimensiunile ferestrei din secția pentru copii: 2,30 × 1,50 m.; dimensiunile ușii de acces în secția pentru copii: 0,91 × 2,10 m.

Planul de amenajare a fost realizat în cadrul Oficiului de aprovizionare și servicii pentru biblioteci (director: M. Maxim), de tehn. princ. arh. Maria Mateescu, în trim. I/1971.

**Aspecte din secția
pentru copii a Biblio-
teci comonale din
Clocănești.**

Мы уделяем и самостоятельную участием в осуществлении про- граммы коммунистического воспи- тания народа (шаны, общества- ства, предложения в связи с удлишением библиотечной работы)	449	В. ПОВИНГА : Роль руководителя в распространении книг в микро- группах учащихся	472
Василь ТЭРЭВОЙ : Принципы прик- лапной национальной систе- мы народной, технической и эко- номической информации (II)	458	Виктория КУРКОНЯНУ : Установ- ление стандартов и классификация — библиотечная служба (II)	479
Джорджа ВЛАДЕСКУ : Предвари- тельные меры ввиду установле- ния норм для публичных библио- тек. Муниципальные и городские библиотеки (IV)	462	Раду СТАН : Джордже Энеску. 90- летие со дня его рождения	486
		Ливия БАКАРУ : Книжная пере- плата времен Брессовску	490
		Ион КАРАБА МИТРОФАН : Универ- ситетские библиотеки — националь- ные библиотеки	495

EXTRAIT DU SOMMAIRE

C'est avec dévouement et passion que nous participons à la réalisation du programme d'éducation communiste du peuple. (Plusieurs suggestions, propositions pour le perfectionnement de l'activité des bibliothèques)

Vasile TABAROI: Les principes de la projection des systèmes nationaux d'information documentaire, scientifique, technique et économique (II)

George VLADESCU: Preambules à l'établissement des normes pour les services de bibliothèques publiques. Bibliothèques municipales et des villes (IV)

V. POVINGA: Le rôle du responsable dans la diffusion du livre les microgroupes d'élèves

Victoria CURCANEANU: La mise au point des normes pour les noms d'auteurs — périodiques physiques (II)

Radu STAN: George Enescu, 90 ans depuis sa naissance

Livia BACARU: Reliures de livres brancovans

Ion CARABA MITROFAN: Bibliothèques universitaires — bibliothèques nationales

SUMMARY

Passionate Participation in Fulfilling the Programme for the People's Communist Education (Plains pledges proposals for improving the library activity)

Vasile TABAROI: National Systems for Scientific, Technical and Economic Documentary Information — Basic Principles (II)

George VLADESCU: Preambles to the Setting Up of Standards for the Public Libraries' Department, Municipal and Town Libraries (IV)

V. POVINGA: The Part Played by the Teacher in the Book Spreading through Small-Groups of Pupils

Victoria CURCANEANU: Selecting Personal Author Entries (II)

Radu STAN: George Enescu. The 90th Anniversary of His Birth

Livia BACARU: Book-Bindings Dating From Constantin Brancovianu's Period

Ion CARABA MITROFAN: University Libraries — National Libraries

REDACȚIA: Str. Biserica Amzei nr. 5—7, sectorul 1, București. Oficial poștal 22. Telefon 13.94.04

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BĂCULESCU, Dumitru BALĂEȚ, Virgii CÂNDEA, Ion CIGTÎOȘ, Antoneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor șef), Alexandru IONĂȘCU, Alinașe LUFU, Ghewighe MAXIN, MEȘĂROȘ Jozsef, Anne-Marie MIHIȚ (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBACHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMĂNESCU

41 000